

Kjært barn har mange navn

En sosiologisk studie av slang i cannabiskulturen

Aleksander Nyhus Knudsen

Masteroppgave i sosiologi

Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

UNIVERSITETET I OSLO

17. oktober 2011

Sammendrag

Temaet for denne oppgaven er bruk av slang i cannabiskulturen. Kulturen har røtter tilbake til slutten av 60-tallet og består blant annet av symboler, ritualer og fortellinger. I denne oppgaven argumenterer jeg for at slang også er en viktig del av denne subkulturen. Datamaterialet består av kvalitative intervjuer med hundre personer som bruker cannabis, tre slang-ordbøker og hiphop-tekster hvor cannabis er omtalt. Oppgaven har tre likestilte problemstillinger, som blir behandlet i tre ulike analysekapitler:

1. Hva slags slang brukes i cannabiskulturen?
2. Hvorfor brukes slang i cannabiskulturen?
3. Hvilken rolle spiller cannabisrelatert slang i hiphop-kulturen?

I cannabiskulturen er det mange ord og uttrykk knyttet til cannabis, men det er særlig fire kategorier med slang som peker seg ut. Først og fremst finnes det en rekke generelle betegnelser som alle refererer til selve stoffet, enten det er til hasj og/eller marihuana. I tillegg har man navn på alle de ulike typene av både hasj og marihuana. Disse navnene kan blant annet referere til hvilket land stoffet kommer fra, hvilken kvalitet det har og hvordan det ser ut. Videre finnes det et ord for redskaper og brukerutstyr. Til sist finner man alle de ordene og uttrykkene som beskriver opplevelsene knyttet til rusen.

Bruken av slang har flere funksjoner i en subkultur. Slang brukes om opplevelser, konsepter og objekter som det ikke finnes ord for innenfor standardspråket. Videre brukes slang for å kommunisere viktige tanker relatert til blant annet transaksjoner, normer, ritualer og oppførsel. I tillegg er slang en god markør av identitet som bidrar til å vise hvem som er, og hvem som ikke er, del av en gruppe, samt hvem som er mer og mindre involvert i den. Sist, men ikke minst er hemmelighold en sentral funksjon, ved at budskapet maskeres for dem som ikke er innforstått med terminologien. Ved salg av cannabis over telefon brukes det ofte ulike koder i tilfelle politiet skulle avlytte linjen.

Musikk og cannabis har lenge vært tett sammenknyttet, og i de siste to tiårene er det særlig hiphop-sjangeren som har omfavnet stoffet. Tidlig på 90-tallet skjedde det en radikal verdiendring i synet på cannabis innen amerikansk hiphop. Flere artister begynte å fylle tekstene sine med svært eksplisitte referanser til stoffet. Denne trenden spredte seg så til store deler av verden, og tidlig på 2000-tallet begynte cannabisreferanser også å dukke opp i mange

norske hiphop-artisters tekster. I denne studien kan vi se konsekvensen av dette ved at norske cannabisbrukere med tilknytning til hiphop-kulturen brukte en lang rekke engelskspråklige slangbetegnelser på cannabis. Dette skilte dem fra de andre cannabisbrukerne, og på denne måten uttrykte de sin identitet og tilknytning til hiphop-kulturen, samtidig som de, til en viss grad, også distanserte seg fra andre norske cannabisrøykere.

Forord

Et langt arbeid er omsider over, og i den forbindelse er det flere som fortjener en stor takk. Først og fremst vil jeg takke mine veiledere Sveinung Sandberg og Willy Pedersen for iherdig innsats og upåklagelig oppfølging gjennom hele prosessen. Takk for at jeg fikk være med på prosjektet og for at jeg fikk tilgang på et flott datasett.

Ellers vil jeg takke Ola, Dace, Anders og David fra seminargruppen. Våre diskusjoner og deres konstruktive kritikk har vært til stor hjelp. Særlig David har vært en god støttespiller og samtalepartner fra start til slutt. I tillegg skal du ha en ekstra stor takk for hjelp med korrekturlesing i slutfasen.

En stor takk rettes også til Raymond for din dataekspertise som kom godt med alle de gangene Microsoft Word i liten grad viste seg å være samarbeidsvillig. Til slutt vil jeg takke Jonas for at du med din overlegne subkulturelle kapital gjorde at jeg fikk tilgang på en kunnskap om slang som ikke var å finne i noen bok eller artikkel.

Oslo, oktober 2011

Aleksander Nyhus Knudsen

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	1
1.1	Den siste revejakta	1
1.2	Cannabis: historie og utbredelse	2
1.3	Avgrensing av tema og problemstillinger.....	4
1.4	Oppgavens oppbygning	4
2	Teori og tidligere forskning	6
2.1	Innledning	6
2.2	Hva er slang?.....	6
2.3	Chicago-skolen, Birmingham-skolen og post-subkulturteori.....	7
2.4	Subkulturbegrepet i denne oppgaven.....	9
2.5	Cannabiskultur	11
2.6	Argot – underverdenens språk	13
2.7	Argot, kriminalitet og fengsler.....	15
2.8	Argot og dens funksjoner.....	17
2.9	Oppsummering.....	18
3	Metode	20
3.1	Datamaterialet	20
3.2	Analyse av datamaterialet.....	21
3.3	Styrker og svakheter ved datamaterialet.....	22
4	Hva slags slang brukes i cannabiskulturen?	25
4.1	Innledning	25
4.2	Generelle betegnelser på cannabis	25
4.3	Ulike typer cannabis	28
4.4	Redskaper og brukerstyr	34
4.5	Rusens virkninger	36

4.6	Hvor kommer ordene fra?	41
4.7	Kontinuitet og endring	42
4.8	Oppsummering	44
5	Hvorfor brukes slang i cannabiskulturen?	46
5.1	Innledning	46
5.2	Nødvendighet og presisjon	46
5.3	Uttrykksfullhet	48
5.4	Kommunikasjon	48
5.5	Identitet	50
5.6	Hemmelighold	53
5.7	Oppsummering	59
6	Hvilken rolle spiller cannabisrelatert slang i hiphop-kulturen?	61
6.1	Innledning	61
6.2	Musikk og cannabis	61
6.3	Hiphop, slang og cannabis	64
6.4	Verdiendring på 90-tallet	65
6.5	Hiphop og cannabis i Norge	68
6.6	Equicez, Paperboys og OnkIP	69
6.7	Informantenes syn på hiphop og cannabis	73
6.8	Engelskspråklig slang	75
6.9	Oppsummering	77
7	Konklusjon	79
7.1	Hva slags slang brukes i cannabiskulturen?	79
7.2	Hvorfor brukes slang i cannabiskulturen?	80
7.3	Hvilken rolle spiller cannabisrelatert slang i hiphop-kulturen	82
7.4	Avslutning	83
	Litteraturliste	85

Vedlegg	89
----------------------	-----------

1 Innledning

1.1 Den siste revejakta

Afghaner Tjall Blås Lue Bombe
Brunt Maroc Bubber G Bøtte
Chillum Dritatreng En liten en
Fyre Femmer Gallar Ganja AD
Gress Hasj Hjelm Nepal Beis Ro
Indianer Jazztobakk Grønt Joint
Kveite Spliff Kick Lum Maria
Svarting Lakris Hamp Bønne
Tjoff-tjoff Harstad Mornings
Naturlig lykke Libban Purre
Pannebånd Pettersøes 5000 Pot
Piece Puckling Reef **Rev** Roach
Sjokolade Tiger Huga Tyrker
Slalomrøyk Nattings Trompet
Gall Tjoo-bang Museskitt Bong
Vinylplater Shit Weed Viskelær

DEN SISTE REVEJAKTA

Fyres opp på kino en gang til høsten

med KRISTOFFER JØNER & NICOLAI CLEVE BROCH
basert på boka av INGVAR AMBJØRSEN

www.revejakta.no

ADVARSEL: Filmen inneholder vold, nakenhet, kunnskap og misbruk av naturlige stoffer

Plakaten ovenfor er fra filmen “Den siste revejakta” og det var en av informantene som fortalte om den da han ble spurt om å liste alle slangordene for cannabis han kunne komme på. Filmen kom ut i 2008, og er basert på boka med samme tittel som ble skrevet av Ingvar Ambjørnsen og utgitt i 1983. Tittelen er også brukt som navn på en sang av rapperen Joddski.

Tilbake til plakaten. Den inneholder nærmere 70 ord knyttet til cannabis, og illustrerer noe av mangfoldet av slangbetegnelser som er å finne i cannabis-kulturen. Videre har man tatt i bruk flere humoristiske virkemidler i utformingen av plakaten; i tillegg til den åpenbare dobbeltbetydningen av *rev* i *revejakten*, så har man blant annet også kopiert logoen til tobakkstypen “Asbjørnsens Eventyrblanding” fra produsenten A. Asbjørnsens Tobaksfabrik AS. Det har imidlertid blitt gjort visse justeringer i forbindelse med revens utseende; for det første så har pipen blitt erstattet med en cannabissigarett, og videre har revens øyne blitt betraktelig smalere og den er også langt sløvere i blikket, noe som tydelig skal illustrere at den er påvirket av cannabis. Sagt på en annen måte så har reven blitt *skeiv* etter å ha *fått på* noe *tjall*. Trolig var det *marokk*, men kanskje kan det ha vært *afghan* eller muligens *liban*. Valgmulighetene er mange. Videre har man valgt frasen: “Fyres opp på kino en gang til høsten” som undertittel, noe som er interessant av to grunner: For det første fordi man har benyttet uttrykket *å fyre opp*, som gjerne brukes om å røyke cannabis, og for det andre kan man spekulere i om begrepet “en gang til høsten” er brukt bevisst for å spille på cannabisrøykeres angivelige avslappede holdninger til avtaler og tidsfrister. Det at man har valgt denne tilnærmingen, å fylle en plakat med ord og uttrykk, da man utformet designen på plakaten, understreker det faktum at det eksisterer en lang rekke termer for cannabis. Men det tilsier også at språket er noe som verdsettes og som man anser at utgjør et viktig aspekt av cannabis-kulturen. For å forstå cannabis-kulturen, er det essensielt at man forstår slangen som dens deltakere benytter seg av, og det vil også være det primære målet med denne oppgaven.

1.2 Cannabis: historie og utbredelse

Cannabis sativa og cannabis indica er navnene på den ettårige gressplanten indisk hamp, som igjen brukes til å fremstille rusmidlene som populært blir omtalt hasj og marihuana. (Hauge 2009: 60). I Norge er det hasj som er mest utbredt av de to variantene, ettersom det tar mindre plass og derfor er enklere å smugle (Sandberg og Pedersen 2010: 18). Den vanligste måten å konsumere cannabis på er i en joint, som er en hjemmerullet sigarett med cannabis, eller i en av mange ulike typer piper. Det finnes imidlertid en rekke ulike måter å innta stoffet på, noe

som vil bli diskutert ytterligere i et senere kapittel. Planten stammer sannsynligvis fra Kina, og har blitt funnet avbildet på 12 000 år gamle vaser. Først ble planten brukt som råmateriale til blant annet skotøy, klær og tau, men siden har bruk knyttet til stoffets rusvirkninger blitt mer utbredt (Hauge 2009: 60). Planten spredte seg også til Persia, Tyrkia og Midtøsten, og i India, Karibien og deler av Nord-Afrika har tradisjoner knyttet til rituell, medisinsk og sosial bruk av stoffet eksistert lenge. I vårt eget land har planten vært kjent siden vikingtiden, og i tillegg til at det er funnet tauverk og tekstiler av hamp, så har det vært spekulasjoner om hvorvidt stoffet også har blitt brukt i ritualer før kristendommen slo rot (Sandberg og Pedersen 2010: 17).

Med unntak av enkelte jazzmusikere, sjøfolk og forfattere var det ikke mange nordmenn som hadde prøvd cannabis i Norge før midten av 60-tallet. I Norge var slottsparken i Oslo en av hovedarenaene, der bruk av hasj foregikk de første årene etter stoffets introduksjon, men i løpet av 70-tallet skjedde det en forandring. Blant annet fikk ML-bevegelsen stor innflytelse på den politiske venstresiden og den var sterkt kritisk til cannabis. Miljøet i parken delte seg i to grupper, en bestående av ressurssterke personer som kun oppholdt seg der om sommeren, og en gruppe som hang der året rundt, hvor bruk av hardere stoffer også var utbredt. Videre ble hasjrøykere utsatt for sterkere motstand fra storsamfunnet; politiet og Kongens Garde forfulgte brukerne i slottsparken, plenen ble pløyd opp og omsider ble hele området gjerdet inn (Sandberg og Pedersen 2010: 12-16).

Cannabis ble altså for alvor introdusert i Norge og resten av den vestlige verden mellom 1965 og 1970. Dette var en turbulent tid preget av nye musikkbaserte ungdomskulturer, den amerikanske borgerrettighetsbevegelsen og en økende motstand mot Vietnam-krigen blant mange i vesten. Cannabis ble vevd inn i dette opprøret, som i tillegg inkluderte fremveksten av hippiekulturen og en økende interesse for meditasjon og østlig filosofi. Men viktigst av alt var kanskje koplingen mellom cannabis og visse typer musikk, som for eksempel Beatles og Bob Dylan (Sandberg og Pedersen 2010: 12-14).

Cannabis er det desidert mest utbredte ulovlige rusmidlet i verden, med omkring 150 millioner brukere årlig. I Norge er det rundt 40 prosent av guttene og 30 prosent av jentene som har prøvd stoffet når de nærmer seg slutten av 20-årene. I Oslo-området er det omkring 50 prosent som prøver cannabis, og så mye som 30 prosent av mennene har brukt stoffet det siste året. Sannsynligvis er de faktiske tallene enda høyere ettersom cannabisbrukere har større sannsynlighet enn andre grupper for å falle ut av slike studier (Sandberg & Pedersen 2010: 20).

1.3 Avgrensning av tema og problemstillinger

Selv om denne oppgaven skal handle om cannabis, så vil den imidlertid ikke fokusere på de mer vanlige spørsmålene knyttet til stoffet, som legalisering og skadevirkninger. Oppgaven skal i stedet konsentrere seg om den slangen som benyttes av personer med tilknytning til den såkalte cannabis-kulturen. Oppgaven har tre likestilte problemstillinger som er knyttet til hvert av de tre analysekapitlene:

1. Hva slags slang brukes i cannabis-kulturen?
2. Hvorfor brukes slang i cannabis-kulturen?
3. Hvilken rolle spiller cannabis-relatert slang i hiphop-kulturen?

1.4 Oppgavens oppbygning

Kapittel to vil ta for seg de teoretiske perspektivene og den tidligere forskningen som er gjort på feltet. Først vil ulike tradisjoner og tilnærminger til subkulturteori gjennomgås og diskuteres, deriblant Chicago-skolen, Birmingham-skolen (CCCS) og postsubkultur-teori. Dette er mer generelle tilnærminger til subkultur som ikke har hatt særlig fokus på slangens rolle innen subkulturer, noe jeg også vil kritisere dem for. Deretter vil jeg ta for meg forskning knyttet mer direkte til slang. Blant de arbeidene det trekkes mest på her finner vi Maurer (1981) som studerte ulike kriminelle subkulturer gjennom store deler av 1900-tallet, med fokus på de ulike subkulturenes særegne språk, eller argot; Eifring (1985) sin studie som er basert på intervjuer med narkotikabrukere i Oslo-området på midten av 70-tallet og Johnson et al. (2006) som gjør en studie basert på feltarbeid blant marihuanarøykere i New York 30 år seinere.

Kapittel tre er metodekapitlet, og metoden som benyttes i denne oppgaven er kvalitativ. Det empiriske grunnlaget kommer i hovedsak fra tre ulike kilder: a) dybdeintervjuer med rundt hundre personer, b) ulike slangordbøker og c) amerikanske så vel som norske hiphoptekster. Intervjumaterialet, som også utgjør hoveddelen av datamaterialet, består av både individuelle intervjuer og gruppeintervjuer med informanter med tilknytning til cannabis-kulturen. De ble alle gjort i forbindelse med en studie av Sandberg og Pedersen (2010). Dette inkluderer både dealere, smuglere, dyrkere, rekreasjonsbrukere og folk som hevder at de bruker stoffet av medisinske grunner. Intervjuobjektene varierer også i alder;

majoriteten av dem var i 20-årene, men omkring ti av dem var 50- og 60-årene og hadde vært med på slutten av 60-tallet da cannabis for alvor ble introdusert i Norge. I tillegg inkluderer intervjumaterialet både ressurssterke mennesker med høy utdanning og personer som i større grad befinner seg i marginaliserte posisjoner i samfunnet.

Det første analysekapitlet, kapittel fire, vil ta for seg mye av den cannabisrelaterte slangen som har kommet frem i datamaterialet til denne oppgaven. Sentrale spørsmål vil være hvilken slang som brukes i cannabiskulturen, hvordan den benyttes og hva den kan si oss om cannabiskulturen. Ordene vil her være delt opp i ulike kategorier. Den første, *generelle betegnelser for cannabis*, vil ta for seg ulike betegnelser for cannabis som ikke sier noe om type eller kvalitet. Den andre kategorien, *ulike typer cannabis*, vil derimot bestå av ord som beskriver de forskjellige typene cannabis som finnes, for eksempel med tanke på opprinnelsesland og kvalitet. Deretter følger kategorien *redskaper og brukerutstyr* som vil gjennomgå ord og uttrykk knyttet til utstyret som benyttes i forbindelse med cannabisrøyking. Til slutt kommer *rusens virkninger*, som handler om slang som tar for seg de ulike uttrykkene knyttet til opplevelser som er relatert til cannabisrusen.

Kapittel fem vil ta for seg *hvorfor* slang brukes i cannabiskulturen, og hvilke funksjoner det har. Funksjonene som vektlegges mest er: kommunikasjon, identitet og hemmelighold. Det siste analysekapitlet, kapittel seks, vil ta for seg hiphop-kulturens, eller nærmere bestemt hiphop-musikkens, bruk av cannabisrelaterte slangbetegnelser i sine sangtekster. Cannabisreferanser ble svært utbredt i amerikanske rappers tekster tidlig på 90-tallet og trenden har siden spredt seg til store deler av verden, inkludert Norge. Poenget med dette kapitlet vil være å ta for seg en spesifikk subkultur med tette bånd til cannabiskulturen, og ikke minst til denne kulturens slang, som hiphopen har adoptert og videreutviklet i sine tekster. I konklusjonskapitlet vil trådene samles og oppsummeres og oppgavens funn vil gjennomgå og diskuteres.

2 Teori og tidligere forskning

2.1 Innledning

I dette kapittelet vil jeg vise hvordan slang og subkultur er knyttet sammen. Først vil jeg definere og avklare hva som menes med slang, deretter jeg bevege meg over til subkulturteori, subkulturbegrepet og en spesifikk subkultur, nemlig såkalt cannabiskultur. Til slutt vil fokuset flyttes over på slang i subkulturer. Her vil jeg presentere den relevante teoretiske diskusjonen på feltet og diskutere hvordan slang, eller “argot”, brukes i ulike kriminelle miljø og fengsel, og gjennomgå dens funksjoner. Teorikapittelet leder opp til analysen som kommer senere i oppgaven.

2.2 Hva er slang?

“Slang er språkets stebarn” har det vært sagt, og slang har vært nedprioritert innen lingvistikken, særlig i Norge (Eifring 1985: 5). I 2008 ble den første omfattende norske slangordboken gitt ut, og forfatteren Tone Tryti starter innledningen med å gi uttrykk for at det er svært utfordrende å skulle gi en presis definisjon av slang. Blant annet skyldes dette at folk tillegger uttrykket ulike betydninger; enkelte kategoriserer slurvete hverdagstale som slang, andre omtaler innslag av dialekt som slang. Hva som oppfattes som slang vil variere mellom ulike grupper, ulike personer og over tid. For eksempel kan det som oppfattes som slang av eldre, sees på som normalspråk blant yngre (Tryti 2008: 7).

En annen grunn til at det kan være problematisk å skulle definere og avgrense slang er at det omfatter så forskjelligartet språkstoff. Alt fra allmennspråket brukt billedlig, til fargesterke nylaginger, kortord, lånord og ord med visse forstavelser eller endelser, og bruk av ordspill og annen lek med ord vil kunne karakteriseres som slang. Et fellestrekk er likevel at brorparten av slangordene er lavstilspreget, og definisjonen Tryti lander på lyder slik: ”Slang vil si bevisste avvik fra normalspråket som ikke er dialektalt eller faglig betinget.” (Tryti 2008: 7). Eble definerer slang på følgende måte:

Slang is an ever changing set of colloquial words and phrases that speakers use to establish or reinforce social identity or cohesiveness within a group or with a trend or fashion in society at large. The existence of vocabulary of this sort is possibly as old

as language itself, for slang seems to be part of any language used in ordinary interaction by a community large enough to have identifiable subgroups (Eble 1996: 11).

Slang er altså et sett med stadig skiftende ord og uttrykk som brukes for å signalisere identitet og som styrker samholdet innad i grupper. Det er et eldgammelt fenomen som tilsynelatende er å finne i ethvert samfunn med definerte undergrupper. Dette bringer oss inn på begrepet “subkultur”, som vil bli diskutert i neste punkt.

2.3 Chicago-skolen, Birmingham-skolen og post-subkulturteori

Fra starten av 1900-tallet til midten av 1930-årene var det sosiologiavdelingen på universitetet i Chicago, gjerne omtalt som Chicago-skolen, som var dominerende innen sosiologien i USA. Chicago var på dette tidspunktet den nest største byen i USA, og samtidig destinasjonen til en stor andel immigranter, som i all hovedsak var fra Europa. Forskerne ved Chicago-skolen vendte blikket mot byen, og her var sosiologi ensbetydende med urban sosiologi, altså studiet av ulike grupper med mennesker og byens kompleksitet og sammensetning. Dette markerer, formelt sett, starten på subkulturteori, og empiriske feltarbeid i storbyen var metoden som ble brukt. Blant gruppene som ble studert finner vi kriminelle, gjengmedlemmer, nylig ankomne immigranter og uteliggere (Gelder 2005: 19). Hovedfokuset innen Chicago-skolen var på *avvik*, eller *deviance*, og man forsøkte å peke på sosiale faktorer som årsak til avvikende atferd. Dette som en motvekt til psykologiske forklaringer som hevdet at det var trekk ved individene som lå til grunn (Bennett & Kahn-Harris 2004: 3).

Birmingham Centre for Contemporary Cultural Studies (CCCS) ble etablert i 1964 og var svært innflytelsesrike innen subkulturfeltet over de to påfølgende tiårene (Gelder 2005: 81). Mens Chicago-skolen var opptatt av *avvik*, så var det *motstand* som var Birmingham-skolen, eller CCCS, sitt fokus. De tok for seg etterkrigstidens subkulturer i Storbritannia, som de tolket som grupperinger blant arbeiderklassen som utøvde motstand mot Storbritannias dominerende, hegemoniske institusjoner (Bennett & Kahn-Harris 2004: 1). Disse gruppene ble sett på som et resultat av den pågående klassekampen i det britiske samfunnet og representerte en serie av kollektive reaksjoner på strukturelle endringer som fant sted i etterkrigstidens Storbritannia (Bennett & Kahn-Harris 2004: 5). CCCS var som nevnt

toneangivende innenfor feltet over en lang periode, men har imidlertid også møtt en god del kritikk, blant annet for deres ensidige fokus på gutter og manglende evne og vilje til å forklare jenters tilstedeværelse i subkulturer. I tillegg har det blitt rettet kritikk mot det faktum at det utelukkende har blitt fokusert på arbeiderklasseungdom, og at det har blitt satt likhetstegn mellom konsum og motstand. Videre kritikk har gått på manglende forståelse for at ungdommers subkulturelle roller kan være mer preget av lek enn alvor, og at mange går gjennom ungdomstiden uten tilknytning til en spesifikk stil, gruppe eller gjeng. I tillegg har manglende overførbarhet til andre kontekster blitt påpekt, ettersom CCCS sin subkulturteori kun har tatt for seg et snevert utsnitt av mennesker, nemlig hvite, mannlige arbeiderklasseungdommer i etterkrigstidens Storbritannia (Bennett & Kahn-Harris 2004: 6-9)

I USA har flere forskere gått bort fra subkulturbegrepet, og blant annet erstattet det med begrepet "taste cultures", altså kulturer eller grupperinger basert på smak. Disse grupperingene er gjerne knyttet til folks musikkpreferanser, heller enn indikatorer som klasse, kjønn, alder og utdanning. Ytterligere kritikk har vært knyttet til mangel på forståelse for medias rolle i forbindelse med opprettelsen av subkulturer og subkulturelle identiteter, noe som diskuteres mer utdypende nedenfor. Til sist har CCCS sitt ungdomsbegrep, nemlig en kategori forbeholdt personer mellom 16 og 21 år, blitt problematisert. Snarere enn å være knyttet til en viss periode av livet, hevdes det at "ungdom" i senere tid heller kan sees på som "a state of mind" ved at unge folk som har blitt voksne fortsatt aktivt benytter seg av musikk, stil og memorabilia for å bevare en følelse av ungdommelighet (Bennett & Kahn-Harris 2004: 19).

Et resultat av den ovennevnte kritikken, og en økende fragmentering av ungdomsstil siden 80-tallet, har vært oppblomstringen av en ny tilnærming til det å studere ungdomskulturer, som gjerne omtales som post-subkulturteori. Felles for teoretikere innen denne tilnærmingen, er at det hevdes at fokuset på struktur innen subkulturteori langt på vei har blitt overflødig i forbindelse med nåtidens ungdomskultur. Man vektlegger at forholdet mellom stil, musikksmak og identitet har blitt betraktelig svekket og langt mer flytende, og at man i større grad enn tidligere kan plukke og mikse elementer fra ulike stilarter for å skape sin egen individuelle stil (Bennett & Harris 2004: 11-12). Alternative begreper som "neo-tribe", "lifestyle" og "scene" har av enkelte teoretikere blitt foreslått som erstatninger for begrepet subkultur, som oppfattes som utdatert og utilstrekkelig (Bennett & Harris 2004: 12-13).

Det har altså vært en rekke ulike tilnærminger til studiet av subkulturer, men få av dem har i tilstrekkelig grad viet oppmerksomhet til viktigheten av slang. Dersom slang har blitt nevnt har det gjerne vært i en bisetning eller to. Det står i skarp motsetning til i denne oppgaven, hvor hovedfokuset er på slang. I det neste punktet vil jeg diskutere ulike definisjoner av subkulturbegrepet, og gjøre rede for hvilken definisjon som er mest fruktbar i forbindelse med dette prosjektet.

2.4 Subkulturbegrepet i denne oppgaven

Subcultures are groups of people that are represented – or who represent themselves – as distinct from normative social values or □mainstream□ culture through their particular interests and practices, through what they are, what they do and where they do it. They come in many different forms, from teds and skinheads to skateboarders, clubbers, New Age travellers, grafitti artists and comic book fans. (Gelder 2005: 1)

Sitatet over er en mye brukt definisjon av subkultur. Subkulturer defineres altså som grupper med mennesker som fremstilles, eller fremstiller seg selv, som atskilt fra storsamfunnet gjennom sine interesser og aktiviteter, gjennom hva de er, hva de gjør og hvor de gjør dette. Denne definisjonen har grupper av mennesker som sin analyseenhet, og ser disse gruppene som distinkte fra resten av samfunnet. En slik form for tilnærming til subkulturer har imidlertid også møtt mye kritikk, blant annet grunnet dens tendens til å overdrive likhetene mellom gruppemedlemmene, så vel som å bagatellisere variasjonen innad i gruppen. En annen vanlig innvending er at det vil variere i hvor stor grad man identifiserer seg med en subkultur, og at personer også kan ta del i flere subkulturer samtidig (Sandberg og Pedersen 2010: 31). Sandberg og Pedersen (2010) har kommet med en alternativ måte å forstå subkulturer på som tar hensyn til de ovennevnte innvendingene, og deres definisjon er slik:

En subkultur er en samling ritualer, narrativer og symboler. De kretser rundt bestemte forestillinger om verden og er ofte knyttet til generelle kulturelle strømninger i samfunnet. Personer og grupper internaliserer og kroppsliggjør i større eller mindre grad deler av subkulturen. De utnytter den også, i kreative iscenesettelser av seg selv. (Sandberg og Pedersen 2010: 32)

Her er det altså ikke lenger grupper av mennesker det fokuseres på, men snarere ritualene, narrativene og symbolene som disse menneskene, i ulik grad, deltar i og benytter seg av. I forbindelse med cannabiskulturen vil dette medføre at i stedet for at man konsentrerer seg om dem som røyker cannabis, og anser disse menneskene som én gruppe, så vil fokuset heller være på hvordan denne aktiviteten gjøres og konteksten den foregår innen. Definisjonen inkluderer imidlertid ikke språket, eller slangen, som gjerne er distinkt for en subkultur, og som inkluderer ord og uttrykk som i stor grad ofte kun benyttes av subkulturens medlemmer. Slangen vil til en viss grad være knyttet til symbolene, ritualene og narrativene, men er ikke begrenset til dette, og man kan argumentere for at den utgjør et såpass viktig aspekt at den bør nevnes som en separat bestanddel. Definisjonen kan derfor sies å være noe mangelfull ved at den ignorerer en slik sentral del, som slang er, når det kommer til subkulturer. Johnson et al. sin definisjon av den amerikanske marihuanasubkulturen er i så måte mer dekkende ettersom den også inkluderer gruppers felles språk:

Certain shared specific cultural practices - those that are-marijuana related - which co-exist inside of the larger American culture. The critical components are the conduct norms, values, rituals and language (argot) - and these exist independently of individuals. (Johnson et al 2006: 49)

I likhet med Sandberg og Pedersens (2010) forståelse av subkultur, er det også her altså de kulturelle praksisene, og ikke menneskene, som er utgangspunktet for subkulturen. Videre er de viktigste bestanddelene innen denne subkulturen et felles sett med normer for oppførsel, verdier, ritualer, samt et felles språk. Disse bestanddelene eksisterer også uavhengig av individene som benytter seg av dem. Sandberg og Pedersens og Johnson et al. sine tilnærminger er, etter min mening, mer fruktbare i forbindelse med denne oppgaven enn Gelder sin ettersom deres fokus ligger på hva disse menneskene (tidvis) *gjør*, heller enn hva de (til en hver tid) *er*. Det tas høyde for at disse menneskene kanskje samtidig tar del i andre subkulturer og at det varierer i hvor stor grad de identifiserer seg med subkulturen. Videre betyr det at likhetene mellom menneskene som bruker cannabis ikke trenger å overdrives for å kunne rettferdiggjøre det å benytte uttrykket subkultur. De trenger ikke nødvendigvis ha mer til felles enn at de bruker stoffet. Det er likevel tilfellet at det finnes en rekke utbredte tendenser og likhetstrekk mellom brukerne, og det vil bli diskutert nærmere senere. Ettersom sistnevnte definisjon har tatt hensyn til det språklige aspektet, og er direkte relatert til bruk av

cannabis, gjør at jeg føler den er mer fruktbar i forbindelse med mitt prosjekt. Språket er utvilsomt en viktig del av cannabiskulturen, men man kan også argumentere for at det vil være en vital del av enhver subkultur.

2.5 Cannabiskultur

Does cannabis even have a culture? If nothing else it has connoisseurship, a set of expectations, a way of talking about the experience, the rituals of sharing a joint and an idea of how stoned to get and how to behave when stoned, all of which matter (Matthews 2003: 2).

Ifølge Johnson et al. inneholder cannabiskulturen blant annet et sett med forventninger angående hva slags oppførsel som aksepteres og hvilke normer som gjelder i forbindelse med røyking, deling, kjøp, salg, språkbruk og så videre. Dette er normer som først og fremst er forbeholdt de som røyker cannabis, og som ikke-røykere er fritatt fra. Personer som aktivt velger å benytte seg av cannabis lærer og følger denne subkulturens normer og ritualer i samhandling med andre. For en majoritet av brukerne av cannabis har deltakelsen i subkulturen et sporadisk preg, og trenger ikke ha stor innvirkning på resten av livet deres. De aller fleste deltar i ulike subkulturer, og en livsstil fullstendig sentrert rundt cannabis forekommer relativt sjeldent (Johnson et al 2006: 50).

I British Columbia (BC) i Canada, et sted som for øvrig også er velkjent for å dyrke marihuana av høy kvalitet kalt "BC Bud", gjorde Moffat et al. en kvalitativ studie med unge cannabisrøykere. I løpet av intervjuene fant de at mange av informantene nevnte naturen da de ble spurt om å beskrive sine beste erfaringer med å røyke cannabis og hvor de fortrakk å gjøre dette. Delvis ble dette begrunnet med at det var praktisk, for eksempel ved at man da fikk være i fred og kunne skjule bruken for foreldre og andre, men minst like viktig syntes helt andre grunner å være. Mange av ungdommene pekte på forbindelsen mellom naturen og cannabis, og omtalte planten som noe naturlig og organisk, i motsetning til andre "kjemiske" stoffer (Moffatt et al. 2008: 87-91). Dette er en fortelling som er en gjenganger innen cannabiskulturen og som blir diskutert ytterligere nedenfor

Av kulturens symboler står selve cannabisplanten i en særstilling som det klart viktigste. Dette symbolet passer godt overens med et fokus på det naturlige, organiske og autentiske, hvilket ble nevnt ovenfor. Videre gjør den utstrakte bruken av symbolet, samt

meningen som tilskrives planten, at cannabis skiller seg fra andre rusmidler. Bilder av cannabisplanten figurerer på klær, plakater og brukerstyr, noe som ikke kan sies om andre rusmidler. For eksempel vil ikke selve opium- eller kokaplanter være av liknende symbolsk betydning for brukere av henholdsvis heroin og kokain (Sandberg og Pedersen 2010: 36-37).

Blant de viktigste ritualene man finner i cannabis-kulturen er det første som melder seg det sterke fokuset på å dele. Dersom man har cannabis, forventes det at man deler med andre. Man sitter gjerne i en ring, og jointen eller pipa sendes til venstre til nestemann etter man har tatt et par drag, og det reageres dersom man forsyner seg for grådig (Sandberg og Pedersen 2010: 37-41). Uttrykket *puff, puff, pass*, som innebærer at man tar to trekk fra jointen eller pipa før den sendes videre til nestemann, beskriver hvordan man skal opptre under ritualet, men det er også normativt og sier noe om subkulturens verdsett. Cannabis-kulturen forfekter likhet mellom dens medlemmer, og uttrykket understreker idealet om at alle skal få like mye, selv når medlemmene har bidratt med ulike mengder med penger og/eller stoff (Johnson et al. 2006: 61-62). I tillegg har man uttrykket *mekker'n trekker'n* som vil si at personen som tilbereder jointen også er den som får forsyne seg først, før vedkommende sender den videre til nestemann. En viss kunnskap forventes altså dersom en skal delta i ritualet, og i min studie fant jeg også visse uttrykk som karakteriserer personer som ikke overholder normene. En *hogger* er en som ikke vet å sende jointen videre når vedkommende forventes å gjøre det, men i stedet beholder den for lenge. Et annet begrep som uttrykker det samme er såkalt *bogarting*, som er et uttrykk som refererer til den kjente amerikanske skuespilleren Humphrey Bogart. Opprinnelsen til uttrykket stammer visstnok fra skuespillerens tendens til å snakke med en sigarett i hånda eller munnviken (Halperin & Bloom 2007). Begge uttrykkene kan for øvrig også brukes i andre tilfeller hvor personer oppfører seg egoistisk og ikke vil dele med seg, uavhengig av om det er cannabis eller andre ting det er snakk om.

I tillegg til symboler og ritualer finnes det også en rekke fortellinger, eller narrativer, i cannabis-kulturen. Sandberg og Pedersen hevder at subkulturen “primært skapes og reproduseres gjennom dens fortellinger om seg selv.” (Sandberg & Pedersen 2010: 41). En gjenganger blant fortellingene omhandler en nedvurdering av myndighetenes kunnskap og innsikt. Statens informasjon om farene ved narkotika ble gjerne sett på som grove overdrivelser, og diskrepansen mellom informasjonen som ble gitt og brukernes egne erfaringer med stoff gjorde at informasjonen ble sett på som upålitelig propaganda. Flere mente de hadde avslørt dette lenge før de begynte med cannabis, enkelte hevdet også at dette var en direkte motivasjon for å begynne.

En annen fortelling fokuserte, som nevnt ovenfor, på cannabisplanten som noe naturlig, som var i skarp kontrast til ”kjemiske” stoffer som amfetamin og kokain, noe mange hadde en negativ oppfattelse av. Videre finner en kulturens hovedfortelling, nemlig sammenligninger mellom cannabis og alkohol. Alkohol ble sett på som et rusmiddel som gjorde folk aggressive og forandret dem, mens en mente at cannabisbruk førte til at man ble roligere og at man kom mer i kontakt med sitt egentlige selv. Ved å sammenligne cannabis med alkohol, et rusmiddel som i tillegg til å være lovlig også ansees som mer skadelig, legitimeres bruken mens lovbruddet bagatelliseres (Sandberg og Pedersen 2010: 41-44).

Både sistnevnte fortelling og fortellingen om myndighetenes propaganda kan belyses gjennom en av Sykes og Matzas såkalte *techniques of neutralization*, nemlig *condemnation of the condemners* (Sykes og Matza 1957). Ens eget lovbrudd unnskyldes ved å påpeke at de som fordømmer det faktisk er skyldige i verre forseelser, henholdsvis alkoholbruk og propaganda. Peretti-Watels (2003) *risk denial theory* er en utvidelse av Sykes og Matzas begrep, og viser til tre ulike teknikker som aktører som utøver aktiviteter forbundet med risiko benytter seg av for å nedvurdere denne risikoen. Den første kalles *scapegoating* og med det menes at man lager et skille mellom en selv og en annen, gjerne avvikende, minoritet eller gruppe, hvor risikoen tilskrives sistnevnte, mens førstnevnte frikjennes. Ved hjelp av den andre teknikken, *self-confidence*, skapes det et skille mellom en selv og de ”anonyme andre”, hvor ens egen atferd oppfattes som risikofri grunnet personlige egenskaper og evnen til å unngå eller å kontrollere risikofylte situasjoner. Den tredje, og mest relevante i denne sammenhengen, måten å fornekte risiko ved ens egne handlinger kalles *comparison between risks*. Som navnet tilsier handler altså denne teknikken om å sammenligne en risikofylt aktivitet med andre lignende aktiviteter som allerede er akseptert blant folk flest (Peretti-Watel 2003: 27-28). I denne sammenhengen vil selvsagt sammenligningen mellom cannabis og alkohol være et nærliggende eksempel.

2.6 Argot – underverdenens språk

The argots are more than specialized language; they reflect the way of life each of the numerous criminal cultures and subcultures: they are keys to attitudes, to evaluation of men and society, to modes of thinking, to social organization and to technology. (Maurer 1985: 179-80).

Uttrykket *argot* viser til et språk som brukes av grupper som gjerne opererer på utsiden av loven (Blake 2010: 211). Lingvisten David Maurer var sannsynligvis den første som systematisk forsket på denne typen språk. Han studerte ulike kriminelle subkulturer gjennom store deler av det forrige århundret. Dette var alt fra prostituerte, til gamblere, forfalskere, tyver og ulike typer narkotikamisbrukere. Ved å klare å infiltrere mange av disse ulike kriminelle subkulturene og å utføre en rekke omfattende feltarbeider hos dem, fikk han en unik innsikt som gjorde ham i stand til å frembringe kunnskap om disse subkulturenes språkbruk, en type kunnskap som inntil da først og fremst hadde vært forbeholdt gruppens medlemmer. Maurers arbeid har også hatt en stor innflytelse på moderne sosialantropologi og sosiologi, i tillegg til å ha lagt grunnlaget for sociolinguistikkens tilblivelse. Arbeidet hans har bidratt til å forandre vår forståelse av språk og kultur (Maurer 1981: forord). Maurer understreket viktigheten av språkets integrerende rolle, ikke bare innenfor kriminelle subkulturer, men generelt blant grupper med mennesker som tilbrakte mye tid sammen. Innenfor de fleste yrker utvikles det gjerne et spesialisert språk som er funksjonelt så vel som sosialt. I tillegg til selve vokabularet synkroniseres også gjerne måten ordene uttales på, hvilke stavelser som vektlegges og så videre. I tillegg vil gruppens språkbruk akkompagneres og forsterkes betraktelig av en rekke kropps- og ansiktsbevegelser på måter som man ikke fullt ut er i stand til å gjøre rede for (Maurer 1981: 259).

Enhver gruppe med mennesker som er tett sammenvevd vil altså utvikle visse språklige fellestrekk som er særegne for gruppen. Maurer var opptatt av koblingen mellom språk og subkulturer, og hevdet at selv om man ikke vet nøyaktig hvordan subkulturer oppstår, så antar man at språkets rolle er en viktig faktor både ved subkulturens opprinnelse og for dens overlevelse (Maurer 1981: 261). Videre var han opptatt av hvordan og hvorfor kriminelle subkulturer utvikler sine unike språkmønstre og hvilke funksjoner dette har. Den mest utbredte antagelsen går på at kriminelle har et hemmelig språk for å skjule sine planer for potensielle ofre så vel som politiet. Maurer hevder derimot at det, med noen få unntak, er svært begrenset hvor mye kriminelle benytter seg av argot for å forvirre og bedra sine ofre (Maurer 1981: 355). Dette temaet vil bli mer inngående diskutert i en egen del om hemmelighold i analysen senere i oppgaven.

Videre peker Maurer på andre grunner til at kriminelle subkulturer benytter argot som han hevder er langt viktigere, selv om de fleste kriminelle ikke nødvendigvis er klar over dem selv. Den første grunnen er at kriminelle grupper utvikler et sterkt kameratskap og fellesskap som vil forsterkes ytterligere av en intern organisering, så vel som et ytre press fra den

dominerende kulturens lover og andre kriminelle subkulturer. En felles argot vil derfor bidra til å styrke samholdet mellom gruppemedlemmene og er et uttrykk for det sterke fellesskapet som eksisterer dem imellom (Maurer 1981: 355-6).

Den andre grunnen er at det innen ethvert spesialisert yrke, enten det er kriminelt eller ikke, vil utvikles en gjensidig følelse av at man tilhører et eksklusivt fellesskap. Denne følelsen er ikke utelukkende et resultat av deres felles kulturelle bakgrunn, men også at de møter de samme tekniske problemer og utfordringer som må løses ved hjelp av de samme redskapene og teknikkene, og i tillegg må visse koder og regler følges dersom gruppen skal lykkes i sitt yrke. De fleste yrkeskriminelle blir dyktige håndverkere innenfor sine respektive felt, og det er de faktorene som gjør seg gjeldende innen lovlige yrker som også fører til opprinnelse og benyttelse av et spesialisert språk blant kriminelle (Maurer 1981: 355).

Den siste grunnen som nevnes at det er mange konsepter det ikke finnes noen ord eller uttrykk for i ordforrådet til vanlige mennesker. Dette er særlig tilfelle ettersom enhver teknikk, enhver holdning, ethvert aspekt av organiseringen, og flesteparten av de verktøy eller redskap som de kriminelle bruker står som motsetninger til den dominerende kulturen. Derfor er det bare naturlig at de kriminelle skaper, låner eller tilpasser ord for å imøtekomme disse behovene, og at disse konseptene, og ordene som benyttes for å beskrive dem, samles i deres argot (Maurer 1981: 356).

2.7 Argot, kriminalitet og fengsler

I artikkelen “Argot, Symbolic Deviance and Subcultural Delinquency” ønsket forfatteren, Paul Lerman, å se om kunnskap om argot kunne fungere som en indikator på deltakelse i en avvikende subkultur. Subkultur defineres i artikkelen som en kombinasjon av språk, verdier og oppførsel (Lerman 1967: 210). Det konkluderes med at guttene hadde mer kunnskap om argot enn jentene, forutsatt at det ble presentert muntlig. Videre hevdet det at læring av argot startet i 10-11-årsalderen, øker i årene rett etter og har den største veksten når ungdom er rundt 14-15 år, og at alderen 16-19 år er en periode hvor ungdoms kunnskap om spesifikke typer argot konsolideres og ekspanderes. Ungdom som deler avvikende symboler, deriblant argot, med sine jevnaldrende, er også mer tilbøyelige til å delta i ulovlige aktiviteter. Variablene “kunnskap om argot”, “avvikende verdier blant jevnaldrende”, “selvrapportert kriminalitet” og “kontakt med politiet” korrelerte alle med hverandre. Disse sammenhengene skyldes ifølge artikkelforfatteren trolig at argot, verdier og selvrapportert kriminalitet til sammen utgjør en avvikende subkultur (Lerman 1967: 224).

Når kriminelle sendes til fengsel for å sone sin straff er det uunngåelig at de lærer nye matter å snake på. Å kunne mestre det gjeldende språkmønsteret er av de viktigste symbolene på gruppemedlemskap blant innsatte (Encinas 2001: 3-4). Et av de stedene hvor forekomsten av et spesialutviklet språk er mest utbredt er blant innsatte i fengsler og lignende totalitære institusjoner. Her lever grupper av mennesker svært tett innpå hverandre og opplever de samme frustrasjonene samt støter på de samme utfordringene. Derfor er det ikke overraskende at mye av forskningen på argot har blitt gjort nettopp i fengsler.

I nordisk sammenheng har et av de viktigste bidragene til forskning på argot kommet fra Ulla Bondeson (1974), som har studert bruk av argot blant innsatte i fengsel og på ulike institusjoner. Blant funnene i en studie av kvinnelige innsatte kan det nevnes at kunnskap om argot ble av forfatteren sett på som en påvirkningsprosess som medførte negative konsekvenser for de innsatte. I likhet med Lerman (1967) fant også Bondeson at argot-kunnskap fungerte som en indikator på tilhørighet til en kriminell subkultur, og det var et klart skille mellom den kriminelle gruppen og kontrollgruppen som ble undersøkt når det kom til fortrolighet med argot. Videre korrelerte denne kunnskapen med hvor lenge jentene hadde vært på institusjonen. I tillegg var det sammenheng mellom kunnskap om argot og status, slik at kun de som mestret dette språket ble inkludert i vennegjengen. Konklusjonen ble at elevene på denne institusjonen ble sosialisert inn i en kriminell subkultur (Bondeson 1974: 201).

Senere har Bondeson gjort studier på flere grupper av innsatte, kvinnelige så vel som mannlige. Her ble informantene blant annet spurt om hvorfor de trodde at man benyttet seg av argot, og svaralternativer tilsvarende de følgende ble gitt: “for at andre ikke skal forstå det”, “fordi man føler samhold”, “for å være tøff”, “fordi de andre gjør det”, “fordi det ikke finnes andre ord” og “fordi det er de enkleste ordene”. Nærmere 30 prosent krysset av for alternativ nummer fire, nemlig at de brukte argot fordi de andre gjorde det. Svaralternativ 1, 2 og 3, som er de kategoriene av en mest subkulturell art, ble valgt av henholdsvis om lag 20, 20 og 10 prosent av de spurte, altså cirka halvparten av de spurte. Andelen som svarte at de brukte ordene for at andre ikke skulle forstå dem var høyest blant respondentene som var på institusjon grunnet bruk av narkotika (Bondeson 1974: 233). På spørsmål om hvorvidt de innsatte likte eller mislikte at de ansatte var fortrolig med deres argot stilte majoriteten, 65 prosent, seg likegyldig. Likevel var andelen som likte at de ansatte brukte disse ordene svært liten, kun 4 prosent, mens 31 prosent svarte at de mislikte dette. De som hadde inntrykk av at de ansatte var fortrolig med store deler av de innsattes argot var mer tilbøyelige til å være likegyldige til om de ansatte brukte disse ordene selv eller ikke. De som trodde at de ansatte

kun i begrenset grad var fortrolig med disse ordene var mer tilbøyelige til å mislike det når de ansatte selv brukte dem (Bondeson 1974: 234-5). Dette peker mot et sentralt aspekt ved slang og argot, nemlig ønsket om at dette språket skal være en intern greie som er forbeholdt inngruppen. Når det viser seg at utenforstående også er fortrolige med disse ordene og uttrykkene, så vil det trolig bryte med tanken på dette som noe som er ens eget.

Einat & Einat (2000) studerte bruken av argot blant innsatte i israelske fengsler. De pekte på seks ulike funksjoner som bruk av argot i fengslene hadde: a) behovet for å være annerledes og unik, b) reduksjon av følelser av avvising og avslag, c) muliggjøre sosiale interaksjoner og forhold, d) erklære tilhørighet til en subkultur eller sosial status, e) et verktøy for sosial identifikasjon som igjen fører til en følelse av å tilhøre en gruppe, og f) hemmelighold (Einat & Einat 2000: 310-11). I alt ble 482 ulike ord og uttrykk avdekket i studien, og disse ble igjen delt inn i seks hovedkategorier. Over 25 prosent av termene havnet i kategorien “narkotika”, hvilket gjorde den til den klart største av kategoriene (Einat & Einat 2000: 315). Av dette kan vi konkludere at et stort antall slangbetegnelser for narkotika ser ut til å forekomme de fleste steder hvor interessen for, og etterspørselen etter, narkotika er stort, og få steder er narkotika mer sentralt enn bak murene. Dette skyldes blant annet at man kan tjene godt på omsetning av narkotika, at et stort antall innsatte allerede er rusavhengige og at mange ikke-brukere likevel bruker stoffer mens de er innesperret som et middel for å oppnå en midlertidig flukt fra fengslets ubehagelige virkelighet (Einat & Einat 2000: 315).

2.8 Argot og dens funksjoner

Johnson et al. skiller mellom sjargong, argot og slang. *Sjargong* defineres som en teknisk terminologi og karakteristiske uttrykk knyttet til en spesiell aktivitet eller gruppe, spesielt den utdannede elite. *Sjargong* består av spesialiserte ord som gjerne er å finne i offentlige institusjoner som universiteter og skoler. *Slang*, derimot, defineres som en type språk som først og fremst brukes i uformelle settinger og som gjerne består av kortlevde ord og uttrykk som blir brukt som erstatninger for mer standardiserte formuleringer. Dette er gjerne ord og uttrykk som store deler av befolkningen er bekjent med. *Argot* defineres som et mer eller mindre spesialisert og hemmelig språk som benyttes av en avgrenset, og gjerne kriminell, gruppe med aktører. Skillet mellom argot og slang vil selvsagt være flyktig, og visse ord vil gå fra å kunne karakteriseres som argot til heller å være slang (Johnson 2006: 47-8). Hip hop-musikk nevnes som en viktig kilde til at ord og uttrykk som opprinnelig kun har vært forbeholdt noen få spres til massene. Når det gjelder denne oppgaven vil jeg benytte meg av

en bred definisjon av slang, som vil innebefatte alle de tre ovennevnte uttrykkene, og jeg vil heller ikke skille mellom dem bortsett fra i tilfeller hvor det vil være av relevans. Der forfatterne bruker uttrykket argot, vil jeg også gjøre det når deres innhold gjengis.

Videre i artikkelen nevnes fem ulike funksjoner bruk av argot/slang har: hemmelighold, uttrykksfullhet, identitet, kommunikasjon og integrasjon. *Hemmelighold* handler om ikke å benytte seg av marihuanarelatert argot i nærheten av utenforstående. Da er det stillhet som gjelder. Artikkelforfatterne argumenterer dog for at dette punktet har blitt mindre viktig enn det tidligere var. *Uttrykksfullhet* handler om argot uttrykker tanker og følelser knyttet til bruk av marijuana. Dette inkluderer også et eget sett av intonasjonsmønstre og ansiktsuttrykk som er særegent for gruppen. *Identitet* refererer til at språkbruken benyttes for å se hvem som er og hvem som ikke er en del av gruppen, i tillegg til hvem som er mer og mindre involvert i den. Med *Kommunikasjon* menes at disse ordene inneholder et rikt utvalg av meninger og definisjoner som de fleste brukere benytter seg av for å kommunisere viktige tanker om oppførsel, og til å utøve illegale transaksjoner. *Integrasjon* viser til at argot fungerer som en mekanisme for å integrere mange av subkulturens aspekter (Johnson et al. 2006: 48-9).

Forfatterne skiller også mellom en rekke ulike aspekter ved cannabis hvor slang og argot brukes. Dette er blant annet generelle ord for cannabis, ord som beskriver kvaliteten, ord som beskriver rusen og ord som beskriver markedet (Johnson 2006). Cirka halvparten av ordene de fant i sitt feltarbeid i New York var kun vanlige ord som har blitt gitt en alternativ betydning (neosemantisms), mens den andre halvparten var såkalte nyord (neologisms) (Johnson et al. 2006: 54).

2.9 Oppsummering

I dette kapitlet har vi sett hvordan slang og subkultur henger tett sammen, men at slang ikke har hatt særlig høy prioritet i tradisjonell subkulturteori. Det har blitt vist til ulike forståelser og definisjoner av subkulturbegrepet og vi har sett at cannabiskulturen blant annet innbefatter et sett med symboler, ritualer og fortellinger, samt et særegent språk. Deretter har det blitt gjort rede for at slang, eller argot, er særlig utbredt og viktig blant folk som lever på kanten av loven, enten det er snakk om grupper innenfor eller utenfor murene. Slangens ulike funksjoner har blitt gjennomgått, deriblant kommunikasjon, identitet og hemmelighold. Poenget videre i oppgaven vil være å vise hvordan bruk av cannabisrelatert slang arter seg i

en norsk kontekst og dermed prøve å vise hvorfor slang må inkluderes dersom man skal kunne opparbeide seg en fullgod forståelse av en subkultur.

3 Metode

3.1 Datamaterialet

Datamaterialet i denne oppgaven består først og fremst av kvalitative intervjuer med rundt 100 personer i forbindelse med arbeidet med boken *Cannabiskultur* (Sandberg og Pedersen 2010). De fleste intervjuene ble gjort av Sveinung Sandberg og Willy Pedersen, men enkelte intervju er gjort av to masterstudenter i sosiologi og to vitenskapelige assistenter. Informantene ble rekruttert gjennom intervjuernes bekjente, studenter, narkotikapolitiske organisasjoner, internettannonsering og andre hjelpere. Intervjuene har i hovedsak vart rundt to timer. Det har vært individuelle intervjuer så vel som gruppeintervjuer, og blant de intervjuede finner man selgere, smuglere, dyrkere, rekreasjonsbrukere og folk som benytter cannabis av medisinske årsaker. Utvalget består av godt integrerte mennesker med høy utdanning i tillegg til personer som befinner seg i mer marginaliserte posisjoner i samfunnet.

Majoriteten av informantene var i 20-årene, mens om lag ti prosent var i 50- og 60-årene. Den sistnevnte gruppen hadde vært med da cannabis ble introdusert i Norge på slutten av 60-tallet. Rundt en av fire hevdet at deres bruk av cannabis var medisinsk begrunnet og 20 prosent dyrket selv. Majoriteten av brukerne hadde på et eller annet tidspunkt solgt stoffet, selv om de selv anså dette salget mer som en form for vennetjeneste. 40 av informantene hadde vært noe mer seriøse selgere, noen hadde også smuglet inn stoffet, og 15 av informantene satt inne for narkotikarelaterte lovbrudd da de ble intervjuet.

Intervjuene har tatt for seg en lang rekke temaer knyttet til cannabis, som for eksempel kjøp, salg, ritualer og slang. De er deretter blitt transkribert og kodet i databehandlingsprogrammet NVivo. Blant annet har alt relatert til slang blitt kodet og samlet i et dokument som består av cirka 70 sider, og det er dette som utgjør hoveddelen av datamaterialet i denne oppgaven. Fra dette materialet har jeg plukket ut og skrevet ned alle ord og uttrykk som jeg vil karakterisere som slang. Denne jobben har blitt betraktelig enklere da de aller fleste av disse ordene ble markert da transkripsjonene ble kodet.

I tillegg til intervjuene har jeg også benyttet meg av diverse slangordbøker, som blant annet *Høy eller stein? Narkotikasing i Norge* (Eifring 1985), *Kebabnorsk-ordbok* (Østby 2005) og *Norsk slangordbok* (Tryti 2008). Data i den første boka er hovedsakelig intervjuer med deltakere i det forfatteren omtaler som freaker-miljøer i Oslo-området på slutten av 70-tallet. Informantene var mellom 15 og 25 år gamle og så godt som alle brukte cannabis, og en

del av dem også andre stoffer. Den andre boka er en oversikt over slanguttrykk som inngår i såkalt *kebabnorsk*. Dette er uttrykk som først og fremst er knyttet til minoritetsungdom i Oslo-området, men som også brukes av andre. Bare et mindretall av uttrykkene er relatert til cannabis, men dette har gjerne vært uttrykk jeg ikke har funnet noe annet sted. Sistnevnte bidrag, som også det mest omfattende, inneholder både nye og gamle, norske slanguttrykk, hvorav mange også er relatert til cannabis. Av disse tre bøkene er de to siste primært rene ordbøker, mens den første også inneholder en del analyser og refleksjoner, dog med en mer lingvistisk tilnærming enn det som vil være tilfelle i denne oppgaven. Disse slang-ordbøkene har bidratt til at listen over ord har blitt betraktelig lengre, i tillegg til at de har vist at det aller meste av slangen informantene har benyttet seg av også blir brukt av andre. I tillegg har de vært til stor hjelp for å finne ut hva de ulike ordene betyr, deres etymologi og hvor de kommer fra.

Jeg har også bedt venner og bekjente med tilknytning til cannabiskulturen om å bidra med lister over ord de selv er kjent med og benytter seg av. Videre har jeg notert meg uttrykk som jeg har plukket opp når jeg har lest skjønnlitterære bøker og sett serier og spillefilmer med temakretser som er sentrert rundt cannabis. I tillegg har jeg laget en liste over hiphop-sanger, både engelsk- og norskspråklige, som inneholder referanser til cannabis. Dette var delvis sanger som jeg selv kjente til fra før, men også sanger som jeg ble gjort oppmerksom på av venner og bekjente etter å ha etterlyst hiphop-tekster med cannabisreferanser på Facebook. Tekstene i disse sangene vil utgjøre hoveddelen av datamaterialet som analyseres i kapittel seks. Der det i intervjuene eller sangtekstene har blitt brukt engelskspråklige ord og uttrykk som ikke har vært å finne i de norske ordbøkene, har jeg blant annet brukt bøkene *Slang and Euphemism* (Spears 2001), *Weedopedia* (High 2010) og *Pot Culture* (2007) som hjelp. Alle ordene er for øvrig samlet i en ordliste i et vedlegg på slutten av oppgaven.

3.2 Analyse av datamaterialet

Ved å benytte en rekke forskjellige kilder har jeg utarbeidet en omfattende liste over cannabisrelatert slang. Listen har deretter blitt alfabetisert og jeg har skrevet hvor jeg har funnet de ulike uttrykkene, og notert dersom de samme ordene har vært å finne i ulike kilder, noe som gjør det enkelt å finne et spesifikt ord og så se i hvilke sammenhenger det har blitt benyttet.

Deretter har ordlisten blitt systematisert ytterligere ved at jeg har delt ordene inn i ulike hovedkategorier, som jeg har valgt å kalle: *generelle betegnelser på cannabis*, *ulike*

typer cannabis, redskaper og rusens virkninger. Etter inndelingen av ord og uttrykk i disse ulike kategoriene har det samme blitt gjort med egnede sitater i intervjumaterialet. Ethvert sitat som inneholder ord eller uttrykk som hører inn under en av kategoriene har blitt klippet ut og samlet i ett dokument som kun tar for seg denne kategorien. Dette har bidratt til at det har vært langt enklere å holde oversikten over ord, uttrykk og sitater som er knyttet til de ulike kategoriene. Denne inndelingen er delvis basert på, eller i det minste inspirert av, kategoriene i artikkelen av Johnson et al. (2006), men også ovennevnte bok av Eifring (1985) har vært brukt til hjelp her. I tillegg er de et resultat av spørsmålene som har blitt stilt i intervjuene, som i all hovedsak har tatt for seg temaer som er knyttet til disse kategoriene. Disse kategoriene går igjen i hele oppgaven, men diskuteres først og fremst i kapittel fire.

Kapittel fem har tatt for seg ulike funksjoner bruk av slang har, som kommunikasjon, identitet og hemmelighold. Her har samme fremgangsmåte blitt brukt, ved at sitater som bidrar til å illustrere hvordan de ulike funksjonene arter seg har blitt samlet i ett dokument. Dette kapitlet har likevel et langt mer teoretisk preg enn kapittel fire som er forholdsvis empirinært.

Det har altså i all hovedsak blitt brukt en temasentrert tilnærming i denne oppgaven (Thagaard 2003), noe som betyr at det er de temaene som har vært i sentrum for analysen, i motsetning til personsentrerte tilnærminger, hvor det er informantene som er i fokus.

3.3 Styrker og svakheter ved datamaterialet

Mens sekundære analyser av eksisterende data, som er samlet inn av andre, er forholdsvis vanlige innenfor kvantitative studier, forekommer dette langt sjeldnere innenfor kvalitative tilnærminger (Mullins 2006: 32). Å analysere andres data medfører både fordeler og ulemper, og Mullins (2006: 41) påpeker at innsamling av data både er dyrt og tidkrevende, og at ved å benytte seg av allerede eksisterende data sparer man både tid og penger. I tillegg inneholder et datamateriale gjerne betydelige mengder informasjon som ikke har blitt tilstrekkelig utforsket i den opprinnelige analysen. Det å analysere et eksisterende datasett på nytt gjør altså at man i større grad får utnyttet potensialet i et kostbart forskningsprosjekt. Silverman (2008) peker også på at det å låne og bruke andres datamateriale er en lur måte å komme raskere i gang med analysen på. Han anbefaler også å undersøke muligheten for å få tilgang på et datamateriale fra ens veileder, noe han hevder vedkommende ofte vil være interessert i, ettersom studentens prosjekt kan bidra med nye ideer som veilederen kan benytte seg av i sitt videre arbeid (Silverman 2008: 151).

En betydelig styrke med akkurat mitt datamateriale er at intervjumaterialet er såpass rikt og omfattende som det er. Mens det i en vanlig kvalitativ masteroppgave i sosiologi gjerne er rundt ti stykker som blir intervjuet om et tema, har jeg hatt tilgang på intervjuer med om lag hundre personer. I tillegg utgjør disse informantene også en svært variert og sammensatt gruppe. Det er store variasjoner når det gjelder de intervjuedes utdanning, yrke, alder, og i tillegg er de bosatt både i byer og på småsteder, og kommer også fra en rekke ulike steder rundt om i hele landet. Dette gjør at det i langt større grad enn vanlig vil være mulig å sammenligne likheter og ulikheter på tvers av brukergrupper. Det eneste de alle har til felles er at de i større eller mindre grad er tilknyttet den ovennevnte cannabiskulturen. Dette bidrar også til at det, i større grad enn det som er vanlig i kvalitative masteroppgaver, vil være muligheter for å kunne generalisere, ettersom mer av fenomenets kompleksitet er plukket opp. Som nevnt ovenfor er innsamling av data tidkrevende, og det ville selvsagt være umulig for meg å utføre et slikt antall intervjuer selv i arbeidet med en masteroppgave. En annen styrke er at det som nevnt både er gjort fokusgruppeintervjuer og individuelle intervjuer, samt at brorparten av dem er utført av personer med lang intervjuerfaring. Til sist er det en styrke ved datamaterialet at intervjuene blir supplert med andre kilder som ordbøker, skjønnlitteratur, spillefilmer og musikk, både for å få flere kilder på de ordene som blir nevnt i intervjumaterialet, og for å inkludere de som ikke er nevnt der. Til sammen bidrar dette til et rikt og variert datamateriale.

Mullins (2006: 42) nevner også flere ulemper ved sekundære analyser, blant annet at den som skal analysere materialet ikke selv har vært med på innsamlingen av det, hvilket igjen medfører at verdifull informasjon fra feltarbeid eller førstehånds interaksjon med intervjuobjektene ikke er tilgjengelig. Dette problemet kan til en viss grad omgås dersom man har kontakt med personen(e) som har samlet inn dataene, men det kan selvsagt ikke erstatte det å ha vært der i intervjusituasjonen.

Når det gjelder svakheter med intervjumaterialet mitt vil det mest åpenlyse være nettopp det at jeg ikke har foretatt intervjuene selv. Det er liten tvil om at det å analysere et intervju man selv har gjort og transkribert er noe ganske annet enn å analysere et intervju som er gjort og transkribert av en annen. Refleksjoner rundt intervjusituasjonen, for eksempel med tanke på stemning, atmosfære, kroppsspråk og lignende, vil det være umulig å kunne sette seg fullt inn i når man ikke har vært tilstede i intervjusituasjonen. Når det i tillegg er selve språkbruken som er i fokus i mitt prosjekt, kan det kanskje sies at det er ekstra uheldig at jeg ikke selv har hørt hvordan informantene ordla seg. Tonefallet, hvordan ordene uttales og

hvilke stavelser som vektlegges, samt kroppsspråk og ansiktsuttrykk er ifølge Maurer også en viktig del av kommunikasjonen i subkulturer (Maurer 1981: 259-64). Samtidig kan det være en styrke å analysere et intervjumateriale hvor man ikke har noen fordommer eller forutinntatte meninger om informantene. Analysen vil da i større grad kunne basere seg på det konkrete som har blitt sagt, og ikke formeninger om informanten basert på vedkommende sin opptreden før, under og i etterkant av intervjusituasjonen.

En annen svakhet ved intervjumaterialet er at det i en viss grad består av enkeltstående sitater uten at konteksten nødvendigvis blir tilstrekkelig gjort rede for. Å lese gjennom hele intervjuene ville kanskje i større grad ha gjort det det mulig å få en bedre oversikt over stemningen under intervjuene, ettersom jeg ikke selv har vært tilstede. Samtidig ville dette ført til et alt for stort datamateriale for en oppgave som dette. En innvending mot kvalitative analyser, og da særlig temasentrerte analyser, er nettopp at utdrag fra tekster tas ut løsrives de fra sin opprinnelige kontekst, og at det derfor er det viktig å gjøre rede for i hvilken sammenheng utdraget fant sted (Thagaard 2003: 153). Dette punktet vil altså være særlig gjeldende i denne oppgaven, ettersom konteksten ofte ikke vil være mulig å si så mye om. Likevel vil jeg argumentere for at denne innvendingen ikke er av særlig relevans for dette prosjektet. Det er hvordan ordene og uttrykkene brukes i setninger og utsagn som er av interesse her. At det som ble sagt før og etter ikke nødvendigvis er inkludert i datamaterialet, trenger ikke innebære at analysens troverdighet svekkes som en konsekvens av det.

Nok en ulempe med denne type analyser er at spørsmål man anser som sentrale for ens eget prosjekt ikke ble stilt, eller ble stilt på en annerledes måte enn man selv skulle ønske (Mullins 2006: 43). Jeg erfarte selv at det var visse interessante problemstillinger som ikke ble tatt opp, og enkelte spørsmål jeg kunne tenkt meg besvart som ikke ble stilt. Dette gjaldt særlig oppfølgingsspørsmål, hvor det ville vært hensiktsmessig å ha mulighet til og fått utdypet og/eller oppklart informantenes uttalelser.

Sist, men ikke minst, vil det i enhver studie av slang være et potensielt problem at (deler av) datamaterialet allerede vil være utdatert før studien er fullført. Intervjuene som utgjør hoveddelen av datamaterialet i denne oppgaven ble gjort i perioden 2006 til 2009. Et av de mest karakteristiske trekkene ved slang er nettopp det at det er et svært flyktig fenomen som er i konstant utvikling, noe som har blitt nevnt tidligere, og som vil utdypes i neste kapittel når kontinuitet og endring vil bli diskutert.

4 Hva slags slang brukes i cannabiskulturen?

4.1 Innledning

Allerede kort tid etter å ha begynt å undersøke datamaterialet til denne oppgaven, ble det klart at mangfoldet av ord og uttrykk knyttet til cannabis var langt mer omfattende enn opprinnelig antatt. Til sammen ble antallet omkring 400 ord. Alle disse ordene i datamaterialet, refererer på en eller annen måte til cannabis eller cannabisrelaterte temaer, men de kan likevel sies å uttrykke forskjellige ting og å ha ulike funksjoner. Dette første analysekapitlet er svært empirinært og skal i hovedsak prøve å vise hva slags slang som benyttes i cannabiskulturen. Hva betyr de ulike ordene, hvilke sammenhenger brukes de i og hva kan man uttrykke ved å benytte seg av dem? Hva kan slangen si oss om cannabiskulturen? Dette er spørsmål som vil diskuteres i dette kapitlet. Slangen man finner i cannabiskulturen tar for seg en rekke aspekter knyttet til det å røyke cannabis, som for eksempel diverse navn på stoffet, brukerutstyr knyttet til inntak og tilberedning, og opplevelser knyttet til inntak av stoffet. For å belyse dette har jeg, som nevnt tidligere, delt ordene inn i fire hovedkategorier, nemlig: *generelle betegnelser for cannabis*, *ulike typer cannabis*, *redskaper og brukerutstyr* og *rusens virkninger*. De aller fleste ordene vil kunne plasseres i en av disse kategoriene.

4.2 Generelle betegnelser på cannabis

"Jeg røyker hasj, eller jeg røyker marihuana. De to orda ville jeg seriøst aldri bruke, liksom". Dette ble sagt av en informant som både røyket hasj og marihuana. Likevel vegret vedkommende seg for å ta i bruk disse to uttrykkene. Hvordan kan dette ha seg? Grunnen er trolig at disse ordene, på tross av at de har korrekt betydning, antageligvis har andre konnotasjoner enn de vedkommende ville forbindes med. Dette er ord som alle kjenner til, og som brukes både i media, blant helsepersonell og politi, og ikke minst også av de yngre informantenes foreldre. En av grunnene til at ungdom bruker slang er nettopp for å differensiere seg selv fra sine foreldre (Dumas and Lighter 1978 i Labov 1992: 340). Denne informanten tok altså eksplisitt avstand til bruk av disse ordene, men en stor andel av de

øvrige informantene kan sies å ha gjort det samme, dog mer implisitt, ved å la være å bruke dem, eller, hvis de brukte dem, også sørget for å supplere dem med synonymer.

En tilsvarende hendelse fant sted da Johnson et al. utførte feltarbeidet sitt blant marihuanarøykere i New York. En potensiell informant ble spurt om hun var interessert i å delta i en studie om *marihuana*, men forskerne ble møtt med latter, grunnet deres bruk av ordet *marijuana*, og deretter det nedlatende spørsmålet: ”What are you? A doctor?”. Under feltarbeidet deres ble betegnelsen knapt overhørt; verken brukere eller selgere så ut til å benytte seg av ordet. Likeledes ble termer som *cannabis*, *cannabinoids* og *THC* så godt som aldri nevnt heller, da de ble oppfattet som for lange, vitenskapelige og lite relevante. Videre var ord som *pot*, *grass*, *reefer* og *herb* betegnelser informantene var kjent med, men sjelden benyttet selv siden de var såpass gamle og ble brukt selv av folk som ikke brukte cannabis (Johnson 2006: 54-55). Likeledes hevdes det i den svært cannabisvennlige boka *Weedopedia* at brukere stort sett bruker alle andre ord enn cannabis når de skal referere til stoffet. Nevnte uttrykk blir først og fremst forbundet med politi, dommere og forskere (High 2010: 40). Bokas tittel er selvsagt et ordspill på internettsiden Wikipedia, og forfatterens pseudonym, Will B. High, samt bokens innhold, illustrerer vedkommendes forkjærlighet for planten, men sier også noe om cannabis-kulturens fokus på kreativitet, humor og lek med språket.

Ulike ord kan altså ha samme denotasjon, samtidig som konnotasjonene er svært ulike. Mens denotasjoner viser til ordenes konkrete innhold, vil konnotasjonene vise til de assosiasjonene som ordet gjerne forbindes med. Et fenomen, konsept eller objekt kan beskrives med ulike ord, og hvilket av disse alternativene man velger å benytte seg av sier noe om hvem man er eller i det minste hvordan man ønsker å framstå. Synonymi betegner et forhold hvor to eller flere uttrykk har samme betydning (Endresen 2003: 47) og er slett ikke et uvanlig fenomen. Likevel er det trolig ikke så ofte at man finner like mange synonymer for én og samme sak som man gjør når det kommer til cannabis. Likevel finnes det eksempler hvor omfanget av synonymer er langt mer omfattende. Kjønnssorganer og seksuelle aktiviteter er blant fenomenene som genererer mest slang. Tone Tryti hevder for eksempel at hennes harddisk inneholdt over 9000 ulike ord for “penis”, og at hun måtte utvise selvbeherskelse når hun avgjorde hvilke av dem som skulle inkluderes i hennes slang-ordbok (Aftenposten 09.12.08).

Som nevnt ovenfor finnes det ord og uttrykk som beskriver spesifikke typer cannabis, ulike redskaper, virkninger av rusen og så videre, men det finnes i tillegg en haug med generelle termer som kun refererer til cannabis, hasj eller marihuana. Dette er ord som ikke

sier noe om stoffets kvalitet, hvordan det ser ut eller hvor det kommer fra. Eksempler på cannabis kan være: *braja*, *fjolletoakk*, *hurrarøyk*, *indianer* og *keef*, mens eksempler på hasj kan blant annet være: *brunt*, *tjall*, *bø*, *dritt*, *gall*, *krutt*, *kvae*, *kveite*, *mikkel*, *moroklump*, *røykings* og *sjokolade*. Flere av disse uttrykkene, som *fjolletoakk*, *hurrarøyk* og *moroklump*, har klare innslag av humor, noe som også er karakteristisk for slang generelt. Andre navn for marihuana kan blant annet være: *gress*, *grønt*, *hamp*, *pot* og *weed*, *Maria*, *Marianne*, *Mary Jane*, for å nevne noen få. Cannabiskulturen har et sterkt fokus på det naturlige, organiske og autentiske (Sandberg og Pedersen 2010), noe navn som *gress*, *grønt* og *hamp*, samt det å understreke og vektlegge at rusmidlet er en plante, gjenspeiler. *Maria*, *Marianne* og *Mary Jane* er eksempler på personifisering, noe som er svært vanlig når det kommer til slang og argot (Kaplan et al. 1990: 151). Det finnes også flere betegnelser på det å røyke, blant annet *å få på*, *å fyre* eller *å puffe/paffe*. At det finnes såpass mange ord og uttrykk med samme betydninger kan tyde på at det å lage nye ord ikke nødvendigvis gjøres av ren nødvendighet, men kanskje minst like mye som en lek med språket. Blant annet så omtalte Mencken (1919: 702) slang som “*a kind of linguistic exuberance, an excess of word-making energy*” (Labov 1992: 339).

Sannsynligvis er det ikke alle disse ordene som fortsatt er i bruk, og mange av de intervjuede ville nok aldri tatt i bruk enkelte av dem, samtidig som andre ville vegret seg for å benytte seg av andre igjen. Som nevnt tidligere kan nemlig ikke cannabiskulturen sees på som én helhetlig kultur; i tillegg til mange likhetstrekk er den også preget av store variasjoner innad. Enkelte ord og uttrykk vil være forbeholdt visse geografiske områder, for eksempel var det vanlig å si *jone* i Stavanger, mens *johnny*, *fjodde* og *G* ble hyppig brukt av bergensere (Sandberg og Pedersen 2010: 45) og *smør*, *smørings* og *smurt* var ord som ble brukt i en liten by på Sørlandet. I tillegg vil cannabis i større eller mindre grad være en integrert del av en rekke ulike subkulturer, med sine spesifikke termer. Personer som bruker mange uttrykk fra såkalt kebabnorsk vil nok bruke andre navn på hasj enn folk som ikke er fortrolig med denne formen for slang. For eksempel vil ord som *charz*, *setla* og *naas*, som alle er slang for hasj, sannsynligvis være ord som mange cannabisrøykere ikke vil forstå (Østby 2005). At visse subkulturer er mer tilbøyelige til å ha et nært forhold til cannabis, kommer blant annet til uttrykk gjennom betegnelser som *hasjfføl*, *hasjplate* og *hasjpulk*, som alle er slangord for snowboard, noe som tilsier at folk som står på snowboard angivelig ofte også røyker hasj. En annen subkultur som ikke legger det minste skjul på sin tette tilknytning til cannabis, er hiphop-kulturen, og den vil være utgangspunkt for et senere kapittel.

4.3 Ulike typer cannabis

*Det er så mange forskjellige navn at jeg har begynt å drite i det. Om det er **gullstempla marokk** og **jøde** og **fransk papir** og gud vet hva alle heter, funker det eller funker det ikke? Det er liksom, alle de, særlig på **weed** er det så mye tåpelige navn at jeg holder på, altså det er jo bare tull, ja. Hva var det vi fant på at vi dyrka den ene gangen vi dyrka? Det var **Skunk** og så kalte vi den for **Chromosome adder Skunk**, fordi man liksom skulle bli mongo av den da, at man adderte et kromosom på kroppen. Og det gikk rett hjem hos alle som kjøpte, de bare godtok det navnet, og det var bare bullshit og da tror jeg ikke noe på noen av navnene lenger, så nei. Man dyrker opp noe **Big Bud** og så gir du det noe tilskudd de siste to ukene så det smaker blåbær, og plutselig så heter den **Blueberry** istedenfor, det er bare tull. Bare tull. Men det er en del folk som er jævlig opptatt av de navnene og sånn.*

Informanten i sitatet ovenfor hadde dyrket og solgt cannabis tidligere, og mente at de som kjøpte lett lot seg lure av fancy navn. Han hadde sluttet å bry seg om de forskjellige variantene og de tilhørende navnene, og syntes det hele bare var noe tull. Likevel påpekes det på slutten av sitatet at mange var svært opptatt av disse navnene også, noe som kom klart frem i intervjuene. Det var en klar tendens til at de som ble intervjuet hadde god kunnskap om de ulike typene av cannabis som finnes, og deres respektive sammensetninger, egenskaper og virkninger. En av grunnene til at det finnes så mange slangbetegnelser for cannabis er da nettopp at det eksisterer så enormt mange varianter, som alle har sine egne navn.

Som nevnt tidligere så lager man både hasj og marihuana, men også cannabisolje fra cannabisplanten, nærmere sagt de to ulike underartene *Cannabis sativa* og *Cannabis indica*. Det stoffet i cannabis som i særlig grad er ansvarlig for de psykoaktive virkningene kalles THC (delta-9-tetra-hydrocannabinol) (Hauge 2009: 60-61). THC-innholdet i marihuana varierer fra 0,5 til 5 prosent og hasj fra 2 til 20 prosent. De senere år har det også blitt dyrket frem varianter av marihuana med et THC-innhold opp mot 20 prosent (Sandberg og Pedersen 2010: 18). *Marihuana* refererer til plantens tørkede deler, mens *cannabisharpiks*, eller *hasj*, som er kortversjonen av arabiske *hasjisj*, består særlig av konsentrert cannabiskvae som presses sammen med andre plantedeler og bindemiddel (Pedersen 2006: 110). Deretter blir den presset sammen til plater eller kaker. I andre deler av verden, hvor cannabis er mer integrert i kulturen, er man mer spesifikk i klassifiseringen. I India skiller man for eksempel

mellom *bhang*, som blir tilberedt av bladene, *ganja*, som lages av blomstene og *charas* brukes om ren cannabisharpiks, som man får fra planter som utskiller særlig mye av dette (Hauge 2009: 60-63).

Selv om andelen marihuana er økende, er det fortsatt hasj som er det vanligste her i landet. Mesteparten av hasjen som røykes i Norge og resten av Europa kommer opprinnelig fra Marokko, nærmere bestemt Rif-regionen, som er det området hvor store deler av produksjonen foregår (Sandberg og Pedersen 2010: 92). Ettersom Marokko er et av de viktigste eksportlandene har man navn som *marokk* som er et svært vanlig uttrykk på hasj som kommer derfra. I intervjumaterialet kom det også frem uttrykk som *nepal*, *liban*, *afghan* og *kasjmir* som indikerer at stoffet opprinnelig kommer fra henholdsvis Nepal, Libanon, Afghanistan og Kasjmir. I romanen “Jack”, av Ulf Lundell, støter vi på enda flere varianter:

*Altså, sa Johnny og himla med øynene og tok seg et skikkelig drag. Det finnes **nepal**, **afghan**, **lib**, **tyrker**, **rød tyrk**, **pakkis**, **pat**, **bengal**, **bhutanesiser**, **kashmir**, **chitrall**, og gode gud!... jeg aner ikke hva ... men ikkeno, ikke noenting kan stille opp mot himavla **gress** [marihuana] ihvertfall ...* (Tryti 1985: 24).

Det brukes også ulike navn på farger for å signalisere noe om utseendet til hasjen, og hasj kan ha ulike fargenyanser, noe som reflekteres i navn som *brun*, *sort*, *rød* og *hvit*. Dette kan også gjerne kombineres med opprinnelseslandet, slik at man får uttrykk som blant annet *hvit nepal*, *svart kasjmir* og *rød liban*. Sistnevnte ble for øvrig ofte beskrevet som hasj av ekstra god kvalitet blant flere av de eldre informantene når de snakket om gamle dager: “*Det var liksom klassikeren. Den var aldri dårlig. De andre kunne variere i kvalitet og sånt noe. Men **rød liban** var liksom alltid, den var alltid stabil. Til å stole på, liksom*”. Videre kan navnet også si noe om størrelsen; *bombe* brukes gjerne om en stor *joint*, mens *ert* viser til en liten *joint*. En term kan også si noe om mengde; *grammer*, *femmer*, *hekker* og *kloss* refererer henholdsvis til et gram, fem gram, en hekto og en kilo. I tillegg kan et uttrykk si noe om når man røyker: *Nattings* er navn på en dose cannabis man inntar rett før man skal legge seg, mens *mornings* eller *wake and bake* vil si å røyke like etter man har stått opp.

En betegnelse kan altså informere om flere ulike trekk ved cannabisen, deriblant kvaliteten på stoffet, noe cannabisrøykere ofte er svært opptatte av. *Boblings* er et uttrykk for en teknikk hvor man varmer opp hasjen ved hjelp av en lighter for å se om den begynner å boble, og dersom den gjør det skal dette være et tegn på at den er av god kvalitet og ikke tørr.

Flere av termene i datamaterialet hadde utvetydig negative konnotasjoner som indikerte at stoffet var av dårlig kvalitet. *Broflis*, *elvatjall* og *bruatjall* brukes om hasj som er kjøpt av selgerne langs Akerselva i Oslo:

*I hvert fall de gangene jeg har vært der nede, så har det alltid vært det samme. Og hvem som helst jeg snakker med så er det liksom, **bruatjall**, det er på en måte en egen, det er liksom det dårligste av det dårlige du får i hele Oslo.*

Tørrokk er en annen betegnelse på hasj som anses som tørr og dårlig, og navnet spiller trolig videre på den populære varianten *marokk*. Videre var også *murstein* og *pøkk/puck* termer som ble brukt for å uttrykke at stoffet var av dårlig kvalitet blant informantene. Man kan også risikere å bli *bøffet*, eller lurt, når man kjøper hasj, og det man kjøper kan vise seg å være *bøff*, altså at man får en falsk eller utblandet vare. Man kan for eksempel risikere å få *henna*, som er malte blader av hennaplanten som ligner på hasj i utseendet, men som ikke har noen ruseffekt. Dette er særlig en potensiell realitet på gatemarkedet hvor selger og kjøper ikke kjenner hverandre og gjerne ikke vil møte hverandre igjen. Langs Akerselva var det også flere som solgte bark eller råttent løv som var pakket tett sammen. I tillegg kan man som kunde risikere at det er en diskrepans mellom hva man betaler for og hva man faktisk får. Kvantumet er ofte mindre enn det som påstås av selgerne (Sandberg og Pedersen 2006: 162).

Forholdet mellom Elva og andre cannabismarkeder har av Sandberg og Pedersen blitt sammenlignet med forholdet mellom dagligvareforretninger og kiosker. Førstnevnte benyttes når man planlegger å gjøre større innkjøp. Man er bevisst på kvalitet og får kjøpt varene rimelig og greit. Dagligvareforretningene er imidlertid ikke alltid åpne, og da må man ty til alternativet, nemlig kiosken. Her er det dyrere, men til gjengjeld så er det døgnåpent, akkurat som på Elva. Her foretar man små og raske transaksjoner, og man tolererer i større grad høyere pris og dårligere kvalitet på stoffet (Sandberg og Pedersen 2006: 161). Sjansen for å bli lurt er alltid til stede i denne konteksten. Det kreves altså en viss kompetanse og kunnskap om stoffet for å kunne foreta et kjøp uten å kjøpe “katta i sekken” når det kommer til cannabis, og da spesielt på et gatemarked. Johnson et. al skriver om hvordan det å være fortrolig med korrekt slang eller argot er en forutsetning for at gjennomføringen av en transaksjon i det hele tatt er mulig (Johnson et. al 2006: 58). Dette kan imidlertid ikke sies å være tilfelle i samme grad ved markedet langs Akerselva, hvor selgerne i større grad oppsøker potensielle kunder uten at det er et krav at vedkommende er innforstått med de ulike termene.

Når det kommer til marihuana finnes det et enda videre spekter av forskjellige sorter og typer, ofte omtalt som ulike *strains*. Blant noen av de mest kjente variantene finner vi blant annet: *Northern Lights*, *Purple Haze*, *Original Haze*, *Kush*, *Skunk* og *Chronic*. I disse tilfellene brukes gjerne de originale, engelskspråklige uttrykkene også på norsk, uten at de har blitt oversatt eller fornorsket. For å forsikre seg om at det man skal røyke er av kvalitet og at man også vet hva det inneholder vil det å dyrke sin egen cannabis, eller å kjøpe av andre som dyrker, for mange være det foretrukne alternativet. *Home-grown* eller *hjemmeavla* er termer som ble brukt om dette, og det å dyrke cannabis lokalt er en trend som brer seg over store deler av vesten, inkludert Norge (Sandberg og Pedersen 2010: 136). I disse tilfellene er det altså først og fremst marihuana det er snakk om, og ikke hasj. En informant begrunnet sin egen dyrking med at man er sikret kvalitet samtidig som man slipper å bli involvert i den illegale økonomien med alle de ledd og all den utnyttelsen som følger med i dens kjølvannet. En annen informant foretrakk å kjøpe av en venn, og begrunnet det slik:

*Det beste er selvfølgelig å kjøpe **weed** fra venner, for da vet du at de har laga det sjøl og så vet du at pengene går rett til dem og så vet du at de har det litt diggere, og det unner jeg dem av hele mitt hjerte.*

Dette sier også noe om verdiene som er gjeldende i cannabiskulturen, og noe om motsetningen mellom de kriminelle og voldelige miljøene som smugler og selger cannabis, men også hardere stoffer, og som i tillegg er involvert i andre former for kriminalitet, og cannabiskulturens fokus på antimaterialisme, felleskap og et venstreorientert, politisk opprør (Sandberg og Pedersen 2010: 109). Et annet uttrykk som indikerer at det ikke utelukkende profitt som er motivet er *å hjelpe*, som brukes i stedet for *selge*. *Kan du **hjelpe** meg* eller *trenger du **hjelp*** var uttrykk som ble brukt av henholdsvis den som kjøper og den som selger, hvor slangbetegnelsen for sistnevnte er *dealer* eller *pusher*.

Tidligere i oppgaven har det blitt pekt på hvordan sammenligninger med alkohol er å regne som en av de mest sentrale fortellingene eller narrative innen cannabiskulturen. Disse fortellingene fokuserer som regel på de negative aspektene ved alkohol, og presenterer cannabis som et langt mer harmløst alternativ. Når informantene ble spurt om de var opptatt av kvaliteten på cannabis de konsumerte, var det nok en gang mange som sammenlignet det med alkohol. En av hasjrøykerne svarte følgende da han ble spurt om hvilken hasj han fortrakk:

Marokk er marokkansk hasj, og det er den beste hasjen i verden fordi den er, de lager hasj litt som man lager whisky da, man tar alltid et parti fra det forrige og blander inn i det nye, sånn at du vet at du alltid får den samme hasjen.

Sammenligninger med alkohol var gjennomgående i intervjuene, men forskjellen var bare at det ikke var alkoholens negative sider som ble vektlagt da informantene ble bedt om å beskrive ulike kvaliteter og typer av cannabis; da var det snarere de mer sofistikerte aspektene ved alkohol som ble fremhevet. Både whisky og champagne ble nevnt, men det var spesielt vin som uoppfordret kom opp da informantene ble spurt om de var opptatt av kvaliteten på cannabisen:

Ja, det tror jeg alle er som gjør det. Det er det samme som når du drikker en god vin, så er du opptatt av kvalitet, eller istedenfor å kjøpe Amigo, så kjøper du Valpolicella eller noe annet, så det er akkurat på samme måten, det er ikke noe annerledes egentlig.

Dersom man konstruerer et kontinuum for alkoholkonsum hvor man har en sofistikert vinsmaker på den ene siden og en aggressiv, høylydt og stupfull person på den andre, så vil disse informantene gi et inntrykk av at deres cannabisrøyking i større grad kan sammenlignes med den førstnevnte siden. Begge ytterpunktene benyttes når cannabis sammenlignes med alkohol, men mens det ene ytterpunktet etterstrebes, så omtales det andre med forakt. Dersom man ønsker å bedre image til cannabisrøykere for allmennheten, ansees dette sannsynligvis som en fordelaktig strategi. Ved å sammenligne cannabis, noe som for mange er fremmed, med alkohol, noe de fleste har et forhold til, vil man kunne bidra til å redusere annerledesheten som gjerne er forbundet med cannabis. I boken *Cannabis Culture* bruker forfatteren, som tidligere har skrevet flere bøker om vin, et helt kapittel på å sammenligne det å dyrke cannabis med det å dyrke vin:

Writers of wine are inspired by its potential for diversity; but cannabis, like any natural product, can also take a number of forms. The different names are poetic: Thai sticks; Nepalese temple balls; Acapulco gold; Durban poison; Ketama Double Zero – or the modern American strains commercialized in Holland: Haze, Skunk,

***Northern Lights.** And you could no more mistake hand-rubbed **charas** – black, gummy and pungently aromatic – for **Red Leb** than you could confuse Mosel and Tokay (Matthews 2003: 5).*

Matthews påpeker at, i likhet med vin, kommer cannabis i mange ulike former, og han omtaler de ulike navnene som poetiske. Likevel er det ikke alle som vil vedkjenne seg denne sofistikerte tilnærmingen til cannabis. En informant uttalte seg eksplisitt om dette da vedkommende ble spurt om hva slags cannabis som var å foretrekke:

***Marokk,** nei jeg har ikke snøring faktisk. Det er også litt, ja med akkurat det, jeg vil egentlig ikke ha sånt forhold til det for da blir man litt sånn hasj-connoisseur og det er jeg ikke, jeg er en hasjbruker og ikke connoisseur.*

Enkelte liker kanskje rusen cannabis gir uten at de nødvendigvis vil involvere seg for mye i subkulturens terminologi, verdier og normer. Likevel er dette ting man til en viss grad må sette seg inn i dersom man skal samhandle og gjøre transaksjoner med personer i cannabiskulturen.

I motsetning til den forrige kategorien, *generelle betegnelser for cannabis*, er ikke denne kategorien preget av en stor grad av synonymmer. I de aller fleste tilfellene refererer de ulike termene til en spesifikk type cannabis. Her er det ikke nødvendigvis slik at man finner opp ulike ord for moro skyld, men at de er nødvendige for å skille de ulike typene fra hverandre. Mens ordene i den forrige kategorien er generelle, er ordene i denne kategorien mer nyanserte, beskrivende og spesifikke. Som Matthews (2003: 5) legger vekt på så er cannabisplanten en kilde til stor variasjon, og stoffet kommer i mange former, derfor er det også nødvendig med mange ord.

Omfanget av uttrykk i denne kategorien peker mot en subkultur som er opptatt av kvalitet, mangfold og subtile variasjoner i forbindelse med stoffet som konsumeres. Sannsynligvis vil det å ha god kjennskap til de forskjellige typene med deres respektive egenskaper, virkninger, kvaliteter, og ikke minst navn, være en type kunnskap som for mange vil være viktig, og som verdsettes innen cannabiskulturen. Denne kunnskapen vil særlig være viktig å besitte i forbindelse med innkjøp av stoffet, og vil trolig kunne bidra til å øke en persons subkulturelle kapital (Thornton 1995).

4.4 Redskaper og brukerutstyr

Det eksisterer en rekke ulike redskaper, med sine respektive slanguttrykk, som brukes i forbindelse med det å tilberede og innta cannabis. Før man kan røyke cannabis må den tilberedes, noe som blir omtalt som å *mekke* eller *gni* den. Dette gjøres ofte på et blad eller magasin, som kalles for en *mekkeblekke*. Hvis man skal røyke marihuana og ikke vil bruke fingrene til å knuse den, kan man benytte en såkalt *grinder*, som er et redskap man kan plassere marihuanaen inni for så å male stoffet med. For å forsikre seg om at det er riktig mengde som blir kjøpt, solgt eller som skal konsumeres, så kan man benytte seg av en *dingle*, som er en vekt, for å veie varene.

Vanligvis røykes cannabis, men det kan også spises og drikkes, for eksempel i kake, te, kaffe osv. Dette var imidlertid ikke noe informantene i dette datamaterialet snakket noe særlig om. Den absolutt vanligste metoden å innta cannabis på blant informantene på, var å røyke en *joint*, også kalt *reefer*, *rev* og *spliff*, som er en sigarett med cannabis i. I Norge er det gjerne hasj blandet med tobakk i jointen, mens i USA er det først og fremst marihuana med eller uten tobakk. Siden starten av 90-tallet vokste det imidlertid i USA frem et alternativ til å konsumere cannabis i en joint, nemlig en såkalt *blunt*. Navnet stammer fra *Phillies blunt*, et billig sigarmerke, og en *blunt* tilberedes ved at man skjærer opp sigaren, for så å fjerne tobakken og erstatte den med marihuana. (Johnson et al. 2006: 56). Bruken av *blunts* har siden 90-tallet blitt svært utbredt i USA, men, basert på datamaterialet i denne oppgaven, har ikke denne trenden slått rot i Norge. Uttrykket var ikke å finne i intervjumaterialet, og det var heller ikke oppført i noen av ordlistene som ble brukt i denne oppgaven, men vil bli utdypet i neste kapittel. Det var likevel svært mange andre varianter som kom frem i intervjuobjektens fortellinger, og av alternativer til *joint* kan det blant annet nevnes å røyke *bøtte*, som en informant forklarte på følgende måte:

Informant: Du har en bøtte, vaskebøtte med vann, så tar du og kutter av ei halv flaske og så skyver du det nedi holdt jeg på å si, og så.

Intervjuer: En sånn plastikkflaske?

Informant: Ja, ikke sant, også tenner du på og så drar du den her flasken opp av bøtta, sånn at røyken blir trekt opp, også steller du deg over ikke sant, og så smeller du den nedi vannet, ikke sant, så røyken bare blir skyvd opp i lunga di

Man har også uttrykk som blant annet *chillum* eller *lum*, som er en traktformet hasjpipe, *bong*, *sjabong* eller *sjobang*, som er en (hjemmelaget) hasjpipe og *maiser* som er en maispipe som brukes til hasjrøyking. I tillegg vil det finnes ulike variasjoner innenfor disse igjen, og tilsynelatende er det bare fantasien som setter grenser for ulike måter å innta cannabis på. Redskaper til å røyke med kan kjøpes blant annet i butikker som *Scorpius* og *Shangri La*, som er butikker som selger forskjellig cannabisrelatert tilbehør og utstyr, men de kan også lages selv. *Hoga* er et eksempel på det sistnevnte og var et uttrykk som gikk igjen:

Du har en liten jordvoll da for eksempel, og så tar du en pinne ned der og en pinne ned der også fyller du opp med småstein oppi der, legger mekket også suger du fra jorden, og så blir det sånn smak av jord og natur. Det er veldig, veldig hyggelig å gjøre på tur. Hyttetur, skogstur, når man er i naturen. Eller man kan røyke det med eple, gulrot, vannmelon, melon, hvor du bare putter sammen, setter sammen og har det hyggelig så smaker det litt av det du lager det av. Og det blir gøy, det er litt prosjekt og, det er veldig gøy å lage.

Informanten påpeker at dersom man benytter denne metoden når man inntar cannabis, så smaker det av jord og natur, noe som er hyggelig når man befinner seg i naturen. Videre nevnes diverse frukt og grønnsaker som kan brukes for å bidra til ulike smaker. Dette føyer seg inn i en lang rekke eksempler hvor informantene trekker inn naturen når det snakkes om cannabis. Som nevnt tidligere er det organiske og det naturlige verdier som denne subkulturen verdsetter høyt, og det blir stadig understreket at cannabis er en plante som forekommer naturlig, i skarp kontrast til andre rusmidler som for eksempel er kjemisk fremstilt.

Ulike grupperinger kan ha ulike preferanser når det gjelder hvilken måte de foretrekker å røyke på. En informant mente for eksempel at det var forskjell på hvordan man røyket cannabis på østkanten og vestkanten i Oslo da han vokste opp:

*På vestkanten var ikke det så, vi var mer på mye **jointer**, og veldig mye sånn **chillum** og sånne ting. men vi merket det med en gang når vi var mer sånn i atten-, nittenårsalderen og begynte å møte taggere og grafittifolk fra østkanten, hvor mye, de var liksom sånn, nei aldri **joint**, det var liksom ikke noe vits, du måtte ha et rør da, enten pipe med avis eller **bong** eller **vannpipe** eller et eller annet. Og etter hvert ble jo det for oss også.*

En annen svarte følgende da han ble spurt om det var maskulint eller feminint å røyke cannabis:

*Tja, altså. Det blir jo, hvis du røyker deg en **spliff**, så vil jeg jo si, det er jo egentlig både/og, men, **hits from a bong**, liksom. Det liker jeg ikke å se damer gjøre, liksom, for det syns jeg er usexy. Det er ekkelt, liksom. Det er noe sånn vi kara skal gjøre.*

På tross av et vell av ulike alternativer, så det likevel ut til at de mer avanserte alternativene for flere var del av en eksperimenteringsfase da alt var nytt og spennende, mens man etter en stund gjerne gikk tilbake til, i hovedsak, å anse joint som det foretrukne alternativet:

*Men det vi var opptatt av før var jo å røyke ting, altså sånn **røyke flaske** og **røyke bølge** og **røyke lum** og skulle **røyke jordis** og **røyke på eple** og alt mulig sånn crap. Så det husker jeg vi brukte tid på å prate om da, hva kan vi bruke, hvordan kan vi, sånne rare og unødvendig tull, for det er jo best med **joint**. (humrer)*

En annen røykte kun *joint* fordi han mente rusen man oppnådde med de andre redskapene ble for rask og intens, samtidig som han mente at disse metodene var forbeholdt de yngre:

*Jeg har prøvd sånne **bonger** og sånt tull, men det er mer for kidsa synes jeg da (ler). Man blir helt ødelagt, man blir helt. Altfor fjern med en gang, og jeg er ikke ute etter den typen rus i det hele tatt.*

Andre igjen var av motsatt oppfatning: ”Ja, nå er jeg gått over da, nå røyker jeg jo ikke **joint** lenger, det funker ikke. Det blir mer **bong**, **bølge** og **hoga** og sånne ting”. Hvilket redskap man bruker til å røyke med vil ofte henge sammen med rusen man ønsker å oppnå. Visse metoder vil følgelig kunne gi en mer rask, voldsom og intens rus, mens andre former vil gi mildere rusopplevelser.

4.5 Rusens virkninger

Cannabisbrukere er, ikke overraskende, opptatt av rusen som oppnås etter å ha inntatt stoffet, og det finnes en rekke ulike slangbetegnelser som reflekterer dette. Blant de mest brukte

uttrykkene finner vi: *høy*, *skev*, *skakk*, *ffern* og *stein*. Enkelte brukte også uttrykk som *søpleffern* og *pangffern* for å understreke at det var en særdeles sterk rus det var snakk om. Felles for alle betegnelseene er at det refereres til en forandring av bevisstheten og en endret opplevelse av virkeligheten. En av informantene forklarte forskjellen på *høy*, *skakk* og *stein* på denne måten: ”**Høy** vil jeg forklare med at du er svevende. **Skakk**: da er man kanskje noe midt i mellom. Og **stein**, da er man på det sløveste”. En annen informant beskrev forskjellen mellom å være *stein* og *høy* på følgende måte:

Stein er denne her slappe på en måte.. følelsen, ikke sant, der du ikke er så veldig, der du er lite aktiv på en måte og bare mere sånn, det kan være [u?]ubehagelig og så sånn videre en sånn **downer**, sant. Ja, man blir slapp i kroppen på en måte. Og for så vidt.. tankene kan gå en del, men det er liksom, du får ikke så veldig behov for å fortelle om det og sånne ting, det er kanskje mer en sånn, jeg vet ikke, se på en film eller hva, et eller annet sånt... **Høy** er mer den når du får den rusen hvor du liksom bare føler deg som skikkelig, at du blir skikkelig våken på en måte, og føler at liksom.. føler en sånn letthet, og glede og.. og.. og liksom føler at kropp.., at du aktiveres på en måte og. Og at du kanskje begynner å liksom boble litt over av ting og har lyst til å fortelle. Og ikke sant, eh, får veldig sånn sosialt behov, ikke sant, får gjerne lyst til å diskutere, og da helst med noen andre som har røyket det samme, sånn at man er på samme planet litegrann og klarer å følge assosiasjonene til hverandre og klarer å, ja, at man er på liksom på bølgelengde da

Sitatet ovenfor stemmer godt overens med hvordan Montagne beskriver meningen bak tre engelskspråklige betegnelser som benyttes for å beskrive opplevelsen av å være påvirket av cannabis: *buzz*, *high* og *stoned*. Disse uttrykkene, som alle er metaforer, ble utviklet på 60-tallet og brukes fortsatt i dag (Montagne 2010: 65). De norske uttrykkene *høy* og *stein* er mer eller mindre direkte oversettelser av de to sistnevnte ordene, og de kom også i bruk på 60-tallet. *Buzz* brukes om tilstanden som oppnås etter en lav dose cannabis, nærmere sagt ett til to trekk. Tilstanden er kortvarig og de fysiske, mentale og sosiale effektene er minimale. Rusen beskrives som lett og beroligende med begrenset innvirkning på evnen til å foreta dagligdagse gjøremål. Tilstanden *high* oppnås av erfarne brukere etter tre til seks drag, og rusen varer i en til tre timer. Effektene er sterkere og er påvirket av settingen. Tilstanden fører til at ting og hendelser oppleves som mer morsomme og at ufokuserte tanker raser, angst og paranoia kan

forekomme, men generelt sett en god følelse hvor sanseinntrykk forsterkes. Brukeren blir mer pratsom og de fleste fysiologiske virkninger, som økt appetitt, røde øyne og tørr munn, forekommer. Vedkommende føler seg aktiv og fjollete med en økt opplevelse av vanlige aktiviteter og følelser, men er fortsatt i stand til å involvere seg i og verdsette dem (Montagne 2010: 69-70).

Når man er *stoned* har man inntatt en vesentlig større dose enn ved de to ovennevnte uttrykkene og rusen varer også lengre. Blant virkningene kan nevnes bedøvelse, apati, søvnighet, tregere tankeprosesser og en drømmelignende tilstand med udisiplinerte tankemønstre. I motsetning til når brukeren er *high* vil ikke vedkommende bevege seg rundt og være aktiv, men heller holde seg i ro og ikke gjøre stort, i likhet med en stein. Dette samsvarer godt med slik informanten ovenfor beskrev de to ulike opplevelsene. Ordet *high* omtales som en opp-metafor, mens *stone* oppfattes som noe tungt og er en ned-metafor. De fleste brukere føler det er en stor forskjell på de to tilstandene, hvor *high* først og fremst er en kognitiv tilstand mens tilstanden *stoned* omfatter hele kroppen. Enkelte hevder at det heller enn to separate fenomener kun er snakk om ulike stadier av samme rusen. Noen brukere mener også at man blir *high* av sativa-varianter og *stoned* av indica-varianter. (Montagne 2010: 70-71). Ifølge Jensen (1980) gir marihuana gjerne en mildere og mer oppstemt rus enn hasj, som gir en mer intens, sløv og tung rus. Førstnevnte gjør deg *høy* mens sistnevnte gjør deg *stein*. Dersom marihuana er champagne, vil altså hasj være vodka. (Jensen 1980: 10 i Eifring 1985: 43). En informant hadde følgende å si om forskjellen på rusen man oppnådde av hasj og marihuana:

*Jeg liker begge deler. Jeg har vokst opp liksom mest med **hasj**, men sånn som i dag kunne jeg aldri i verden ha klart å komme hit hvis jeg liksom hadde røyka **mornings** med **hasj**. Det er liksom da skal du være hjemme, liksom. Så **weed** funker hvis du skal ut og gå, gjøre stash og sånne ting.*

Ifølge Eifring så hersker det også blant mange brukere tvil om betydningen av betegnelser som *høy* og *stein*. Videre kan det å ha nok erfaring og kunnskap til å kunne skjelne mellom ulike tilstander og begreper som dette være noe det er knyttet prestisje til i enkelte miljøer. Den sosiale funksjonen hevdes å være vel så nyttig som den semantiske ved at man kan få formidlet at man “vet” forskjellen på det å være *høy* og *stein* (Eifring 1985: 42).

Montagne beskriver cannabirusen som svært individuell, formbar og variert. Opplevelsene kan være vanskelig å kommunisere, så metaforer tas i bruk. Ved å benytte metaforer kan man beskrive noe nytt og ukjent ved hjelp av sammenligninger med mer kjente fenomener. Rusens virkninger beskrives metaforisk ved å benytte ord som er relatert til andre fenomener brukeren kjenner til for å gi mening til stoffet som har blitt inntatt (Montagne 2010: 72). Eifring påpeker at narkotikarusen skiller seg sterkt fra både alkoholrusen og andre erfaringer de fleste av oss har hatt, og at det derfor kan være meget utfordrende å beskrive for utenforstående hvordan rusen oppleves. For eksempel var det en av informantene hans som sammenlignet det å beskrive rusen med det å skulle forklare hvordan fargen rød så ut (Eifring 1985: 42). Betegnelsene som brukes for å beskrive cannabirusen gjenspeiler ifølge Lalander denne subkulturens vekt på forandring. I tillegg til de allerede nevnte ordene på norsk og engelsk, så har man på svensk uttrykkene *stukad* og *skruvat* som begge også peker mot en endret opplevelse av virkeligheten. Disse ordene indikerer at bevisstheten er vridd ut av dens opprinnelige tilstand og at tilværelsen oppleves som annerledes (Lalander 2001: 51). I tillegg til å defineres som et dempende rusmiddel, klassifiseres cannabis også som psykomimetisk, ettersom en generell virkning er en endret tolkning av sanseinntrykk, hvor hallusinasjoner også kan forekomme (Skog 2006).

Rus er mer enn kun de farmakologiske virkningene visse stoffer har på kroppen; den er også sosialt konstruert, og rusatferd er (delvis) lært atferd (Skog 2006: 166). Allerede på 40-tallet beskrev Maurer hvordan forventningene til rusen i sterk grad påvirket hvordan man reagerte på stoffet. Han hevdet at effekten av stoffet blir intensivert av psykologiske faktorer, hvor virkningen brukeren opplever er farget av hvordan vedkommende har blitt fortalt at han eller hun vil reagere. Dette gjelder særlig nybegynnere som etter inntak oppfører seg i henhold til de andres forventninger om hvordan de skal oppføre seg. Nybegynneren ønsker å oppnå de virkningene han eller hun vet er assosiert med stoffet (Maurer 1981: 157-8). Sosiologen Howard Becker beskrev tidlig på 50-tallet hvordan cannabirusen var noe man måtte lære seg å oppnå. I følge artikkelen "Becoming a marijuana user" vil man kun være i stand til å nyte virkningene marihuana gir dersom man: 1: Lærer å røyke det på en måte som vil gi ordentlig effekt, 2: Lærer å oppfatte disse virkningene og koble dem til bruken av rusmiddelet, og 3: Lærer å nyte følelsene man opplever. Blant annet diskuteres det faktum at mange ikke opplever å bli ruset den eller de første gangene de røyker cannabis (Becker 1953). Dette ble også bekreftet av flere av informantene, og en beskrev hvordan han ikke merket noe

som helst den første gangen han røyket, men at han den tredje gangen, som var på en kibbutz i Israel, oppnådde en svært kraftig rus:

*Jeg tror det var andre eller tredje gangen at jeg røyka at jeg merka noe. I begynnelsen, første gangen så merka jeg ikke noe i det hele tatt. Men etter den tredje gangen så ble jeg skikkelig **stein**. Jeg ble slått ut skikkelig og jeg opplevde aldri at det var noe skummelt, men det var veldig deilig. Det var trygge omgivelser på den kibboshen. Og jeg følte at det var veldig behagelig og deilig å bli **stein**. Men jeg ble **kjempestein**, og de andre typene som jeg var sammen med, de sendte meg inn i en butikk for gratis sigaretter. Og jeg gikk meg rett og slett bort. Jeg var så **helt ute i tåka stein**. Men det var ikke noe spesielt skummelt.*

Vedkommende forteller altså at han opplevde å bli svært *stein*, men at han ikke opplevde det som særlig skummelt, men snarere behagelig og deilig.

Videre er det flere uttrykk som omhandler mer sekundære virkninger av rusen. Som nevnt ovenfor fører cannabisrøyking gjerne til en økt appetitt, noe som reflekteres i uttrykkene å få *matís/etís* eller *matkíck/etekíck/spisekíck*, som betyr at man får et anfall av stor spiseglede etter å ha konsumert cannabis. Et vanlig engelskspråklig uttrykk som har samme betydning er *munchies*. Man kan også få *pratis*, som innebærer at man bli svært snakkesalig, eller man kan få *latterkíck* hvor man ikke klarer å slutte å le. Man kan også *kokse ut*, hvilket betyr at man sovner etter inntak av cannabis. En av de generelle virkningene av cannabisrøyking er da også at det kan virke søvnfremkallende (Skog 2006: 151). Enkelte røyker rett før de skal legge seg, en såkalt *nattings*, for lettere å skulle sovne.

Som med andre rusmidler er det ikke alle rusopplevelser som oppfattes som like positive. Enkelte fortalte at man i noen tilfeller kunne *badde* eller få en *bad trip*. I tillegg kan man oppleve det å få *spader*, *noia*, *dundern* og *hetta*, som betyr forfølgelsesvanvidd, gjerne med hallusinasjoner, og dette kan forekomme blant annet etter inntak av cannabis, LSD og amfetamin. Denne opplevelsen kan ha ulike årsaker, men flere uttrykk er knyttet til en spesiell type, nemlig den som er forårsaket av frykt for politiet. I intervjumaterialet var det noen som omtalte dette fenomenet som å få *snutdundern*, mens Eifring (1985) inneholder uttrykkene *snut(e)noia* og *pinke-noia*. Enkelte informanter hevdet også at de ble smartere i cannabisrusen, og at de da var i stand til å forstå ting de ellers ikke ville forstått. I tillegg var

det også flere som hevdet at det hjalp på kreativiteten deres. Kanskje har denne angivelige kreativiteten bidratt til det rike slangspråket som eksisterer i cannabiskulturen.

4.6 Hvor kommer ordene fra?

I tillegg til ordene som kommer fra Norge, enten det er nyord (neologism), som *tjall*, eller vanlige ord som har blitt gitt ny betydning (neosemantism), som *rev*, så er det også en rekke ord og uttrykk som stammer fra andre land. Når det kommer til lånord i norsk narkotikaslang kommer en betydelig andel av dem fra amerikansk slang. Dette på tross av at det har vært lite smugling eller praktisk samhandling mellom USA og Europa. Årsaken er heller den kulturelle rollen landet har spilt. Ungdomskulturen som narkotikamiljøene sprang ut av kom fra USA, og dens klær, livsstil og musikk kom også derfra før det nådde Norge. USA har fungert som et forbilde for den norske narkotikakulturen, og selv om stoffene har blitt importert annensteds fra, så har mye av kulturen blitt importert derfra. Narkotikaslangen kan være skapt for å markere en allianse med deler av amerikansk kultur, noe som trolig også er tilfelle når det kommer til de mange engelske lånordene i norsk generelt (Eifring 1985: 22). *Høy* og *stein* er eksempler på ord som har blitt direkte oversatt fra sine engelskspråklige versjoner *high* og *stoned*. I tillegg har man ord som *weed* og *shit* som av mange brukes i sin originale form, og engelskspråklige *grass* som har fått sin norske variant *gress*. Videre brukes som nevnt også de engelskspråklige navnene på mange av de mest populære marihuanavariantene, som *Kush*, *Skunk* og *Purple Haze*, også på norsk. Gjennom hiphop-sjangeren har man også fått en rekke nye ord, som for eksempel *chronic* og *blaze* (Halperin & Bloom 2007: 8), noe som vil bli utdypet i kapittel seks.

Videre har Sverige vært en viktig påvirkningsfaktor. Hippiebølgen slo for eksempel raskt rot i Sverige, og den norske narkotikakulturen var inspirert av den svenske, i tillegg til at en del stoff også har blitt smuglet gjennom landet. *Nykter* er et eksempel på et ord som egentlig er svensk. Trolig har også enkelte ord kommet fra USA og tatt turen innom Sverige før de også har blitt adoptert av Norge, som for eksempel *digg/digge* (Eifring 1985: 22-3).

Svenske lånord forekommer langt hyppigere enn danske i det norske språket, men når det kommer til narkotika har Danmark, og da spesielt København, ofte premissleverandører. Fristaden Christiania har vært sentrum for mye av Nordens narkotikaomsetning. Dette har også fått konsekvenser for slangen; blant annet har man fått uttrykket *skev*, fra danske *skæv*, *gallar* og *fyre*. *Hoga*, *chillum* og *sjobang/sjabong/bang/bong*, som er ulike piper til å innta cannabis med, stammer alle fra India. Førstnevnte kommer fra indiske *hukka*, men g'en

stammer fra dansk. De to andre ordene har kommet inn i det norske språk via engelsk, men er altså opprinnelig indisk. Disse indiske betegnelsene peker på en tilknytning til Østen, noe som var en viktig del av 60-tallets ungdomskultur. Her fant man både stoff og mystikk side om side (Eifring 1985: 23).

Innenfor såkalt kebabnorsk har man blant annet ord som *charz* og *sortah* for henholdsvis hasj og joint, begge fra urdu, og arabiske *setla* for hasj (Østby 2005: 63). Det vanligste ordet for cannabis i Norge, nemlig *hasj*, stammer fra det arabiske *hasjisj* (Hauge 2009: 60). Videre har man ordet *kief*, som betyr hasj, som visstnok er et arabisk ord for “glede”. Når det kommer til klassifiseringen av ulike hasjtyper basert på stoffets opprinnelsesland eller farge, som *afghan*, *liban*, *sort* og *rød*, er dette noe som går igjen i mange europeiske land, og hvor opprinnelseslandet til termene ikke er klare. Dette er for øvrig betegnelser som ikke brukes i USA, ettersom det i all hovedsak er marihuana som konsumeres der. I europa, hvor hasj er den dominerende varianten av cannabis, har man også behov for flere slangtermer for å reflektere de ulike nyansene og typene (Eifring 1985: 24).

4.7 Kontinuitet og endring

Intervjuer: Kan du huske hva dere kalte dette stoffet for på 60-tallet eller?

*Informant: **Rev** kom jo veldig tidlig. Eller en **bønne**, og **tjall**.*

Mange av uttrykkene som oppsto i kjølvannet av inntoget av nye stoffer i Norge er fortsatt i bruk den dag i dag. Flere av disse uttrykkene ble brukt hyppig av informantene i intervjumaterialet, både de unge og de eldre som hadde vært tilstede i tiden da dette språket ble utviklet. Dette gjelder i hovedsak begrep som er mer eller mindre direkte relatert til de nylig introduserte stoffene, inkludert cannabis, men er på ingen måte begrenset til dette. Av de rundt 150 Cannabisrelaterte slangordene som var å finne i intervjumaterialet til denne oppgaven, var omkring en tredjedel av dem i bruk allerede da Eifring (1985) gjorde sitt feltarbeid på 70-tallet. Dette gjelder for eksempel ord som *skev*, *stein*, *skakk*, *fjern*, *høy*, *shit*, *rev*, *tjall*, *marokk*, *brunt*, *bøff* og *bønne*. Disse betegnelsene eksisterer, og brukes, side om side med nyere uttrykk som har kommet til i ettertid, for eksempel fra rapmusikk og kebabnorsk. Noen uttrykk er kortlevde, mens andre overlever og overleveres fra en generasjon til den neste. De fem ordene som forekom hyppigst blant informantene, nemlig *joint*, *bønne*, *marokk*, *rev* og *tjall*, stammer alle fra cannabiskulturens tidlige fase.

Visse ord og uttrykk som oppsto på denne tida, og som ikke er direkte rusrelaterte, er i dag såpass utbredt at de aller fleste i storsamfunnet vil være fortrolig med dem. Som en informant ordla seg: ”*Det er noe som går igjen; det er **kult**, og så er det **kjipt**, **fett** og **sterkt**. Det er de fire som er helt klart laga i parken. Som jeg hører unge mennesker sier. Og det eksisterte ikke før parken. Så det hører vi går igjen*”. Informanten hevder at disse ordene først oppsto i miljøet rundt Slottsparken, og det er ikke umulig at det er stemmer. Eifring inkluderer alle fire ovennevnte ord som eksempler på narkotikaslang som ble benyttet av informantene i hans feltarbeid på 70-tallet. Nærmere bestemt klassifiseres de som eksempler på såkalt pluss- og minusord (Eifring 1985: 37). I likhet med slang generelt, så er plussordene klart overrepresentert (Tryti 1982: 115). De fleste som benytter seg av disse uttrykkene i dag er nok uvitende om at de oppsto i et narkotikamiljø og sannsynligvis gjerne ble brukt til å omtale opplevelser og fenomener knyttet til narkotiske stoffer.

At slangord gjerne er kortlevde har lenge vært et velkjent fenomen, noe som reflekteres i det følgende 80 år gamle sitatet: *Slang words...are evanescent, counting their duration by days instead of decades, and becoming obsolete even while one is speaking them. Hence slang is ill-adapted to serve as a medium of intercourse* (Greenough and Kittredge 1931: 73 i Blake 2010: 205). Dette er imidlertid en regel med et stort antall unntak, og videre nevnes det slang som har overlevd i århundrer, som for eksempel den engelskspråklige betegnelsen *pigs* som har blitt brukt om politiet siden slutten av sekstenhundretallet. Andre ord forandrer status over tid, og går fra opprinnelig å være slang til å bli “fullverdige” ord. Maurer hevder at dersom et uttrykk fra en subkulturs argot blir kjent blant utenforstående så blir dette uttrykket raskt erstattet, og at argot-ord da gjerne er kortlevde (Maurer 1981: 355). Samtidig så påpekes det at dette ikke alltid er tilfelle, og at noen ord og uttrykk holder seg stabile over lengre tid og at deler av vokabularet derfor blir overført fra generasjon til generasjon (Maurer 1981: 264).

På tross av en god del endring, må det likevel kunne sies at cannabiskulturens terminologi også i stor grad er preget av kontinuitet. Denne kontinuiteten er imidlertid ikke begrenset til bruken av slang, men inkluderer i stor grad også ritualene, narrative, symbolene og verdiene, noe som har vært gjennomgått tidligere i oppgaven. Til sammen bidrar alle disse elementene til å skape en slitesterk subkultur som på tross av endringer likevel har klart å beholde mye av den opprinnelige essensen intakt. Om det er språkets kontinuitet som har bidratt til kontinuitet i kulturen, eller omvendt, er vanskelig å si, trolig er det nok et samspill. I følge Maurer så antar man likevel at, på tross av at man ikke vet akkurat

hvordan en subkultur oppstår, så spiller språket trolig en viktig rolle både i dens opprinnelse og overlevelse (Maurer 1981: 261).

4.8 Oppsummering

I dette kapitlet har vi sett at det eksisterer et omfattende antall slangbetegnelser som brukes i cannabiskulturen. Informantene hadde god kjennskap til denne slangen. Den var en integrert del av ordforrådet og ble brukt aktivt i intervjuene, både uoppfordret og når de ble spurt direkte. I den første kategorien med ord, *generelle betegnelser på cannabis*, så vi at det finnes en lang rekke synonymer for både cannabis, hasj og marihuana. Dette er noe som er karakteristisk for slang generelt, at man kommer opp med erstatninger for visse ord og uttrykk man finner i standardspråket. Kreativitet, humor og lek med språk er sentrale faktorer her, og konnotasjoner er minst like viktig som denotasjoner i denne sammenheng. Flere av ordene understreker også fokuset på cannabis som en plante, noe som igjen gjenspeiler kulturens vektlegging av det autentiske, naturlige og organiske. I den andre kategorien, *ulike typer cannabis*, så vi at de mange ordene her var et resultat av det store spekteret som finnes når det kommer til forskjellige varianter av cannabis. Ordene refererer blant annet til de ulike typenes farge, opprinnelsesland og egenskaper, og tyder på at cannabisrøykere er opptatt av variasjon og kvalitet. Den tredje kategorien med ord viser at cannabisrøyking inkluderer en rekke *redskaper*, særlig i forbindelse med inntak av stoffet. Her kommer det tydelig frem at cannabisrøykere liker å variere metodene de bruker for å innta stoffet på, og at ulike brukere har ulike preferanser. Både typen cannabis som brukes og metoden man benytter for å konsumere den henger sammen med den siste kategorien, nemlig *rusens virkninger*. Her så vi at det finnes et stort spekter av opplevelser som er knyttet til det å røyke cannabis, noe som igjen medfører et behov for ord som kan beskrive disse opplevelsene.

Mot slutten av kapitlet så vi at en god del av ordene ikke har oppstått i Norge, men har blitt importert hit, og da gjerne via USA, Sverige, Danmark eller India. Noen av ordene har blitt oversatt eller fornorsket, mens andre har beholdt sin originale form. Overlappingen av slanguttrykk på tvers av landegrenser peker mot en internasjonal cannabiskultur, selv om det selvsagt vil være regionale variasjoner. I tillegg til at det finnes mange fellestrekk mellom ulike land når det kommer til cannabisrelatert slang, eksisterer det også likheter mellom ulike generasjoner med cannabisrøykere her i landet. Avslutningsvis i kapitlet så vi at selv om det stadig har dukket opp nye ord og uttrykk i cannabiskulturen, er språket likevel preget av en god del kontinuitet fra kulturens opprinnelse på slutten av 60-tallet. Cirka en tredjedel av

ordene som var å finne i intervjumaterialet hadde allerede sett dagens lys på 70-tallet. De ordene som hyppigst ble tatt i bruk av informantene, både de eldre og de yngre, var gjerne også dem som hadde hatt lengst fartstid i miljøet. Dette tyder på en slitesterk kultur hvor språket spiller en viktig rolle, blant annet når det kommer til kommunikasjon, identitet og hemmelighold, noe som vil være utgangspunktet for neste kapittel.

5 Hvorfor brukes slang i cannabiskulturen?

5.1 Innledning

I det foregående analysekapitlet så vi at det i cannabiskulturen er et vell av slangbetegnelser og at kulturens deltakere flittig benytter seg av disse. Mens det forrige kapitlet i hovedsak prøvde å vise *hvilken* slang som finnes i cannabiskulturen og *hvordan* denne brukes, så skal dette kapitlet heller ta for seg spørsmålet om *hvorfor* deltakerne benytter seg av denne slangen. Hvorfor bruker man ikke bare “vanlige” ord? Hva oppnås med å bruke slang i cannabiskulturen? Hvilke funksjoner har bruken? Dette er spørsmål som er sentrale i dette kapitlet.

5.2 Nødvendighet og presisjon

En av de viktigste grunnene til at det brukes mye slang i cannabiskulturen er muligens at det er mange konsepter det ikke finnes noen ord eller uttrykk for i ordforrådet til vanlige mennesker. Dette er i følge Maurer særlig tilfelle ettersom enhver teknikk, enhver holdning, ethvert aspekt av organiseringen, og flesteparten av de verktøy eller redskap som de kriminelle bruker står som motsetninger til den dominerende kulturen. Derfor er det bare naturlig at de kriminelle skaper, låner eller tilpasser ord for å imøtekomme disse behovene, og at disse konseptene, og ordene som benyttes for å beskrive dem, samles i deres argot (Maurer 1981: 356). Mange av betegnelsene nevnt i forrige kapittel refererer til objekter som det innenfor normalspråket ikke finnes noen erstatninger for. Blake sier at en subkulturs argot har likheter med vanlig slang, men at deler av vokabularet teknisk sett kan karakteriseres som sjargong ettersom det er spesialisert og ikke har noen tilsvarende variant i standardspråket (Blake 2010: 196). I tråd med dette kan man sammenligne cannabiskulturens navn på de ulike redskapene som benyttes, særlig i forbindelse med å innta cannabis, med sjargong, som igjen kan defineres som teknisk terminologi og karakteristiske uttrykk knyttet til en spesiell aktivitet eller gruppe, særlig den utdannete elite (Johnson et al. 2006: 47).

Uttrykkene er altså ikke erstatninger for allerede eksisterende ord, men snarere de primære betegnelsene på redskapene det refereres til. Med andre ord oppstår disse termene

som et resultat av *nødvendighet* i minst like stor grad som *kreativitet*. På samme måte som man bruker uttrykkene *sag*, *hammer* og *spiker* når det er snakk om snekring, så bruker man *joint*, *bong* og *hoga* når det kommer til cannabISRøyking. Innenfor ethvert yrke, lovlig så vel som ulovlig, vil i følge Maurer personene som utfører dem som regel utvikle en ekspertise innenfor sine respektive felt, og begge gruppene vil ha samme behov for, og grunn til, å utvikle sine egne spesialiserte språk (Maurer 1981: 356). Som med alle andre ting er disse uttrykkene nødvendige for å navngi objektene det refereres til, og ettersom cannabISRøyking er en ulovlig aktivitet, finnes det gjerne ikke andre betegnelser på redskapene enn de kulturen selv har kommet opp med.

En annen grunn til at det finnes et såpass rikt utvalg av slangbetegnelser i cannabiskulturen har altså med presisjon å gjøre. Dette er særlig tilfelle i forbindelse med de ulike typene cannabis. Både innenfor hasj og marihuana er det en rekke forskjellige varianter, graderinger og kvaliteter som brukerne må forholde seg til. Her bidrar slangen til å gjøre språket langt mer presist og nøyaktig enn det ville vært om kulturens deltakere var foruten disse uttrykkene. Følgende utsagn fra en av informantene belyser hvor viktig slangbetegnelsene er for å understreke nyansene og variasjonen:

Informant: Man hadde på seksti og syttiåra kanskje sånn 10-15 hovedgreiner ikke sant, som senere har blitt kryssset på alle mulige måter, hvor man prøver å krysse de sånn at man får mest mulig av kvalitet, eller av styrke til å gro og sånne ting. Jeg vet ikke om du er interessert i det også?

Intervjuer: Fortell.

*Informant: Jo, fordi man hadde jo sånne typer som **Skunk**, **Afghan**, **Marokk**. Ja, **skunken** kom litt senere da, den kom kanskje på slutten av syttitallet. Den er regnet som en veldig sterk og fin type å krysse med, den blir stadig brukt til kryssninger for å øke potensiteten i marihuanaen for å få det litt sterkere. Og man hadde **Purple Haze**, **Original Haze**, **Purple Haze** som Jimi Hendrix synger om, de typene der, og de har da blitt kryssset voldsomt mye i løpet av åttitallet og nittitallet så det er kommet mange typer som **Jack Herer**, **White Widow**, **Mango** blablabla, det er masse, det er mange typer, det er akkurat som, det er like mange som det finnes safttyper, nei det er mange flere og, ikke sant, men ja.*

De forskjellige typene har ulike egenskaper og sammensetninger. Blant annet vil THC-innholdet varierer en god del fra en type til en annen. De ulike navnene bidrar til presisjon i språket i en sammenheng hvor nyanser og subtile forskjeller er sentrale aspekter.

5.3 Uttrykksfullhet

Johnson et al. snakker om *expressiveness*, eller *uttrykksfullhet*, som en viktig funksjon ved bruk av argot, hvilket betyr at disse ordene uttrykker tanker og følelser knyttet til bruk av cannabis (Johnson et al. 2006: 49). Denne funksjonen er særlig aktuell når det kommer til kategorien “Rusens virkninger”. Mens de tre første kategoriene i det forrige kapitlet primært tar for seg uttrykk knyttet til ulike fysiske objekter eller redskaper, refererer betegnelsene i denne kategorien i all hovedsak til følelser, opplevelser og tanker. Disse uttrykkene brukes altså for å sette ord på opplevelser knyttet til rusen, men ikke alle vil nødvendigvis i like stor grad være innforstått med innholdet. For eksempel vil trolig en som selv bruker cannabis i langt større grad kunne forstå hva en person mener når vedkommende beskriver å ha *noia*, *matis* eller å være *stein*. Utenforstående vil kunne forstå hva ordene betyr, men ikke nødvendigvis kunne relatere til opplevelsene på samme måte som dem som har opplevd dem selv. Maurer hevder at opplevelsen av rusen er tett knyttet sammen med ordene som benyttes for å beskrive den, og at uttrykkene som brukes ikke kun beskriver rusen, men også i en viss grad påvirker den. Når stoffbrukere beskriver hvordan de reagerer på stoffet og opplever rusen, forsterker de også effektene disse stoffene har på dem, og assosiasjonen mellom visse ord og visse opplevelser skaper et assosiasjonsmønster som igjen bidrar til gleden vedkommende får ved å bruke akkurat dette ordet (Maurer 1981: 271).

5.4 Kommunikasjon

Med *Kommunikasjon* menes det at slangordene inneholder et rikt utvalg av meninger og definisjoner som de fleste brukere benytter seg av for å kommunisere viktige tanker om blant annet oppførsel, og til å utøve illegale transaksjoner (Johnson 2006: 49). Uten å ha kjennskap til den gjeldende slangen vil det være en utfordring å få kommunisert sine tanker og ideer til de andre deltakerne. I enda større grad vil det være problematisk å følge med i samtalen og forstå innholdet dersom andre kommuniserer ved hjelp av slang. Nybegynnere og utenforstående vil gjerne være ute av stand til å skjønne hva det snakkes om. Slangen fungerer her altså som et redskap for å kommunisere mening, noe som i aller høyeste grad gjelder

språk generelt. Når informanten nedenfor skal beskrive de ulike typene og deres respektive virkninger, er kunnskap om ordene en ressurs som er helt essensiell for å få artikulert det vedkommende ønsker å kommunisere:

Intervjuer: Ja, slag og typer og hva slags rus gir det? Eller merker du forskjell på det?

*Informant: Ja, jeg merker stor forskjell på det. Det er alt fra **svart** til nesten **hvit**, og uten at det på en måte sier noe om kvaliteten. Eller begge deler kan være grisebra eller grisedårlig. Også er det **Sativa** og **Indika** som er de to forskjellige hovedtypene av **strains** da (...) Og aller best, hvis jeg skal velge helt topplinje så ville jeg nok velge en god **Pollen**, en god lys **Pollen** fra Marokko, det tror jeg er favoritten. Men tilbake igjen til det jeg sa da, sånn som nå da så er jeg veldig fornøyd med en standard **Marokk** som ikke er noe sånn **gå-på-jobben hasj** som det kan kalles. Og hvis man skal sovne, hvis vitsen er å bruke det som sovemedisin, så er det kanskje en fra Nepal eller India, en **Tempelball** eller noe sånt noe er helt sinnssykt godt da.*

I tillegg til navnene på de ulike typene, så har man også uttrykk som sier noe om oppførsel i gitte situasjoner. Å *hjelpe*, som refererer til hva som bør være resultatet av en transaksjon som involverer cannabis, og å *bøffe*, som representerer det stikk motsatte, kommuniserer hva slags oppførsel som godtas og ikke godtas. Førstnevnte indikerer en vennetjeneste, mens sistnevnte heller mot et skruppelløst profittjag kombinert med uærlighet. Videre er ritualene og verdiene, som nevnt tidligere, noe som verdsettes høyt av cannabis-kulturens deltakere, og brudd på de gjeldende normene kan møtes med sanksjoner:

*Informant: Det er jo alltid noen få, liksom, som for eksempel ikke vet når de skal sende **spliffen**. Det er jo, det går mer på personlighet da, det er de samme som gjentar den irriterende feilen på en måte hver gang. Å bare sitte og prate og røyke og alle bare venter på at du skal sende den videre, men det bare skjer ikke, og så til slutt må kanskje noen nevne det, liksom.*

Intervjuer: Og det får reaksjoner?

*Informant: Altså, hvis man i lengden markerer seg som en såkalt **hogger** da, at man **hogger spliffen**, liksom, så. Folk ser jo på det som litt kjipt, ja.*

Ritualet som det refereres til først, nemlig at den som ruller også skal få trekke først omtales gjerne som *mekker'n trekker'n*. Det at man skal begrense sitt inntak av cannabis til et par trekk før man sender jointen eller pipa videre til nestemann kalles gjerne *puff, puff, pass*. Dersom man ikke vet å sende videre, til venstre, i tide, risikerer man å bli omtalt som en *hogger*, noe som ikke er å foretrekke. Å sanksjonere uønsket atferd med lite flatterende merkelapper på individene som gjør seg skyldig i disse overtrampene er for øvrig et fenomen som trolig forekommer innenfor de fleste subkulturer. En amerikansk studie av datahackere fant blant annet navn som *end users*, *scene whores* og *feds* ble brukt om personer utenfor miljøet. *End users* refererte til databrukere med begrenset kunnskap om datamaskiner, teknologi og hacking, mens *scene whores* ble brukt om folk som oppholdt seg blant hackere, men som selv verken hadde kunnskap eller genuin interesse for hacking. En *fed* var en person som drev med rettshåndhevelse, og som ble sett på som en trussel grunnet hackernes tendens til å drive med aktiviteter av en ulovlig karakter. Dyktige hackere, derimot, ble omtalt som *1337*, som er *leet* skrevet med tall, og som igjen betyr *elite* (Holt 2009: 472-3).

Studier av homoseksualitet i fengsel har avdekket forekomsten av seksuelle hierarkier som igjen kommer til uttrykk gjennom betegnelse som brukes om de ulike aktørene. *Wolves* rangerte på toppen av det seksuelle hierarkiet og var sterke, tøffe og heterofile menn som beholdt sin maskulinitet, på tross av homoseksuelle aktiviteter, gjennom å overfalle og voldta yngre og svakere innsatte. Disse ofrene ble kalt *punks* og befant seg nederst på rangstigen. Midt imellom fantes *fags* som frivillig deltok i seksuelle aktiviteter, både som aktive og passive deltakere (Hensley et al. 2003: 297-8). Med slike uttrykk kan man altså kommunisere hvilke former for oppførsel som verdsettes, og hvilke som ikke gjør det, samt at man kan navngi individer basert på hvilken av kategoriene de faller inn under. Disse ordene kan altså si noe om hvem som er “med” og hvem som ikke er det. Dette bringer oss inn på temaet for det neste punktet, nemlig identitet.

5.5 Identitet

The expression refers to the ways in which individuals and collectivities are distinguished in their social relations with other individuals and collectivities. It is the systematic establishment and signification, between individuals, between collectivities and between individuals and collectivities, of relationships of similarity and difference (Jenkins 1996: 4).

Sitatet ovenfor er en definisjon av identitet, eller rettere sagt *sosial* identitet. Forfatteren bruker uttrykkene om hverandre, og hevder at en identitet, i større eller mindre grad, må være sosial. Identitet handler om hvem vi er, men også hvem vi ikke er. Det handler om grupper og individer, om å være lik og å være forskjellig. Det er mange elementer som er med på å forme en persons identitet, men her skal det fokuseres på språket, eller mer presist, på slangen.

Slangens attraksjon ligger ifølge Blake delvis i dens esoteriske karakter. Slang er en viktig markør av identitet. Det er et språk som er forbeholdt inn-gruppen og som bidrar til gjensidig solidaritet mellom gruppens medlemmer. Grupper av slang-brukere er gjerne stolte av slangen sin. De anser den som smart og fargerik og bruker den på en selvbevisst måte. De mest kreative og oppfinnsomme brukerne kommer i tillegg opp med nye ord (Blake 2010: 207). Uttrykket esoterisk refererer til en hemmelig, eksklusiv innsikt eller kunnskap som er forbeholdt de innvidde eller utvalgte, og her ligger noe av nøkkelen i forbindelse med bruk av slang. Ved å være fortrolig med språket som snakkes, kan man få innsikt i en verden som ikke er tilgjengelig for alle; slang er i så måte en sterk bidragsyter til å skape et skille mellom inn- og utgruppe. En persons identitet er nært knyttet sammen med språket vedkommende benytter seg av, og ikke minst den slang han eller hun er fortrolig med. Ifølge Eble er en av effektene ved slang nettopp at den identifiserer medlemmer av en gruppe (Eble 1996: 116).

Eifring sier at slang ikke kun brukes for å *uttrykke* identitet, men at den også, til en viss grad, blir *skapt* med dette som hensikt (Eifring 1985: 41). Labov hevder at det, innen ungdomskultur, er bruk av slang som er det kjennetegnet som i størst grad signaliserer tilhørighet til en subkultur (Labov 1992: 346), og mye slang vil ikke kun være uforståelig for voksne, men også for mange ungdommer (Labov 1992: 343). Det vil være stor variasjon mellom ulike grupperinger, og slang brukes ikke bare for å identifisere seg med visse mennesker, men også for å distansere seg fra andre. Ethvert individ benytter seg av visse språkmønstre som et verktøy for å likne på personene i gruppen(e) som vedkommende ønsker å identifisere seg med, i tillegg til å distansere seg fra personer og grupper vedkommende ikke ønsker å identifiseres med. (McEnghart & Le Page 1982: 105 i Eifring 1985: 21).

Ifølge Johnson et al. (2006: 49) så refererer funksjonen *identitet* til at slang er en god markør på hvem som er og hvem som ikke er en del av en gruppe, i tillegg til hvem som er mer og mindre involvert i den. Samtidig benyttes slang aktivt for å signalisere at en selv er en del av subkulturen, og dermed er innforstått med dens koder og verdier. Det gir også en følelse av å tilhøre en gruppe eller et fellesskap (Einat & Einat 2000: 310-11). Et felles språk

skaper gruppeidentitet og styrker subkulturen. De som kun bruker cannabis sporadisk er langt mindre tilbøyelige til å ha kjennskap til det rike omfanget av ord og uttrykk som brukes av de mer kunnskapsrike deltakerne. Jo mer involvert man er, jo mer vil man også være innforstått med språket (Johnson et.al. 2006: 66). Det var store forskjeller blant informantene i intervjumaterialet når det gjaldt hvor mye slang de brukte, men det er vanskelig å si om dette korrelerer med hvor mye cannabis de brukte, selv om det virker sannsynlig.

At språket var en viktig del av identiteten til informantene synes likevel nokså sannsynlig, og det kom for eksempel klart frem hos informanten som sa at han aldri ville brukt ordene *hasj* og *marihuana*. En kvinnelig informant hevdet at uttrykk av typen *jazztobakk*, *slalåmrøyk* og *fjolletoakk* kun ble brukt av folk som røykte en gang i blant. Personer med en fot godt plantet i cannabis-kulturen avsto angivelig fra å bruke disse ordene, som de anså som latterlige. Det var også en fornemmelse av at de som brukte dem prøvde for hardt å være noe de egentlig ikke var. Å prøve for hardt er igjen ensbetydende med en svekket subkulturell kapital og er noe av det verste man kan gjøre (Thornton 1995). En annen hadde følgende å si om det å benytte seg av termen *gall* om hasj:

Intervjuer: Er det andre sånne kallenavn, det er veldig spennende, språket rundt, hva man kaller ting?

*Informant: Jeg har ei venninne som er så opphengt i Ambjørnsen, Ingvar Ambjørnsen, Så hun bruker jo alle de orda fra han sine bøker, sånn **gall** og sånne ting. Det er jo ingen andre, det er jo ikke in å si det lenger.*

Intervjuer: Det er sånn gammeldagse ord det, ja?

*Informant: Ja, kalle amfetamin for **joggesko** for eksempel, det er jo..*

Intervjuer: Ja.

Informant: Men kanskje det blir kult igjen da, jeg vet ikke.

Av alle ord og uttrykk som er tilgjengelige er det altså ikke likegyldig hvilke av dem man benytter seg av. Enten ordene som ytres har gått ut på dato, har feil konnotasjoner eller brukes i feil sammenheng, så kan det fort føre til hevede øyebryn blant de som hører dem. At bruk av slang er nært knyttet til en persons identitet synes altså hevet over enhver tvil. Likevel kan man si at cannabis-slang til en viss grad skiller seg ut fra “vanlig” slang ved at de som er fortrolig med den ikke nødvendigvis benytter seg av den i særlig utstrakt grad når de kommuniserer med utenforstående eller når utenforstående er til stede. Dersom dette er tilfelle

vil identiteten som uttrykkes gjennom bruk av slang først og fremst kommuniseres når man er sammen med andre medlemmer av inn-gruppen, og ikke utbasuneres i andre situasjoner. Dette er et eksempel på det som innenfor lingvistikken kalles code-switching, som referer til det faktum at måten en person snakker på varierer med hvilken setting og situasjon vedkommende befinner seg i. Mye av forskningen på dette fenomenet har fokusert på flerspråklige individer som skifter fra et språk til et annet, men det kan også brukes om det å skifte fra å snakke “vanlig” til å bruke slang/argot, for å tilpasse seg en sosial kontekst (Jacobson 1991: 141).

5.6 Hemmelighold

Hemmelighold er den funksjonen og årsaken folk gjerne forbinder med bruk av slang knyttet til kriminelle aktiviteter. Et godt eksempel på bruk av mer avanserte former for koder for å skjule illegale aktiviteter er å finne i Wonderboy-saken, hvor Danny Bungard, David Toska og tolv andre var tiltalt for å ha smuglet 760 kilo hasj til Norge. I løpet av en periode på tre måneder avlyttet politiet hele 16 000 telefonsamtaler. Resultatet var at et omfattende internt kodespråk ble knekt, og kjent utenfor den eksklusive gruppen det opprinnelig var tiltenkt. De involverte ble ikke tiltalt med sine egne navn, i stedet ble diverse kallenavn, gjerne flere forskjellige for hver person, benyttet. For eksempel ble David Toska omtalt som blant annet *Lusekofta*, *Skjegget*, *Superkjendisen* og *Osama*. Imran Saber ble referert til som *Skrue* og *Ånden*. Førstnevnte kallenavn skal angivelig komme av at Saber var gjerrig og sparsommelig, som Onkel Skrue, mens sistnevnte navn skyldtes hans forkjærlighet for hvitløk. Kodenavn på de delaktige var imidlertid langt fra alt kodespråket omfattet. For eksempel ble *banan* brukt om en million kroner, *rør* og *stokk* om uregistrerte, avlyttingssikre telefoner og *stakk* om slankepiller (Dagsavisen 09.05.2007). Selv om kallenavn forekommer blant lovlydige borgere også, tilsier studier at fenomenet er langt mer utbredt blant kriminelle (Gambetta 2009: 30).

I frykt for å bli avlyttet hadde i tillegg hver og en av de involverte avtalt et kodespråk hvor sifrene i et telefonnummer blir erstattet med vilkårlige bokstaver. Disse kodene ble utviklet flere år tidligere, og hadde allerede blitt brukt i tre av de inntil da mest omfattende narkotikasakene i Norges historie. Det var likevel ikke alltid tilfelle at personene kunne alle kodene de brukte utenat. De avlyttede samtalene avslørte nemlig at bokstavene ble notert ned før man kunne avgjøre hva det riktige telefonnummeret ble. Problemet med å bruke slike intrikate koder er dog at selv de involverte til tider kan bli offer for egen utspekulerthet. Dette var for eksempel tilfelle da Danny Bungard og David Toska begge misforsto lokasjon da de

skulle avtale møtested. De reiste for å møte hverandre i Madrid, på tross av at begge i utgangspunktet var i Barcelona (Dagsavisen 08.05.2007). Slike avanserte former for koder var ikke å finne i intervjumaterialet til denne oppgaven, likevel var det å maskere innholdet for å skjule det fra (potensielle) utenforstående et utbredt fenomen. Dette gjaldt særlig når det var snakk om transaksjoner som ble avtalt over telefon, hvilket vil bli diskutert under neste punkt.

“Ørnen har landet”

*Jeg pleier å spørre om de har **opplegg**: ”Har du opplegg?” eller: ”Har du peiling?”. Men noen ganger er det bare: ”ja, kan du hjelpe meg?”. ”Kan du hjelpe meg med en tier” for eksempel. Men det er noen som er veldig avanserte som er sånn: ”Kan jeg stikke bort til deg og låne noen filmer” for eksempel, det synes jeg er jævlig fjernt da (ler).*

Flere av informantene hadde ulike teknikker de benyttet seg av i visse tilfeller for å skjule at det var cannabis de faktisk snakket om. Informanten ovenfor gjorde ikke de helt store bestrebelsene for å maskere budskapet sitt, men likevel nok til at det ikke umiddelbart ville være klart for alle hva det var snakk om. Samtidig syntes han altså at det var nokså teit når folk prøvde å lage mer avanserte koder. En annen informant fortalte at de startet å kjøpe hasj av en eldre iransk mann som faktisk brukte det samme kodeordet som vedkommende ovenfor syntes var så latterlig:

*Informant: Da sa han alltid **videofilmer**. ”Skal du ha **fem videofilmer**?”, og det var koden som altså ble en sånn..*

*Intervjuer: **Videofilmer** var da hvor mye hasj?*

*Informant: Ja. Og det er blitt en sånn fleip da i vår vennegjeng, for jeg tror ingen av oss, sånn på telefonen ”**Videofilmer**?”. Eller tar du med en **six pack** med øl som jeg glemte i går, for eksempel da.*

Intervjuer: Det er seks gram da, eller?

*Informant: Ja, det er bare tallet og det bak, man skjønner jo.. Ja ”har du de **to bøkene** du lånte av meg” eller, ”ja, jeg har **de 400 jeg skylder deg**” eller et eller annet sånt. Jeg vet ikke, det er kanskje det vanligste. Ja, noe sånt, ”**ørnen har landet**” for eksempel. Nei, nei, nei, det er feil, det er en annen ting det. Det er **ordnings** det. Hvis*

*jeg skal ordne for en kompis, så spør han "ja, hvordan går det da?", "nei, **ørnen har landet**" og da er det **ordnings**. Det er veldig gøy med alle disse uttrykkene synes jeg i hvert fall da, selv om det ikke er noen vits egentlig.*

Informanten forteller om hvordan de i hans vennegjeng blant annet brukte *videofilmer* som en kode for hasj. Det ble imidlertid brukt mest på fleip ettersom den første dealeren vennegjengen kom i kontakt med hadde brukt det. I ettertid hadde *videofilmer* blitt en intern greie i vennegjengen hans, kanskje minte det dem om tiden da de først hadde startet å røyke. Videre går det gjennom flere andre uttrykk som benyttes i informantens omgangskrets, før sitatet avsluttes med at selv om det egentlig ikke er noen vits å bruke dem, så synes han likevel det er svært morsomt. Dette var noe som også gikk også igjen hos andre:

*Informant: Å, du mener alle kodene? Å, ja det er veldig gøy. Det er alt mulig egentlig. Jeg synes det er veldig gøy med disse kodene, jeg. Jeg driver sånn: "**Skal jeg ta återtrikken ned til deg, så kan jeg ta tieren tilbake?**"*

Intervjuer: Og det betyr?

*Informant: Ja, åtte hundre kroner, det er åttipris på hasj veldig ofte, så har jeg 800 kroner så får jeg en **tier** med meg hjem.*

Tilsynelatende er det altså ikke, i hvert fall ikke utelukkende, hemmelighold som alltid er det viktigste. Informanten vektlegger at han synes det er svært gøy med disse kodene, men ikke at det er en nødvendighet for å unngå for eksempel forfølgelse av politiet. Lek med språket kan se ut til å være vel så viktig som strengt hemmelighold. Ironisk distanse var en gjenganger da informantene fortalte om deres bruk av koder på telefonen. En av dem forklarte på følgende måte hvordan han benyttet seg av slang i forbindelse med snakk om rusmidler på telefonen:

*Informant: Det spørers hvor paranoide de var de som var der var. Jeg har aldri hatt **noia** for sånt, det får bare skje det som skjer, liksom. Men jeg spør "**har du noe?**", eventuelt "**har du noe brunt?**", "**har du noe fart?**", "**har du noe brus?**" ja, hva man skulle ha.*

Intervjuer: Er det kallenavn?

*Informant: Ja, **brus** er kokain, **fart** er speed, **brunt** er hasj, **grønt** er marihuana, ja det var vel egentlig det det dreide seg om. Ikke så mye **hest** for å si det sånn.*

Intervjuer: Hest?

Thomas: Heroin. Ikke i det hele tatt faktisk. Du behøver ikke føle deg dum i det hele tatt, det er kallenavnene som er ganske teite (ler). Jeg bruker dem litt på kjødd da.

Denne informanten beskrev at han selv ikke var særlig bekymret for å bli tatt for å avtale kjøp og salg av narkotika over telefon, men at andre rundt ham kunne være paranoide. Her ser vi for øvrig også at det på ingen måte kun er cannabis man benytter slangbetegnelser for, men også en rekke andre stoffer. *Brus* er slang for kokain, trolig en variant av *kola*, som igjen er adaptert fra det engelske *coke*. *Fart* er en oversettelse av *speed* som er den vanligste slangbetegnelsen på amfetamin. Navnet referer til amfetaminrusens virkninger, som blant annet karakteriseres som en økt følelse av energi (Skog 2006: 163). *Hest* er en oversettelse av *horse*, som er en omtolkning av *H* som igjen er en forkortelse for heroin. På slutten at utsagnet påpeker informanten at han synes kallenavnene er ganske teite, og at han i likhet med ovennevnte informanter, bruker dem ”litt på kjødd”. En annen informant hevdet først at det ikke fantes noen koder, før han modererte seg og sa at da de var yngre, og det hele var nytt og spennende, fortonet det seg annerledes:

Intervjuer: Hender det at de som røyker skjuler det litt for de som ikke røyker, ved hjelp av noen slags koder eller?

Informant: Nei, det tror jeg ikke. Det er ikke noen koder. Men det var det kanskje da man var yngre. Da gav vi det masse kallenavn, da det var nytt og spennende.

Intervjuer: Hva kalte dere det da, for eksempel?

*Informant: Vi hadde ikke noen sånn veldig oppfinnsomme kallenavn, men det var veldig snakk om “**légumes**”, grønnsaker på fransk. Men det var det bare vi som brukte.*

Her brukes altså et fransk ord for grønnsaker som slang for hasj. Kanskje kan dette ha noe å gjøre med at cannabiskulturen, i motsetning til mange tradisjonelle subkulturer, ansees å være en subkultur med base i middelklassen, med mange ressurssterke, intellektuelle deltakere. Å referere til hasj som grønnsaker føyer seg inn en diskurs hvor cannabis omtales som noe naturlig og organisk, verdier som er sentrale innenfor cannabiskulturen. Den siste setningen er interessant, ettersom den belyser noe som gjaldt flere av informantene. I tillegg til at det eksisterer en lang rekke slangbetegnelser som er forholdsvis utbredte, er det også mange eksempler på uttrykk som er av en langt mer lokal karakter. Enkelte uttrykk kan være

forbeholdt visse byer eller avgrensede geografiske områder, men det er heller ikke uvanlig at vennegjenger finner opp sine helt egne uttrykk. Vet å benytte seg av ”vanlig” slang inkluderes alle som er kjent med cannabiskulturens termer, mens resten ekskluderes. Men dersom man benytter seg av egenkomponerte, interne uttrykk vil det kun være vennegjengen som vil være i stand til å dekode innholdet. Dette øker utvilsomt graden av hemmelighold, men kan sannsynligvis også bidra til økt samhold blant den eksklusive gruppen som er innforstått med terminologien.

Bruk av personnavn som koder

I tillegg til kodene nevnt ovenfor, så finnes det også enkelte personnavn som kan brukes som kodeord for cannabis, for i større grad å skjule den egentlige meningen. Eifring forteller om en gutt i tenårene som skulle ut og røyke hasj med en kamerat og som ble spurt av moren om hvor han skulle. Gutten svarte på fleip at de skulle ut og treffe *Mikkel*, før han korrigerte det til *Roger*. Moren skjønnte ingenting, men hadde hun kjent til at *rev* var slang for hasj hadde hun kanskje fattet mistanke. *Mikkel* var en allusjon til *Mikkel Rev*, mens *Roger* var en måte å forskyve ordet ytterligere bort fra hva det egentlig var snakk om (Eifring 1985: 64-65). Det finnes også uttrykk som å *snakke med Arvid*, *Kenneth*, *Edvard* (m.fl), som er slang for å skaffe eller røyke cannabis. I tillegg har man navn som *Johnny*, *Jone* og *Jonas* som er slang for en hasjrøyk eller *joint*. Her er imidlertid personnavnene svært like som det ordet de faktisk refererer til, likevel var tanken i følge en informant å skjule innholdet når de brukte navnet *Johnny* da de var i tenårene: ”*Det har jo med at folk begynte å bruke for at andre ikke skulle vite hva det var for noe*”. Vedkommende fortalte også at de i hans omgangskrets brukte navnet *Lars-Matias* som kode for hasj, som i: *Skal du være med og hente **Lars-Matias**?*.

Boken *Pot Culture* nevner en rekke koder som ofte brukes av cannabisrøykere for å skjule budskapet når det snakkes på telefon. Disse kodene, omtalt som *Stoner Codes*, inkluderer blant annet, som i intervjumaterialet, bruk av personnavn som ligner på termer for cannabis. Blant eksemplene som nevnes er *Jay*, *Bud*, og *Herb* som alle både kan være personnavn og slang for cannabis. *Jay* uttales likt som *J* som igjen er en forkortelse for *joint*, mens *Bud* som er engelsk for skudd eller spire, og *Herb*, som betyr urt. Videre nevnes andre ting man kan bruke som koder, for eksempel musikkartister eller band: *Got any Al **Green** CD's?*”, farger: ”*Did you get that **green** bike. How much was it?*” eller mat: ”*Save me **two slices**.*” (Halperin & Bloom 2007: 82). En av informantene fortalte om lignende koder hun

hadde fått på SMS av sin faste dealer: “*Jeg har et helt utrolig album av **Vidar Busk** som bør høre på en dag.*”. Her var det artistens etternavn, nemlig Busk, som var en kode for marihuana.

Viktigheten av hemmelighold

Basert på datamaterialet er det en klar tendens til at informantene ikke tar hemmelighold alt for alvorlig i forbindelse med bruk av slang og/eller koder når det avtales transaksjoner over telefon. Et gjennomgangstema er at de benytter seg av uttrykkene med en viss ironisk distanse, og lek med språket ser ut til å være et vel så fremtredende aspekt som hemmelighold. Ved å bruke slike forholdsvis enkle koder som har vært diskutert i dette kapittelet kan man unngå straffeforfølgelser fra politiets side dersom det skulle vise seg at man ble avlyttet. Selv om politiet ganske sikkert er innforstått med, eller vil kunne gjennomskue, en god del av disse kodene, så vil dette ikke nødvendigvis være tilstrekkelig for å kunne dømme den mistenkte: *Även om en polis som avlyssnar säkerligen skulla dra slutsatsen att det handlar om narkotikaförsäljning, duger det inte som bevis i en rättegång* (Lalander 2001:119).

I likhet med informantene, så nedtones også viktigheten av hemmelighold i litteraturen. I følge Maurer utgjør ikke hemmelighold noen sentral funksjon innen amerikansk forbryterslang, men dersom et argot-uttrykk blir kjent og brukt utenfor subkulturen, så vil et nytt uttrykk ta dets plass (Maurer 1981: 355). Språket er forbeholdt inn-gruppen, og i nærvær av utenforstående, er det gjerne heller stillhet som er hovedregelen (Maurer 1981: 262). I følge Eifring er hemmelighold kun en underordnet funksjon ved narkotikaslang. Han hevder at i de fleste situasjoner hvor slik slang forekommer, så er det ofte kun stoffbrukere til stede (Eifring 1985: 64). Det må imidlertid påpekes at både Maurer og Eifrings bøker er skrevet før mobiltelefonens tid, og at informantene i denne oppgavens intervjumateriale først og fremst var opptatt av hemmelighold i forbindelse med transaksjoner over telefonen. Videre påpekes det at narkotikaslang, som ethvert spesialspråk, kan virke uforståelig for dem som ikke kan ”faget”, men at dette ikke nødvendigvis trenger å bety at disse uttrykkene aktivt brukes som dekkord. Da han samlet inn og skrev om narkotikaslang var det enkelte i miljøet som reagerte negativt. Det blir forklart med at man ønsker å ha et språk som er ens eget, ikke først og fremst av praktiske grunner, men for å verne ens identitet. Dette var likevel unntaket, og en majoritet av dem som ble intervjuet var positivt innstilt til, og syntes det var morsomt, å dele

sin kunnskap. Dette var også, i aller høyeste grad, tilfellet da Sandberg og Pedersen gjorde sine intervjuer.

Da Bondeson spurte innsatte om hvorfor de trodde man brukte argot, svarte om lag 20 prosent av dem at det var fordi at andre ikke skulle forstå hva man sa. Andelen som valgte dette svaralternativet var høyest blant respondentene som var på institusjon grunnet bruk av narkotika (Bondeson 1974: 233). I likhet med Maurer handler hemmelighold i følge Johnson et al. om ikke å benytte seg av disse uttrykkene i nærheten av utenforstående, spesielt dersom de på en eller annen måte kan forstås som en trussel (Johnson et al. 2006: 48). I slike situasjoner er det tvert imot stillhet som hovedregelen. Artikkelforfatterne argumenterer dog for at hemmelighold var mindre viktig blant deres informanter enn det har vært tidligere blant cannabisbrukere og/eller andre subkulturer. Dette har trolig å gjøre med at av alle former for kriminalitet, så er tross alt transaksjoner som involverer små mengder cannabis blant de minst alvorlige lovbruddene.

Likevel bør man nok ikke undervurdere hemmeligholdets betydning når kriminelle handlinger avtales over telefon. Antagelig vil nok fokus på hemmelighold øke i takt med at kvantaene som selges og strafferammene som kan forventes også øker. De fleste av informantene i materialet holdt på med kjøp og salg av mindre mengder, mens noen få *dealere* var involvert på et høyere plan. Kanskje kan det tenkes at sistnevnte gruppe var mindre tilbøyelig til å uttale seg i detalj om dette temaet.

5.7 Oppsummering

Hvorfor brukes slang i cannabiskulturen? Dette kapitlet har pekt på en rekke funksjoner bruk av slang har. Som vi har sett er en av de mest åpenbare grunnene at slangbetegnelse refererer til ting som det gjerne ikke finnes noen erstatninger for innen normalspråket. Videre har det vært pekt på funksjoner som uttrykksfullhet, kommunikasjon og identitet, som til sammen kan omtales som *samhold*. Bruk av slang bidrar til å integrere medlemmene inn i subkulturen og gir dem et språk de kan kommunisere mening med og uttrykke tanker, følelser og opplevelser, særlig knyttet til inntak av stoffet. Det viktigste er kanskje likevel at slang fungerer som en svært sterk markør på identitet. Den identifiserer hvem som er med og hvem som ikke er det, i tillegg til hvem som er mer og mindre integrert i subkulturen. Den skaper et sterkt skille mellom inn- og ut-gruppe, noe som igjen bidrar til å styrke en gruppes samhold.

Basert på datamaterialet var det altså en klar tendens til at informantene ikke var nevneverdig opptatt av hemmelighold. Unntaket var først og fremst da de avtalte

transaksjoner over telefon, men også her virket det som om det å skjule budskapet for eventuelle utenforstående ikke ble tatt altfor alvorlig. Flere av informantene påpekte at de syntes det var svært gøy å finne på og benytte seg av disse kodene, og at de regnet med at de fleste ville være i stand til å forstå dem dersom de hadde overhørt dem. Tilsynelatende kan samhold være en minst like viktig funksjon som hemmelighold i slike sammenhenger. Å konstruere interne måter å kommunisere på, som er forbeholdt en liten inn-gruppe, bidrar utvilsomt til å styrke gruppens samhold. Snarere enn at samhold og hemmelighold bør sees på som to separate funksjoner, kan man se på dem som to sider av samme sak: Hemmelighold bidrar til økt samhold, dersom ingen blir holdt utenfor, og det ikke eksisterer en ut-gruppe, vil det samtidig være langt mer utfordrende å identifisere en inn-gruppe.

Johnson et. al. fant altså at selv om hemmelighold var en funksjon som fremgikk tydelig under deres feltarbeid, så var det fleste informantene tilsynelatende ikke så bekymret for at ikke-brukere skulle lære deres argot. Dette skyldtes delvis en pågående prosess som gjorde at disse ordene ble tilgjengelig for allmennheten. Rapmusikk og internett gjorde at alle har tilgang til disse termene dersom de ønsker å lære dem. Rappere og andre innen hiphop-kulturen ble sett på som mestere når det gjaldt å finne opp ny argot og å spre morsomme ord og uttrykk til resten av subkulturen og dernest storsamfunnet. Rapsjangeren har vokst fra en afroamerikansk bevegelse fra gettoen til et globalt fenomen, og den har spredt sin argot til mainstream ungdomskultur (Johnson 2006: 63), og vil være utgangspunkt for neste kapittel.

6 Hvilken rolle spiller cannabisrelatert slang i hiphop-kulturen?

6.1 Innledning

I de to foregående kapitlene har vi sett hva slags slang som er å finne i cannabiskulturen og hvorfor dens deltakere benytter seg av den. Mens disse to kapitlene har vært generelle, ved at de ikke har skilt mellom ulike grupper innen cannabiskulturen, så er dette kapitlet mer spesifikt, ved at det kun tar for seg hiphop-kulturen, og dens forhold til, og bruk av, cannabisrelatert slang. Flere subkulturer har et nært forhold til cannabis, men hiphop kan hevdes å være i en særstilling når det kommer til slang om stoffet, noe som vil bli tydeliggjort i løpet av kapitlet. Dette, i tillegg til at en del av informantene selv drev med hiphop, gjorde at det virket nærliggende å vie et kapittel til hiphop og cannabis.

Referanser til cannabis har figurert hyppig i sangtekster innen ulike musikksgangre i mange tiår nå. Derfor startes kapitlet med en kort gjennomgang av kjente musikkbidrag hvor stoffet omtales, før fokuset vendes mot hiphop-sjangeren. Dette er en sjanger og kultur med tette bånd til cannabis, og for å forstå dette forholdet, er det essensielt å kjenne til historien bak. Derfor vies en del av kapitlet til en gjennomgang av amerikansk hiphops utvikling fra å være skeptisk til cannabis til å omfavne stoffet. Deretter skal vi se hvordan norsk hiphop også har blitt påvirket av denne trenden, blant annet ved å belyse flere norske hiphop-artister og deres cannabisvennlige tekster. Avslutningsvis vil det fokuseres på informantene, først på deres tanker om cannabis og hiphop og deretter diskuterer jeg deres bruk av engelskspråklig slang. Mens det i de to foregående kapitlene primært har vært informantenes uttalelser som har utgjort datamaterialet, så vil det i dette kapitlet i tillegg altså bli lagt stor vekt på sangtekster i analysen.

6.2 Musikk og cannabis

Cannabis har lenge vært koplet til enkelte miljøer og musikksgangre. På 20- og 30-tallet var stoffet tett knyttet til jazz (Sandberg og Pedersen 2010: 30). Allerede på denne tiden hadde stoffet mange kallenavn, selv om det kun var et fåtall som var innforstått med disse termene: *“In the early twenties, marijuana, muggles, muta, gage, tea, reefer, grifa, Mary Warner,*

Mary Jane or Rosa Maria was known almost exclusively to musicians” (Shapiro 2003: 41). Tidlig på 30-tallet hadde New York tatt over for New Orleans og Chicago som jazzens hovedstad, og et av miljøets mest kjente skikkelser var Mezz Mezzrow. Han var delvis kjent som jazzmusiker, men først og fremst som den i miljøet som kunne skaffe til veie den beste marihuanaen. Så kjent var han at navnet hans ble en del av den lokale slangen: en *mezzrow* var en stor joint av høy kvalitet, mens adjektivet *mezz* betydde genuin eller superb. Miljøet var preget av et egenartet språk kjent som *jive*. *Jive* hadde sitt utspring fra slang brukt av afroamerikanske slaver på plantasjene, som igjen stammet fra diverse vestafrikanske språk (Booth 2003: 230-231). I sin selvbiografi beskrev Mezzrow *jive* på følgende måte:

It is a private affair, a secret inner-circle code cooked up partly to mystify the outsiders, while it brings those in the know closer together because they alone have the key to the puzzle. The hipster's lingo is a private kind of folk-poetry, meant for the ears of the brethren alone. (Booth 2003: 232)

Mezzrows beskrivelse av *jive* kunne likeså godt ha blitt brukt om slangen som benyttes i cannabiskulturen i dag. I begge tilfellene kan fenomenet best oppsummeres med stikkordene *samhold* og *hemmelighold*. Videre var slangbetegnelser som *Mary Jane* og *reefer*, som ble brukt i dette miljøet, også å finne blant informantene i denne oppgaven, nærmere hundre år senere. I tillegg finner man uttrykk som *jazztobakk* som vitner om sammenhengen mellom cannabis og musikk sjangeren. Slangordene dukket også opp i jazzens sangtekster, og blant de mest kjente finner vi “Muggles” av Louis Armstrong, “Gimme a Reefer” av Bessie Smith og “Viper Drag” av Fats Waller. (Halperin & Bloom 2007: 191). Tekstene inneholdt diverse referanser til cannabis, og sistnevntes sang “The Reefer Song” startet slik:

*Dreamed about a **reefer** five feet long. Mighty **Mezz**, but not too strong. You'll be **high**, but not for long. If you're a **viper**. I'm the king of everything. I've got to be **high** before I can swing. Light a **tea** and let it be. If you're a **viper**.*

Sangene inneholdt altså ganske eksplisitte referanser til cannabis, selv om majoriteten av befolkningen trolig ikke var i stand til å dekode det skjulte budskapet. Etter at The Marihuana Tax Act ble vedtatt i 1937 ble imidlertid referansene i langt større grad skjulte, og på slutten av 40-tallet forsvant de helt (Booth 2003: 235-236).

På 50-tallet var det beatgenerasjonen som omfavnet stoffet, mens det var først i sammenheng med studentopprøret og hippiene at bruken spredde seg til større grupper i vesten. Musikken spilte en svært sentral rolle i denne perioden, og artister som Bob Dylan, The Beatles og The Rolling Stones var blant de mest toneangivende. Førstnevnte hevdet selv at han aldri har brukt noen form for stoff, inkludert cannabis, og at hans tekster heller ikke inneholdt referanser til stoffet. Likevel har det blitt spekulert i om ikke flere av sangene hans likevel inneholdt cannabisreferanser. Sangen “Rainy Day Women #12 & 35” ble for eksempel forbudt å spille på radioen grunnet linjen *Everybody must get stoned* (Booth 2004: 301-302). En radiostasjon gikk angivelig så langt som å forby enhver Bob Dylan-sang ettersom ingen fullt ut var i stand til å tolke det intellektuelle og poetiske innholdet i tekstene (Booth 2004: 334). I motsetning til Dylan har ikke The Beatles lagt skjul på at de har brukt narkotiske stoffer. For eksempel er sangen “Got To Get You Into My life” en hyllest til marihuana. Sammenlignet med Dylan var Beatles sine rusreferanser av en mer eksplisitt karakter, og det toppet seg med albumet “Sergeant Peppers Lonely Hearts Club Band” (Booth 2004: 304).

Den sjangeren som kanskje har hatt tettest bånd til cannabis er likevel reggae, en musikkform som oppsto på Jamaica, hvor referanser til planten er svært utbredt i tekstene. Reggaens sannsynligvis mest kjente artist, Bob Marley, inkluderte referanser til cannabis hyppig i sine tekster. I sangen “Kaya” synger han: “*Got to have that **Kaya** now. **Kaya, Kaya**”*, og *Kaya* er da nok et slangord for marihuana. Sangen “One Draw”, skrevet av Bob Marley og fremført av hans kone Rita Marley, starter med linjen: “*I want to get **high, so high. One draw, one draw***”. Denne linjen har i ettertid for øvrig blitt samlet av Cypress Hill, en gruppe som var med på å starte trenden med cannabissentrerte hiphop-tekster, og som vil bli ytterligere diskutert senere i kapitlet.

Cannabis er, og har vært, knyttet til ulike subkulturer, og poenget med dette kapitlet vil være å gi eksempel på en spesifikk subkultur som har omfavnet stoffet, nemlig hiphop-kulturen. Begrunnelsen for dette er delvis at noen av de intervjuede var en del av denne subkulturen, men også denne musikksjangerens omfattende bruk av slang, og ikke minst cannabisrelatert slang. Dette er med andre ord en musikkform hvor språket og slangen som benyttes i tekstene spiller en særdeles sentral rolle. I tillegg har studier vist at cannabisbruk og en preferanse for hiphop-musikk har vært positivt korrelert her i landet (Pedersen 2009: 145).

6.3 Hiphop, slang og cannabis

Hiphop er en betegnelse på en kultur som hovedsakelig består av de fire elementene graffiti, breakdancing, rapping og DJ-ing. Hiphop hadde sin opprinnelse i Bronx i New York på 1970-tallet, og som begrep og kultur oppsto hiphop for alvor ved at DJ-er skapte en helt ny og rytmetung musikk sjanger. Rapperne hjalp DJ-ene med å engasjere publikum på fester i gatene og i parkene i Bronx. Danserne konkurrerte om å utføre de mest spektakulære triksene og murveggene rundt var dekket av graffiti. Resten av landet, og verden, ble introdusert for fenomenet da Sugarhill Gang ga ut singelen "Rapper's delight" i 1979 (Holen 2004: 10).

I dag er det tette bånd mellom cannabis og hiphop-kulturen, en kultur som i tillegg til de fire elementene nevnt ovenfor også inkluderer en slang som er under konstant utvikling, og som deriblant inneholder en lang rekke betegnelser for cannabis (Golub 2005: 27). Hiphop-språket er en spesielt aktiv undergruppe av den afroamerikanske språktradisjonen (George 2009: 258), og hiphop-tekstene er ofte gjennomsyret av ord og uttrykk som ikke er å finne i standardspråket, selv om flere av dem etter hvert har spredt seg til store deler av befolkningen, og enkelte til og med har endt opp i ordbøker. Et av de beste eksemplene på hiphop-sjangerens utstrakte bruk av slang er utvilsomt sangen *Ebonics*, som ble laget av rapperen Big L før han ble skutt og drept i 1999. L'en står for den avdøde rapperens fornavn Lamont, men er også slang for en spesiell type joint. Big L kan derfor også bety en stor joint. Ordet *ebonics* er en betegnelse på en undergruppe av det amerikanske språket som brukes av mange afroamerikanere, men også til dels blant ungdom generelt (Baugh 2000). Sangen kan sees på som en slangordbok i versform, og tar for seg en stor del av den daværende relevante slangen som ble benyttet innen hiphopkulturen, og den starter slik:

*Check it! My weed smoke is my **lye**, a ki of coke is a **pie**, when I'm **lifted** I'm high, with new clothes on I'm **fly**. Cars is **whips** and sneakers is **kicks**, money is **chips**, movies is **flicks**. Also, **cribs** is homes, **jacks** is payphones, cocaine is **nose candy**, cigarettes is **bones** (...) I know you like the way I'm freaking it, I talk with slang and I'mma never stop speaking it.*

Som man kan se er det slangbetegnelser for en rekke ulike ting, men den aller første er, kanskje ikke tilfeldig, en betegnelse for cannabis. I tillegg er den tredje også cannabisrelatert. I begge tilfellene gjøres også referansene personlige ved at han rapper: "My weed smoke is my lye, og "when I'm lifted I'm high". Dette i motsetning til de andre, nøytrale rusreferansene

hvor han ikke inkluderer seg selv: ”a ki of coke is a pie”, ”cocaine is nose candy” og ”cigarettes is bones”. Dette er nok neppe tilfeldig og er med på å signalisere hiphopens åpenhjertige omfavelse av cannabis. Slik har det imidlertid ikke alltid vært, og på 80-tallet var referanser til cannabis sjelden vare i hiphop-tekster. Av unntak kan blant annet nevnes Beastie Boys sitt album ”Paul’s Boutique”, med flere cannabisreferanser, og sangen ”Cheeba, cheeba” av Tone Loc. *Cheeba* er for øvrig nok et ord for marihuana.

6.4 Verdiendring på 90-tallet

I still express, yo, I don’t smoke weed or sess, ’cause it’s known to give a brother brain damage, and brain damage on the mic don’t manage nothing, but making a sucker and you equal. Don’t be another sequel.

Sitatet ovenfor er hentet fra Dr Dre sitt vers på sangen ”Express Yourself” av gangsta rap-gruppen N.W.A. (Niggaz Wit Attitude). Sangen er å finne på gruppens debutalbum ”Straight Outta Compton”, som ble gitt ut i 1988. Her var altså Dr Dre svært kritisk til bruk av cannabis, men fire år senere gjorde artisten en drastisk helomvending. I 1992 ga han ut sitt debutalbum som soloartist, med tittelen ”The Chronic”. *Chronic* er da altså et ord som er en slangbetegnelse på ekstra sterk cannabis, og selve CD-en er også dekorert med marihuanaplanten (Shapiro 2003: 275).

”The Chronic” var imidlertid ikke et isolert tilfelle, men snarere del av en trend som startet tidlig på 90-tallet, hvor det skjedde en dramatisk verdiendring innen amerikansk hiphops forhold til cannabis. I tillegg til allerede nevnte Dr Dre, var også artister som Cypress Hill, Redman og Snoop Doggy Dogg med og startet denne trenden hvor hiphop-album med cannabisrelatert innhold ble stadig mer vanlig (Holen 2004: 163). Redman kan knapt nevnes uten at man også nevner cannabis. I tillegg til sin karriere som rapper har han også spilt i filmen ”How High” hvor handlingen er fullstendig sentrert rundt cannabis. Han har også figurert på forsiden av cannabismagasinet High Times (Herd 2008: 167). På sitt debutalbum ”Whut! The album” fra 1992 gir Redman i sangen ”How to Roll a Blunt” detaljerte instruksjoner om hvordan man skal preparere cannabis i en sigar:

*First of all you get a **fat bag of ism** from Uptown, any local store sells the shit friend. Purchase a **philly**, not the city of Philly, silly punk, I’m talking about the shit called*

*the **Phillies Blunt**. Lick the **blunt** and then the **Philly Blunt** middle you split. Don't have a razor blade? Use your fucking finger tips. Crack the bag and then you pour the whole bag in. Spread the **ism** around until the **ism** reach each end. Take your finger and your thumb from tip to tip. Roll it in a motion then the top piece you lick. Seal it, dry it with your lighter if ya gotta. The results, mmm, proper.*

Sangen er en klar forherligelse av, og oppfordring til, å røyke cannabis, og Redman selv røyker angivelig i gjennomsnitt 18 *blunts* om dagen (Halperin & Bloom 2007: 20). Av alle de cannabisrelaterte slangtermene ble *blunt* raskt blant de mest brukte. I tillegg hadde en av de mest populære t-skjortene i 1993 teksten “40 ounces and a blunt”. 40 ounces eller bare 40's er en forkortelse som brukes innen hiphop-kulturen for 40 ounces of malt liquor, som er en type øl med høyt alkoholinnhold. Teksten “40 ounces and a blunt” var et ordspill basert på løftet som ble gitt, før det ble brutt, til frigjorte slaver, nemlig “40 acres and a mule” (Shapiro 2003: 75).

En *blunt* er en sigar hvor tobakken har blitt fjernet og erstattet med marihuana, og navnet kommer som sagt fra sigartypen Phillies Blunts, men refererer til cannabis røyket i en sigar, uavhengig av merket. Av synonymer for *blunt* har man da også uttrykk som blant annet *philly/phillie* og *dutch/dutchie*. Fenomenet med å konsumere cannabis på denne måten oppsto på midten av 80-tallet i New York, hvor små grupper, gjerne tre til fem personer, spleiset på et visst kvantum med marihuana. *Blunts* ble en foretrukket metode å konsumere cannabis på blant fattige minoriteter i New Yorks indre bydeler ettersom det var billigere (Golub 2005: 26-27). *Blunts* har siden blitt en integrert del av hiphop-kulturen og figurerer i musikkvideoer og refereres til i tekster. Å innta cannabis på denne måten har også blitt brukt innen hiphop-kulturen for å distansere seg fra andre subkulturers bruksmønstre, som for eksempel hippier og rastafarier, som henholdsvis foretrekker å heller benytte seg av en *joint* eller en *spliff* (Golub 2005: 28). Av de som brukte cannabis var det en større andel av sorte enn hvite amerikanere som svarte at en *blunt* var det foretrukne redskapet for inntak av stoffet (Golub: 2005: 16). De ulike måtene å konsumere cannabis på er altså ikke kun determinert av praktiske eller smaksmessige preferanser; de har samtidig symbolske implikasjoner, og er en måte å uttrykke identitet og subkulturell tilknytning på. Ordet *blunt* var likevel ikke å finne i intervjumaterialet til denne oppgaven, selv ikke blant rapperne.

Cypress Hill kan sies å være den første hiphop-gruppen som med sitt debutalbum i 1991 startet hele trenden. De er kanskje også den gruppen som har hatt de hyppigste

referansene til stoffet i sine tekster. Dette er noe som fremgår svært tydelig av sangtitler som: “Something for the Blunted”, “Hits from the Bong”, “Light Another” og “I Wanna Get High. Et godt eksempel på en Cypress Hill-sang som er gjennomsyret av referanser til cannabis er sangen K.U.S.H. *Kush* er slang for en type marihuana, og sangen starter med et sitat fra en Cheech and Chong-film, kalt “Up in smoke tour”, og i det første verset så rapper B Real følgende:

*I'm the original **Doctor Greenthumb**, the rest are liars, I'm the one with the **prescription** to get you **higher**, I've got every type of **weed** that you might desire, go ahead and **fire it up** and maybe you can get inspired. Any kind of flavor you savor, I can do you the favor, just as long as you share with your neighbor. Some like the **Sour D**, that's an east coast way, but on the west coast we all know **Kush** is queen. Some of y'all will smoke anything, but me, I'm picky, I throw it out if I don't see that it's **green and sticky**.*

Ved å referere til seg selv som *Dr Greenthumb* signaliserer B Real at han har en ekstraordinær evne til å få planter til å gro, og siden det er cannabis han her refererer til, understreker han også det velkjente fokuset på stoffet som noe naturlig, og at det faktisk kun er en plante. Det at han benytter seg av ord som ”doctor” og ”prescription” bidrar til å fremheve tanken om cannabis som medisin. Resultatet er altså en naturlig plante som fungerer som medisin, noe som står i sterk motsetning til for eksempel et kjemisk, narkotisk rusmiddel. Videre sier han blant annet ”I can do you the favor”, noe som ligner veldig på informantenes bruk av uttrykket ”å hjelpe” hverandre. At B Real deretter oppfordrer til at man skal dele cannabisen med sine naboer er av særlig interesse. Det viser til den utbredte normen innen cannabis-kulturen om at man skal dele på godene dersom man har. Denne regelen var en gjenganger blant samtlige av informantene i Sandberg og Pedersens intervjuer, enten brukerne var marginaliserte og utstøtte eller ressurssterke og velutdannede (Sandberg og Pedersen 2010: 38).

Avslutningsvis vises det også til geografiske forskjeller med hensyn til hva slags type cannabis man foretrekker å benytte seg av på henholdsvis øst- og vestkysten av USA, nemlig *Sour D*, forkortelse for *Sour Diesel*, og *Kush*. *Kush* er for øvrig en type marihuana som ansees for å være av særlig god kvalitet (Johnson et al. 2006: 74). I tillegg til Cypress Hill sin sang har også både Dr Dre og Lil Wayne og andre artister laget låter med *Kush* i tittelen. Helt til

slutt i sitatet understreker B Real at han er opptatt av stoffets kvalitet, og at han, i motsetning til visse andre, ikke tar til takke med hva som helst, men krever at det skal være ”green and sticky”.

I løpet av få år tidlig på 1990-tallet skjedde det altså en endring i forbindelse med rappere sitt forhold til cannabis, og denne trenden er også dokumentert i flere studier. En av disse var en studie av populære filmer og musikk som undersøkte omfang av rusreferanser innen fem ulike musikkjangre i 1000 av de mest populære sangene fra 1996 til 1997. Hovedfunnet var at det var enorme variasjoner mellom de ulike sjangrene når det gjaldt referanser til rusmidler. Hiphop-musikk skilte seg klart ut, og det ble referert til illegale rusmidler i 63 prosent av hiphop-sangene, i motsetning til 10 prosent i de øvrige kategoriene (Herd 2008: 168). Videre ble utviklingen av rusreferanser i rapmusikk fra 1979 til 1997 undersøkt. Antallet sanger som omtalte rusmidler steg fra 11 prosent i perioden 1979-1984 til 19, 45 og 69 prosent i periodene 1985-89, 1990-93 og 1994-97. Marihuana var det rusmiddelet som skilte seg ut, og det ble nevnt i 66 prosent av sangene som ble undersøkt. Videre skjedde det i samme periode en drastisk endring i forbindelse med innstillingen til rusmidler i sangene. I rapmusikkens tidlige år var det kun 16 prosent av sangene som hadde en positiv innstilling til rusmidler. Dette antallet hadde steget til 32 prosent tidlig på 90-tallet og til 58 prosent etter 1993. Samtidig sank antallet sanger som var negativt innstilt til rusmidler betraktelig. Denne utviklingen skjedde imidlertid ikke i et vakuum, i samme tidsrom steg også andelen som benyttet cannabis. Mellom 1992 og 1997 steg antallet som hadde prøvd marihuana blant elever på øverste trinn i High School i USA fra 33 prosent til 50 prosent (Herd 2008: 172-8). I Norge var trenden den samme, og andelen som hadde prøvd stoffet steg kraftig i løpet av 90-tallet (Pedersen 2006: 108).

6.5 Hiphop og cannabis i Norge

Folkeaksjonen Mot Hasj (FMH) var opprinnelig en paraplyorganisasjon for flere mindre organisasjoner som ble startet i 1981, og den hadde som mål å vise den destruktive effekten narkotika hadde på ungdomskulturen. Organisasjonen sponset breakdancegrupper, arrangerte hiphop-jams og startet opp Tommy Tee sitt radioprogram ”Strictly Hip Hop” og magasinet ”FatCap”. FMH ble et viktig samlingspunkt for Oslos hiphop-miljø i andre halvdel av 80-tallet, ikke minst på grunn av dens radiostasjon ”Radio Reven”, et navn som var ment å skulle ta revenavnet tilbake fra cannabisbrukerne. Mange av de mest aktive graffitimalerne på denne tiden tilbrakte lørdagskveldene på FMH sitt lokale hvor de spiste pizza, pratet, tegnet og lagde

skisser. Samtidig var det også deler av miljøet som var mer opptatt av spenning, småkriminalitet og dop. FMH ble etter hvert til Ungdom Mot Narkotika (UMN) og forholdet mellom organisasjonen og Tommy Tee surnet til på starten av 90-tallet. "FatCap" ble et frittstående magasin og radioshowet ble flyttet til NRK. På samme tid begynte hip hop-generasjonen å bli mindre kritisk innstilt overfor rusmidler. De dopvennlige hiphop-albumene fra USA skulle vise seg å påvirke en hel generasjon verden rundt. Også her i landet var dette tydelig, og cannabisreferansene dukket opp i norske hiphop-tekster fra og med år 2000. (Holen 2004: 162-163). Under vil jeg legge frem eksempler på norske hiphop-artisters bruk av cannabisrelatert slang i sine tekster.

6.6 Equicez, Paperboys og OnkIP

Selv om referanser til cannabis kanskje ikke er et like utbredt fenomen i hiphoptekster i Norge som i USA, så er det likevel en del norske rapartister som slett ikke er redde for å være åpne når det kommer til å legge ut om sitt forhold til stoffet. Et godt eksempel på dette er gruppen Equicez, som i tillegg til hyppige rusreferanser i sine tekster, også har vært åpne om sitt forhold til rusmidler i andre sammenhenger, blant annet i et intervju i cannabismagasinet *På høy tid*. I mars i 2004 valgte også gruppens DJ, Daniel Gude, å gå i fengsel som protest mot norsk narkotikalovgivning. Han nektet å betale et vedlegg på til sammen 6500 kr etter å ha blitt tatt med to gram marihuana i 1997 og for å ha røyket hasj på Quartfestivalen i 2003. Der ble for øvrig gruppen tatt med små mengder narkotika, noe som skulle vise seg å skape problemer for dem. Landsforbundet mot Stoffmisbruk gikk nemlig ut og krevde boikott, og Festival 71° Nord i Lakselv nektet å la dem opptre (Holen 2004: 163-4). Sangen "Ikke no' stress" er et godt eksempel på gruppens forkjærlighet for cannabisplanten, og i sitt vers klarer rapperen Cast å pakke inn et stort antall cannabisreferanser på kort tid:

Weed og pils er alt jeg behøver, jeg og mine brødre har hjerneceller bedøvet. Det e'kke no' å kjøre pollen, northern lights og jøde, åndelig føde, aldri testa det før? Ja, ta og så prøv det. Løft opp røret, ring nærmeste leverandøren. Har no' EQ røyker til øya er røde, føler blunts og pipe, ganjaen gir meg styrke, lite sannsynlig at vi noen gang blir nyktre, bedre å poppe spliffer enn å tygge hyppere, synes du'kke det? Afghaner eller marokk, god-weeden fra Bangkok, Cast er fucked up, det er sant nok, men har et godt hjerte, og spanderer alltid om jeg har noe bra pot, so what's up!

Her ser vi altså eksempler på ord og uttrykk som passer inn i alle de tidligere nevnte kategoriene. Det er blant annet referanser til *ulike typer cannabis* som *pollen*, *northern lights* og *jøde*, og cannabis fra ulike land: *afghaner*, *marokk* og *god-weeden fra Bangkok*, og *generelle betegnelser på cannabis*: *weed*, *ganja*. Eksempler på *redskaper og brukerutstyr* er: *spliff* og *pipe*, og vi finner også et eksempel på *rusens virkning*: (røyker til) *øya blir røde*. Videre nevnes også det velkjente narrative innen cannabiskulturen, nemlig det å skape et skarpt skille mellom cannabis og andre rusmidler, som karakteriseres som langt verre. ”Det er bedre å poppe spliffer enn å tygge hyppere, syns du ikke?” spør han retorisk, hvilket betyr at det er langt verre å ta rohypnol-piller enn å røyke cannabis. Her skaper han et skille mellom cannabis og kjemiske stoffer, noe som er en svært utbredt strategi for å rettferdiggjøre cannabisbruk (Sandberg 2010: 460). Ironisk nok innrømmer han likevel som sagt en utstrakt bruk av alle slags rusmidler i andre sammenhenger, men da gjerne med en mer dyster undertone. Denne sangen er først og fremst en hyllest og forherligelse av cannabis. Det vanligste er imidlertid å sammenlikne cannabis med alkohol (Sandberg og Pedersen 2010) men ettersom han allerede har nevnt at *weed* og pils er alt han behøver, ville nok dette ha virket mot sin hensikt. Verset avsluttes med at Cast påpeker at selv om han er ”fucked up”, så har han et godt hjerte, og han avslutter med å presisere at han alltid deler med andre dersom han har noe god pot. Med dette viser han altså at han, i likhet med B Real, forholder seg til, og er tilhenger av, cannabiskulturens utbredte norm om å dele.

Antall referanser må kunne sies å overstige det som er nødvendig for å uttrykke at han bruker cannabis. Kanskje kan det heller sees på som en måte å demonstrere sin kunnskap om både stoffet og kulturen. Cast viser i dette verset at han er innforstått med cannabiskulturens normer, ritualer og slang, kanskje for å understreke sin subkulturelle kapital. I likhet med informantene bruker han også en blanding av norsk og amerikansk cannabisslang. Personer uten tilknytning til cannabiskulturen ville trolig hatt store problemer med å skjønne det som blir sagt i verset. Selv om strengt hemmelighold ikke nødvendigvis er målet her, da ville han nok ikke nevnt det i en sang i det hele tatt, så er det likevel en indirekte funksjon, ettersom de færreste ville skjønne akkurat hva det er han snakker om. F’EM one fortsetter sangen i samme stil på sitt vers, hvor han blant annet rapper:

*Hash, weed, smoke, puma, shit, pito. You don't wanna battle, you don't want no drama, getting this **high** off of smoking the **marijuana**, the **ganja leaves**, man we **puffing them trees**, if I got some, you can get a **puff** from me, man*

Også han viser at han besitter omfattende kunnskap om temaet ved å ramse opp ulike navn, i tillegg til at også han understreker sin vilje til å dele dersom han har noe cannabis. F'EM one er opprinnelig fra Chile, og selv om han rapper på engelsk, blander han også inn flere cannabisreferanser, blant annet på spansk. Blant annet finner vi *pito* som egentlig er spansk for fløyte, men som også er slang for joint, og *puma* som er spansk slang for *sorting*, som igjen er en type hasj. Ved å benytte seg av spanske slangord i tekstene sine understreker han sin Chilenske identitet, samtidig som han skjuler meningen for de aller fleste. På toppen av at tekstene inneholder et stort antall rusreferanser, så er navnet på Equicez sitt plateselskap også i seg selv en skjult referanse til cannabis. Navnet "Pass It Records" spiller på det allerede nevnte ritualet: *puff, puff, pass* hvor man sender jointen eller pipa videre til nestemann etter å ha tatt et par trekk, noe F'EM one også understreker senere i avslutningen av samme vers:

*You know we're doing it well, smoking 'til we look stupid and drool on ourselves. Yo, you know we're the craziest at it, yeah, why you think the label's name is "**Pass it**"?*

En annen norsk rapper med hyppige referanser til cannabis er Vinni fra gruppen Paperboys. Sangen *One of them days* handler for eksempel om å skulle skaffe til veie noe cannabis for kurere bivirkningene av en fuktig tur på byen kvelden før, og refrenget lyder som følgende:

*It's just one of them days. Got me thinking who the fuck got **J's**. One of them days. Man I gotta get me something to **blaze**. One of them days. Yo, I'm looking for the **purplest haze**, I'm stuck in my ways, it's one of them days. It's just one of them days. Got me digging through the fucking ashtrays. One of them days. Makes me wonder where my **lump of hash** lays.*

I likhet med ovennevnte Cast, har også Vinni et stort repertoar når det kommer til cannabisrelatert slang. Men på tross av utallige referanser til cannabis og andre illegale stoffer på debutalbumet til Paperboys, var det ikke før Vinni åpenhjertig snakket om sin utstrakte bruk av rusmidler i et intervju i ungdomsbladet Spirit, hvor Vinni innrømte at han brukte hasj,

whisky, rohypnol og kokain, at folk reagerte. Dette førte blant annet til at VG viet to sider til Paperboys-frontfiguren, som de døpte Norges nye ”riksnarkoman”. Dette bidro igjen blant annet til at Paperboys ble nektet å spille på et rusfritt arrangement i Arendal, og at Vinnis hotellrom i Stavanger ble utsatt for en politirazzia. Selv så Vinni på oppstyret som overraskende ettersom albumet “No Cure for Life” var fylt med rusreferanser (Holen 2004: 165). Utallige referanser til illegale rusmidler i musikken var alene altså ikke nok til at folk reagerte. Kanskje kan dette tyde i retning av at den utstrakte bruken av slang gikk over hodet på dem som ikke allerede var innforstått med denne terminologien. Nok en gang ser det ut til at en av funksjonene av det å bruke slang er at meningen tilsløres og budskapet maskeres. Dette fører igjen til, enten det er intendert eller ikke, at en stor andel av lytterne trolig ofte ikke forstår hva det faktisk snakkes om i tekstene. I dette tilfellet rappes det i tillegg på engelsk, noe som trolig kan bidra til ytterligere forvirring.

Nok en norsk rapper med hyppige slangbetegnelser og referanser til cannabis er artisten OnklP. Med sangtitler som “Fåpå” (cannabis eller å røyke cannabis), “Smoke Lala” (røyke cannabis), “Tørrokk” (dårlig cannabis) og *Noia* (paranoia, angst, redsel) er det ikke vanskelig å forstå at rapperen er opptatt av stoffet, forutsatt at man er fortrolig med terminologien. Den sistnevnte betegnelsen er for øvrig ikke forbeholdt opplevelser knyttet til rus, og OnklP sitt eget vers handler faktisk ikke om rus, men det gjør derimot gjesterapperen *Kverulanton* sitt vers:

*Bare litt **chill keef**, eller litt til **weed**, for alt hittil har blitt til **spliffer**
rusen tar realiteten og tvister'n, for alle her har kontrollen helt ti'rem mister'n. Det
kan ta deg fra en helt vanlig chill dag til å ha mer **noia** enn en mørkeredd blind kar.*

Her beskrives *rusens virkninger* etter å ha inntatt store mengder cannabis. Rusen kan altså få realiteten til å oppleves annerledes, og selv om sangen har en dyster tone, er det også klare innslag av humor, som det å ha: ”mer *noia* enn en mørkeredd blind kar”. I sangen “Fåpå” rapper OnklP dette:

*Tro meg, yo, den **feitingen i pipa** mi er faen ikke nissen, **feite budden** her er faen ikke
vissen. Er oppe her med DJ Ross og Pass It og så klart vi mener business. Det er
sikkert som et isolat, **flaskebong-aristokrat**, spiser bare grisemat og griser hardt så gi*

meg puff. Det er vi som har den oppegående indica'n, bare hopp ut av ringen, mann, du få 'kke lov å hitte på 'n.

Den første linjen er preget av humor og ordspill ved at den peker på dobbeltbetydningen av “feitingen i pipa mi”, som både kan bety julenissen, noe han avkrefter, og som gjør at kun ett av alternativene gjenstår, nemlig at det er snakk om en pipe full av cannabis. Videre understrekes det at produktet som konsumeres er av god kvalitet: “feite budden her er faen ikke nissen”. Ved å referere til seg selv som en “flaskebong-aristokrat” skryter artisten av sin overlegne evne til å konstruere en pipe av en flaske og å konsumere cannabis i den. Avslutningsvis skrytes det av at det er OnkIP og hans gjeng som har den beste cannabisen, den “oppegående indica'n”, og advarer andre om at de ikke har noe å stille opp med og at de ikke får lov til å få et trekk av den. Det sistnevnte strider for øvrig imot cannabis-kulturens utstrakte norm om å dele. Alt i alt er verset en demonstrasjon i kunnskap om cannabis og kjennskap til cannabisrelatert slang. I likhet med informantene blir også norske slangbetegnelser supplert med engelskspråklig slang som *puff* og fornorskede termer som *budden* og *hitte*, fra henholdsvis *bud* og *hit*.

6.7 Informantenes syn på hiphop og cannabis

*Det her er en sånn stereotyp greie å si da, men du har på en måte, at de ulike stoffene tilhører ulike grupper Rockere tar **hero**, techno/house-folk tar **ecstasy**, ikke sant, og rappere røyker **bomber**.*

Ulike musikkjangre har forskjellige preferanser når det kommer til hvilke rusmidler de foretrekker, ifølge denne rapperen, og cannabis og hiphop går hånd i hånd. Trenden med å inkludere cannabisreferanser i hiphop-tekster startet altså i USA tidlig på 90-tallet, for så å begynne å dukke opp også i norske tekster snaue ti år senere. Informantene som drev med hiphop var ikke ukjente med å inkludere referanser til stoffet i sine egne tekster, men enkelte hevdet likevel at dette ikke nødvendigvis var like stuerent og akseptert i Norge som i USA. En av informantene uttalte seg på følgende måte om konsekvensene av å gi ut et så cannabisentrert album som Dr Dre sitt allerede nevnte debutalbum “The Chronic”:

Informant: Jeg er sikker på at hvis en norsk artist hadde gitt ut ”The Chronic”-albumet, på norsk vel å merke, så ville han aldri i verden få seriøse spillejobber.

Intervjuer: Er det annerledes i statene tenker du?

Informant: I statene er det helt annerledes. Mye på grunn av at, altså rap-kultur, hiphop-kultur og livsstil, alt det der sånn i Norge, er liksom i mine øyne bare i første generasjon. Mens i statene så har liksom rap, eller hiphop-lifestyle for å kalle det det, og kulturen og holdningen rundt røyking, det har allerede vært der i flere generasjoner.

Denne rapperen hevder at cannabis er mer innarbeidet, og dermed akseptert, i den amerikanske hiphop-kulturen, mens norsk hiphop fortsatt er i sin første generasjon. Dermed er det også mer problematisk for norske rappere å nevne det i tekstene sine. Dette betyr på ingen måte at referanser til cannabis er fraværende innen norsk hip hop, men heller at man kanskje ikke vektlegger det aspektet i like høy grad. Kanskje er man heller ikke alltid like eksplisitt, og en annen av rapperne svarte dette da han ble spurt om det å inkludere referanser til cannabis i tekstene sine:

Intervjuer: Gjør du det for eksempel? Rapper du noe om det?

*Informant: Ja, men jeg skjuler det, ved å si andre ord. Innimellom så hender det bare at, fordi det passer seg med rima, og fordi det er egentlig det jeg skal si så har jeg jo, altså, det eneste stedet jeg har gått tilbake og retta på det, var at jeg bytta ut ordet **weed**, fordi de trenger så **mad** igjennom, med ordet **kief**. Altså, det også er kjent, men **weed** er liksom internasjonalt, så jeg bytta ut den greia, ellers så gir jeg faen og sier: **spliff**, og **fyrer en feit**, jeg sier ikke "jeg røyker **hasj**, eller "jeg røyker **marihuana**", de to orda ville jeg seriøst aldri bruke liksom.*

Informanten ovenfor hadde ved en anledning altså valgt å bytte ut ordet *weed* med *kief* i en av sine tekster fordi han mente at det førstnevnte ordet var såpass kjent. Han var likevel ikke nevneverdig bekymret for at utenforstående skulle oppfatte meningen. Informanten nevner avslutningsvis at han aldri ville brukt ordene *hasj* eller *marihuana*. Som nevnt tidligere så vil det å bruke disse ordene, i tillegg til at de aller fleste vet hva de betyr, trolig også ha andre konnotasjoner enn de vedkommende som rapartist vil uttrykke i tekstene sine. I stedet brukte han uttrykk som *spliff* og *fyrer en feit en*. Videre forklarer han hvordan og hvorfor han inkluderer snakk om cannabis i tekstene sine:

Intervjuer: Men allikevel, du inkluderer det i tekstene dine at du gjør det?

Informant: Ja, ja, det er ikke noe pes.

Intervjuer: Gjør du det fordi det er så vanlig for deg på en måte, eller ligger det noe bak at du tar det med?

*Informant: Noen ganger, eller sånn, **straight off the dome** nå, så vil jeg si det at er de med så er det fordi de skal være der for å forklare et eller annet, en situasjon hvor det og det har skjedd i løpet av teksten, eller skal skje, så derfor må jeg forklare at jeg er ganske **high** eller ganske **stoned** eller er full eller et eller annet. Og da må jeg jo sannsynligvis si at jeg har tatt **en feit en**, og noen ganger så er det morsomt å liksom lage noen ordspill rundt det og, da blir det bare det, eller, rett og slett fordi det er en sånn type låt, men ikke bare sånn: “hei jeg heter X og jeg røyker **hasj**” fordi jeg synes det er kult å si. Det ville jeg aldri gjøre, liksom.*

Informanten hadde ikke noe problem med å nevne cannabis i tekstene sine, men det måtte ha relevans for teksten. Å si at han røyket hasj fordi han syntes det var kult var uaktuelt. Merk for øvrig at han brukte uttrykkene *high* og *stoned* for å beskrive det å være påvirket av cannabis. Uttrykkene *høy* og *stein* er som nevnt tidligere oversettelser av de engelske variantene, men det var likevel kun rapperne som brukte de engelskspråklige variantene. Ingen av de andre informantene brukte engelske uttrykk på samme måte, eller i like stor grad, som rapperne. Trolig kan dette sees på som en måte å signalisere kunnskap om og bekjentskap til amerikansk hiphop og slang. Kanskje er det også en måte å distansere seg fra andre cannabisrøykere som ikke har tilknytning til hiphop. Dette fenomenet diskuteres videre i neste punkt.

6.8 Engelskspråklig slang

*Altså, jeg veit jo det at hver gang jeg treffer en hiphoper, eller skal hjem til en hiphoper, som regel, nesten alle de jeg kjenner, men, resten veit jeg liksom det at, kommer jeg hjem til de så veit jeg at dem enten har **blaza** står og **blazer** eller skal **blaze**, innen kort tid.*

At amerikansk hiphops innflytelse har strukket seg helt til Norge kommer tydelig frem av datamaterialet i denne oppgaven. Blant informantene var det nemlig en undergruppe, som besto av norske rappere, som skilte seg markant ut med hensyn til språkbruk, ved at de i langt

større grad benyttet seg av engelske ord og uttrykk. Dette var ofte betegnelser som ikke var å finne i noen av de andre informantenes utsagn. Å røyke cannabis ble omtalt som å *puffe*, *smoke* eller å *blaze*, som informanten ovenfor sa. Selv om disse termene ytres med engelsk uttale, er de likevel til en viss grad fornorsket ved at de uttales med en e på slutten av ordet, enten denne legges til som i *puffe*, fra *puff*, eller at man legger den til i uttalen på slutten av ordet hvor dette ikke gjøres på engelsk, som i *smoke* og *blaze*. Videre var *Spliff* den foretrukne betegnelsen for hva man røyket cannabis i, og *weed* var det ordet som oftest ble brukt om selve stoffet. I følge Eifring ble dette ordet sjeldent brukt i Norge på 70-tallet, og informantene mente det kun ble brukt av folk som prøvde å gjøre seg "viktige" (Eifring 1985: 122). Dette har imidlertid forandret seg og *weed* ble nevnt forholdsvis hyppig i intervjumaterialet, også blant andre enn rapperne.

Bruken av engelske ord og uttrykk var imidlertid ikke kun begrenset til cannabisrelaterte termer. Selv om de snakket norsk var språket krydret med en lang rekke amerikanske slanguttrykk, sannsynligvis plukket opp gjennom amerikansk hiphop. Slang som opprinnelig har vært forbeholdt afroamerikanske gettoer har blitt spredt til resten av verden, og med kunnskap om den nyeste slangen kan man markere at man er oppdatert og "med". Takket være nye former for kommunikasjonsverktøy kan ungdom rundt om i hele verden som aldri har møtt eller snakket med en afroamerikaner kjempe om status blant sine jevnaldrende ved å benytte seg av slang de har lært gjennom hiphop-musikk (Eble 2006: 414 i Blake 2010: 208). Et godt eksempel på det finner vi i sitatet nedenfor hvor den ene rapperen forsøker å fortelle hvordan han ville reagert dersom han hadde funnet ut at hans barn hadde røyket cannabis:

*Ja, fordi det er liksom, jeg veit jo det at når jeg får **kids**, for det første, jeg kommer jo til å se når de har **puffa** og hvis de kommer hjem og har **red eyes**, **I'm gonna bust them**, liksom. Og det funker ikke med "**clear eyes**" på meg liksom. Jeg **buster** det og, det er liksom: "**Yeah**, jeg ser du er blank i øya liksom, **fuck you**, jeg veit du har røyka". Men jeg veit hvordan det er å røyke, så jeg, det er liksom ikke heroin, så jeg slår ikke ned på det, ikke like hardt som om det hadde vært, ja, heroin da, eller **kola**, eller et eller annet kjipt. Så jeg tror liksom, det har og mye å si, siden jeg tror at jeg kommer til å ha den holdninga, tror jeg veldig mange andre av foreldre i statene har hatt det sånn. I tillegg til at dem kanskje har **smoka**, og det, **yeah**, det e'kke noe pes. Vi har et voksent forhold til det, vi har ikke **smoka** når dere var **kids**, men når dere ble*

*eldre da, hvis dere dro ut liksom, og var ute på byen og sånn så, dere var 16-17 år så tok jeg og faren din en liten **blaze**, liksom. **So? Fuck you**, liksom.*

Som vi ser hos denne informanten er vedkommende sitt språk gjennomsyret av engelskspråklige ord og uttrykk, noen knyttet til cannabis, andre ikke. Denne informanten hevder at når han får barn (*kids*) så vil han være i stand til å avsløre dem dersom de har røyket cannabis (*puffa*) grunnet deres røde øyne (*red eyes*). Da hjelper det ikke å prøve å skjule det med *clear eyes*, som for øvrig er en type øyendråper som brukes for å motvirke rødsprenge øyne. I sitatet finner vi også spor av en de vanligste narrative innen cannabiskulturen, nemlig sammenligningen mellom cannabis og andre rusmidler, hvor cannabis alltid fremstilles som det mest fordelaktige. Det å oppdage at ungen røyker cannabis er tross alt bedre enn om det hadde vært snakk om andre typer narkotika som heroin eller *kola*, som igjen er slang for kokain. Likevel er ikke innholdet det viktigste her, men ordene som benyttes. De amerikanske ordene og uttrykkene som nevnes i sitatet har en viktig funksjon ved at det signaliserer denne personens identitet som rapper som er innforstått med amerikansk hiphop-kultur og dens terminologi. Samtidig distanserer informanten seg til en viss grad fra andre norske cannabisrøykere ved hjelp av denne måten å snakke på.

Alle disse informantene var også hiphop-artister som lagde og ga ut musikk i Norge. For å bevare anonymiteten til informantene så er det imidlertid ikke mulig å inkludere deres tekster. Derfor ble heller andre norske hiphop-artisters bruk av slang i sine tekster fokusert på i stad. Disse artistene har for øvrig ingenting med informantene å gjøre.

6.9 Oppsummering

I dette kapitlet har vi sett at det er tette bånd mellom hiphop-kultur og cannabiskultur, og at cannabisreferanser forekommer svært hyppig i visse hiphop-tekster. Denne trenden er et resultat av en verdiendring i amerikansk hiphop-musikk tidlig på 90-tallet hvor stoffet ble “tatt inn i varmen” og der det vokste frem en rekke artister og album som eksplisitt nevnte cannabis i sine tekster. Fra tidlig 2000-tallet spredte denne trenden seg til store deler av verden, og det dukket snart opp referanser til cannabis også i norske hiphop-tekster. Dette var noe som kom tydelig frem både hos informantene og utdragene fra de ulike tekstene fra de norske hiphop-artistene. Rapperne i intervjumaterialet skilte seg i tillegg klart ut fra de andre informantene ved at de, i tillegg til den norske slangen, også benyttet seg av mange amerikanske slanguttrykk. Dette kom også frem i utdragene fra tekstene til de norske hiphop-

artistene. Amerikansk hiphop hadde en todelt påvirkning på begge gruppene: først ved at de kopierte trenden med å nevne cannabis i sangene sine, og deretter ved å kopiere de faktiske amerikanske ordene. Sistnevnte punkt var det som skilte dem fra resten av cannabiskulturen, og på denne måten kunne de uttrykke sin identitet og tilknytning til hiphop-kulturen, men også skille seg ut, og til en viss grad distansere seg fra, andre norske cannabisrøykere.

7 Konklusjon

7.1 Hva slags slang brukes i cannabiskulturen?

I kapittel fire ble slangen delt inn i fire ulike kategorier. Den første kategorien, *generelle betegnelser på cannabis*, tok for seg et stort antall ord som alle refererte til akkurat det samme, nemlig cannabis. Det at det finnes et såpass omfattende vell av synonymer for cannabis peker mot en vektlegging av kreativitet, lek med språket og humor. I tillegg skal man ikke se bort fra at antallet synonymer også har en sammenheng med stoffets illegale status.

I motsetning til den ovennevnte kategorien, som er generell, er *ulike typer cannabis* spesifikk. Det omfattende antallet ord og uttrykk som faller innenfor denne kategorien gjenspeiler de mange variantene av cannabis som finnes. De ulike navnene reflekterer viktigheten av presisjon i språket, hvilket er essensielt for å understreke de subtile forskjellene mellom de ulike typene. Informantene hadde ofte en inngående kunnskap om de forskjellige variantene, både når det kom til dyrking, egenskaper og rusvirkninger. Videre kom fokuset på cannabisens kvalitet klart frem i denne kategorien, og flere sammenlignet dette med vinkjenneres forhold til vin.

I kategorien *redskaper og brukerstyr* så vi at cannabiskulturen inkluderer en hel del brukerstyr, ikke minst knyttet til ulike måter å innta stoffet på, hvilket medfører et stort antall slangbetegnelser. I likhet med ovennevnte kategori er det heller ikke her snakk om et stort antall synonymer, men heller at hvert objekt har fått hvert sitt navn. Mange av informantene hadde god kjennskap til, og kunnskap om, de forskjellige metodene man kunne konsumere cannabis på, og hvilke rusvirkninger dette ville resultere i. Dette bringer oss inn på den siste kategorien, nemlig *rusens virkninger*. I motsetning til de tre første kategoriene, som alle først og fremst inneholder ord som refererer til *objekter*, så vi at ordene innenfor denne kategorien viste til de mange ulike *opplevelsene* knyttet til cannabirusen.

Avslutningsvis i kapittel fire så vi at mange av ordene som ble brukt stammet fra andre land. Noen hadde blitt fornorsket, andre hadde blitt oversatt, mens atter andre igjen hadde blitt importert uforandret fra andre land. Blant landene som hadde fungert som de viktigste eksportørene av slang var USA, Sverige, Danmark og India. At mange ord og uttrykk som brukes er like, eller i hvert fall ligner, på tvers av landegrensene peker mot en internasjonal cannabiskultur, selv om det også vil være regionale forskjeller. En god del av ordene som

brukes i dag ble også brukt i perioden rett etter at cannabiskulturen først så dagens lys. Dette peker mot en slitesterk kultur hvor språket spiller en viktig rolle. Det har imidlertid også vært en konstant tilførsel av nye ord og uttrykk, noe som igjen tyder på at kulturen er preget av kreativitet, oppfinnsomhet og stadig nye impulser.

7.2 Hvorfor brukes slang i cannabiskulturen?

I følge Maurer er en av de viktigste årsakene til at subkulturer utvikler en felles og intern slang, eller argot, at dette er ord som refererer til fenomener, konsepter og objekter som ikke nødvendigvis er kjent for allmennheten, men som foregår i det skjulte. Av den grunn finnes det ofte heller ikke noen ord for disse tingene i normalspråket, slik at subkulturen blir nødt til å komme opp med egne termer og begreper. I slike tilfeller er altså ikke subkulturens slang en erstatning av normalspråket, men heller det eneste alternativet som er tilgjengelig. Her er det i hovedsak ikke faktorer som kreativitet, språklek og hemmelighold som ligger til grunn for at uttrykkene oppstår, men heller ren nødvendighet (Maurer 1981: 356). Denne forklaringen er utvilsomt relevant for mye av den cannabisrelaterte slangen informantene i denne oppgaven benyttet seg av. Både de ulike typene cannabis, redskapene som brukes til å konsumere dem med og virkningene man oppnår i etterkant ble av informantene beskrevet med termer som det innenfor standardspråket, i mange tilfeller, ikke finnes ord for.

I følge Johnson et al. har som nevnt bruk av slang, eller argot, flere viktige funksjoner. Disse kom alle til syne, dog i noe ulik grad, i datamaterialet. Med *Kommunikasjon* menes det at disse ordene inneholder et rikt utvalg av meninger og definisjoner som de fleste brukere benytter seg av for å kommunisere viktige tanker om oppførsel, og til å utøve illegale transaksjoner. Dette kom for eksempel klart frem av uttrykk som *hogger*, som beskrev en person som ikke visste å sende pipa eller jointen videre til nestemann i tide. *Uttrykksfullhet* referer til at cannabiskulturens slang bidrar på en svært dynamisk måte til at dens medlemmer kan uttrykke tanker og følelser som er relatert til konsum av cannabis (Johnson 2006: 48-9). Denne funksjonen er særlig relevant når det gjelder ord innenfor kategorien “Rusens virkninger”. Her hjelper slangbetegnelsene å sette ord på fenomener og følelser man opplever etter å ha inntatt stoffet. Termer som for eksempel *høy*, *stein* og *noia* vil trolig forstås av mange utenforstående, men de konkrete opplevelsene og følelsene som uttrykkene refererer til, vil være utilgjengelige for dem som ikke selv har erfaringer med å ruse seg på cannabis.

En av de viktigste, kanskje den aller viktigste, funksjonene bruk av slang har er utvilsomt knyttet til *identitet*. Johnson et al. peker på at slang er et effektivt redskap for å

avgjøre hvem som er en del av subkulturen, og hvem som ikke er det, så vel som hvem som er mer, og hvem som er mindre, integrert og involvert i den (Johnson 2006: 48-9). Jo mer integrert man er i en subkultur, jo større kunnskap har man sannsynligvis også om subkulturens slang. Som nybegynner vil man ha vanskeligheter med å følge med på notene, men etter hvert som man integreres mer og mer inn i subkulturen vil kunnskapen om slangen også øke tilsvarende. Samtidig er det ikke likegyldig hvilke ord man bruker om cannabis, og dette kom klart frem ved at ordene *hasj*, *marihuana* og *cannabis* sjelden ble tatt i bruk. I stedet ble de erstattet av diverse slangbetegnelser. Ved bruk av slang er konnotasjonene like viktig som, om ikke viktigere enn, denotasjonene. Sagt på en annen måte: *Hva* man snakker om sier mye om hvem man er, men *hvordan* man snakker om det, altså hvilke ord man velger å bruke, er også essensielt. Samtidig er det viktig å fremstå som autentisk, og som Thornton (1995) sier, så er noe av det verste du kan gjøre å prøve for hardt.

Den siste funksjonen som nevnes er *hemmelighold*, som betyr at man benytter slang for å skjule budskapet for andre. Basert på informantenes fortellinger var det tydelig at hemmelighold var en av grunnene til at de brukte slang. Flere av dem fortalte blant annet at de benyttet seg av mer eller mindre avanserte koder for å skjule innholdet da de avtalte transaksjoner over telefonen. Likevel var det en tendens til at de ikke tok dette altfor alvorlig, da det ofte ble gjort med en ironisk distanse, som flere av dem selv uttalte. Enkelte syntes det fort ble teit med slike koder, mens andre fortalte at de syntes det var svært morsomt.

Med unntak av transaksjoner som ble avtalt over telefonen var det, i likhet med Maurer (1981), Johnson et al. (2006) og Eifring (1985) sine funn, i liten grad slik at slang bevisst ble brukt for å lure folk eller skjule meningen for utenforstående, selv om eksempler på dette også forekom. Dersom det er et mål at visse individer ikke skal få innsyn i det som foregår er det heller stillhet som gjelder (Johnson et al. 2006: 48). Hvis slang likevel benyttes i nærvær av utenforstående, kan hemmelighold likeså gjerne være en uintentert som en intentert konsekvens. Som Eifring sier, så vil ethvert spesialspråk til en viss grad virke uforståelig for dem som ikke er fortrolige med det, men man kan ikke av den grunn konkludere med at slang bevisst brukes for å skjule meningen (Eifring 1985: 64). Basert på datamaterialet ser det med andre ord ikke ut som hemmelighold er den viktigste funksjonen. Likevel bør ikke viktigheten av hemmelighold undervurderes når man beveger seg høyere opp i det kriminelle hierarki.

Forenklet sett kan man si at funksjonene *uttrykksfullhet*, *kommunikasjon* og *identitet* kan sammenfattes med ordet *samhold*, mens den siste omhandler *hemmelighold*. Alt i alt kan

det konkluderes med at samhold er en viktigere funksjon enn hemmelighold. Samtidig trenger man ikke se disse to funksjonene som motsetninger. Snarere kan man tenke seg at hemmelighold, det at meningen er forbeholdt inn-gruppen, nettopp bidrar til å forsterke samholdet. En forutsetning for at det skal utvikle seg et samhold i en gruppe er at denne gruppen har noe som den føler at er dens eget. I kapittel fem så vi også at Hiphop-sjangeren med sine særdeles eksplisitte referanser til cannabis også er en indikasjon på at hemmelighold ikke bør ansees som den viktigste funksjonen bruk av cannabisrelatert slang har. Her er det altså ikke stillhet som gjelder, men heller det stikk motsatte. Sammen med internett har rapmusikk gjort at disse termene er tilgjengelige for alle som skulle ønske å lære seg dem (Johnson et al. 2006: 63).

7.3 Hvilken rolle spiller cannabisrelatert slang i hiphop-kulturen

Flere musikkjangre og subkulturer har hatt tette bånd til cannabiskulturen. I kapittel seks ble hiphop trukket frem som et eksempel på en musikkjanger som i særlig grad har benyttet seg av cannabisrelatert slang i sangtekstene. Tidlig på 1990-tallet skjedde det en verdiendring i amerikansk hiphops forhold til cannabis, og eksplisitte referanser til stoffet ble langt mer utbredt og akseptert i sangtekstene. Grupper som Cypress Hill, Dr Dre, Redman og Snoop Dogg startet en trend hvor cannabisreferanser i tekstene ble en integrert del av uttrykket. Denne trenden spredte seg så til store deler av verden, og et tiår senere var fenomenet også kommet til Norge. Snakk om cannabis dukket stadig oftere opp i norske rappers tekster, deriblant grupper og artister som Paperboys, Equicez og OnkIP. Også informantene som drev med rapmusikk var påvirket av denne trenden. Dette kom først og fremst til syne ved at disse personene valgte å inkludere cannabisreferanser i tekstene sine, men i tillegg ble det tydeliggjort av deres bruk av engelskspråklige ord og uttrykk som de hadde plukket opp fra amerikansk hiphop. Dette var ord og uttrykk som ingen av de andre informantene benyttet seg av. Trolig ble dette gjort for å signalisere tilhørighet til hiphop-kulturen, samtidig som det muligens var en måte å distansere seg selv fra andre cannabisrøykere. Likevel tok de ikke avstand til cannabiskulturen heller, ettersom de brukte de norske uttrykkene side om side med de amerikanske.

7.4 Avslutning

I denne oppgaven har vi sett at bruk av slang utgjør en svært viktig bestanddel av cannabiskulturen. Dette vil trolig også gjelde, om enn i ulik grad, for de fleste subkulturer. Ordene som brukes vil fortelle oss hva som er de gjeldende verdiene og normene for gruppen. I tillegg bidrar slangen til å sette navn på de ulike objektene, følelsene og opplevelsene som deltakerne alle støter på. På denne måten beskriver slangen verden fra gruppens ståsted, og ikke minst, med deltakernes egne ord. Språket vil naturligvis variere fra en subkultur til en annen, men funksjonene vil ofte være de samme. Sann sett kan denne oppgaven forhåpentligvis ikke bare si noe om cannabiskulturen, men også noe om subkulturer generelt. Studier som tar sikte på å beskrive subkulturer med utgangspunkt i deres særegne slang, er en tilnærming som kanskje ikke har blitt viet tilstrekkelig med oppmerksomhet. Denne oppgaven har vist at gjennom studier av slang kan en bedre forstå både subkulturer og kultur mer generelt.

Litteraturliste

- Ambjørnsen, Ingvar (2008), *Den siste revejakta*. Oslo: Cappelen Damm.
- Baugh, John (2000), *Beyond Ebonics: Linguistic Pride and Racial Prejudice*. New York: Oxford University Press.
- Becker, Howard (1953), "Becoming a marihuana user." *American Journal of Sociology* 59: 235–42.
- Bennett, Andy & Keith Kahn-Harris (2004), *After Subculture: Critical Studies in Contemporary Youth Culture*. Basingstoke, Palgrave Macmillan.
- Blake, Barry J. (2010), *Secret Language*. Oxford: University Press.
- Booth, Martin (2003), *Cannabis: A History*. London, Bantam Books.
- Eble, Connie (1996), *Slang & Sociability*. Chapel Hill: University of North Carolina.
- Encinas, Gilbert L. (2001), *Prison Argot: A Sociolinguistic and Lexicographic Study*. Lanham: University Press of America.
- Endresen, Rolf Teil, Hanne Gram Simonsen & Andreas Sveen (2000), *Innføring i lingvistikk 2. utgave*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Eifring, Halvor (1985), *Høy eller stein? Narkotikaslang i Norge*. Universitetsforlaget.
- Einat, Tomer & Haim Einat (2000), "Inmate Argot as an Expression of Prison Subculture: The Israeli case." *The Prison Journal*, 80: 309-325.
- Gambetta, Diego (2009), *Codes of the Underworld: How Criminals Communicate*. Princeton: Princeton University Press.
- George, Nelson (2009), *Hip Hop Amerika*. Oslo: Kontur forlag.
- Golub, Andrew. (2005), *The Cultural/Subcultural Contexts of Marihuana Use at the Turn of the Twenty-First Century*. New York: The Haworth Press.
- Halperin, Shirley & Steve Bloom (2007), *Pot Culture- The a-z guide to stoner language & life*. New York: Abrams Image.

- Hauge, Ragnar (2009), *Rus og rusmidler gjennom tidene*. Oslo, Universitetsforlaget.
- Hensley, Christopher, Jeremy Wright, Richard Tewksbury & Tammy Castle (2003), "The Evolving Nature of Prison Argot and Sexual Hierarchies." *The Prison Journal*, 83: 289-300.
- Herd, Denise (2008), "Changes in drug use prevalence in rap music songs, 1979-1997." *Addiction research and theory*, 16: 167-180.
- Holen, Øyvind (2004), *HipHop-hoder – Fra beatstreet til bygderap*. Oslo: Spartacus forlag.
- Holt, Thomas J. (2009), "Examining the Roles of Technology in the formation of Deviant Subcultures." *Social Science Computer Review*, 28: 466-481.
- Jenkins, Richard (1996), *Social Identity*. London: Routledge.
- Johnson, Bruce D., Flutura Bardhi, Stephen J. Sifaneck & Eloise Dunlap (2006), "Marijuana Argot as Subculture Threads". *British Journal of Criminology* 46: 46-77.
- Kaplan, Charles D., Helmut Kämpe & José Antonio Flores Farfán (1990), "Argots as a Code-Switching Process: A Case Study of Sociolinguistic Aspects of Drug Subcultures." i Rodolfo Jacobson, (red.) *Codeswitching as a Worldwide Phenomenon*. New York: Peter Lang.
- Lalander, Philip. (2001), *Hela världen är din*. Malmö: Studentlitteratur.
- Labov, Teresa (1992), "Social Language Boundaries among Adolescents." *American Speech*, 67: 339-366.
- Lerman, Paul. (1967), "Argot, Symbolic Deviance and Subcultural Delinquency." *American Sociological Review*. 32: 209-24.
- Matthews, Patrick. (2003), *Cannabis Culture: a Journey through Disputed Territory*. Bloomsbury Publishing.
- Maurer, David W. (1981), *Language of the Underworld*. Louisville, KY: University of Kentucky Press.
- Moffatt, Barbra M., Joy L. Johnson, Jean A. Shoveller (2008), "A gateway to nature: Teenagers' narratives on smoking marijuana outdoors" *Journal of Environmental Psychology*, 29: 86-94.
- Montagne, Michael (2010), "Buzz, High and Stoned: Metaphor, Meaning and the Cannabis Experience", i Dale Jaquette (red) *Cannabis - Philosophy for Everyone: What were we just Talking About?* Wiley-Blackwell.

Mullins, Christopher W. (2006), *Holding Your Square: Masculinities, Streetlife and Violence*. Cullompton: Willan Publishing.

Pedersen, Willy (2006), *Bittersøtt*. Universitetsforlaget.

Pedersen, Willy (2009), "Cannabis use: Subcultural opposition or social marginality? A population-based longitudinal study." *Acta Sociologica*, 52: 135–148.

Peretti-Watel, Patrick (2003), "Neutralization theory and the denial of risk: some evidence from cannabis use among French adolescents." *British Journal of Sociology*, 54 (1): 21–42.

Sandberg, Sveinung & Willy Pedersen (2006), *Gatekapital*. Oslo: Universitetsforlaget.

Sandberg, Sveinung & Willy Pedersen (2010), *Cannabiskultur*. Oslo: Universitetsforlaget.

Sandberg, Sveinung (2010a), "What can 'lies' tell us about life? Notes towards a framework of narrative criminology." *Journal of Criminal Justice Education*, 21 (4): 447–465.

Shapiro, Harry (2003), *Waiting for the Man: The Story of Drugs and Popular Music*. London: Helter Skelter.

Silverman, David (2005), *Doing Qualitative Research: A Practical Handbook*. 2. ed. London: Sage.

Skog, Ole-Jørgen (2006), *Skam og skade: Noen avvikssosiologiske temaer*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Spears, Richard A. (2001), *Slang and Euphemism: A Dictionary of Oaths, Curses, Insults, Ethnic Slurs, Sexual Slang and Metaphor, Drug Talk, College Lingo and Related Matters*. New York: Signet.

Sykes, Gresham M. & David Matza (1957), *Techniques of Neutralization*. *American Sociological Review*, vol. 22, no. 6, 1957:664-670.

Thagaard, Tove (2003), *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitativ metode*. 2. utg. Bergen: Fagbokforlaget.

Thornton, Sarah (1995), *Club Cultures- Music, media and subcultural capital*. Cambridge-Oxford: Polity Press.

Thornton, Sarah (2005), "The Social Logic of Subcultural Capital." i Ken Gelder (red.) *The Subcultures Reader*. London: Routledge.

Tryti, Tone (1985), *Norsk slang*. Oslo: Universitetsforlaget.

Tryti, Tone (2008), *Norsk slangordbok*. Kunnskapsforlaget.

Østby, Andreas E. (2005), *Kebabnorsk ordbok*. Oslo: Gyldendal.

Avisartikler:

Kodene som felte narkotikaligaen. Dagsavisen 8/5 2007. URL (sist besøkt 10/10-11)

<http://www.dagsavisen.no/innenriks/article291423.ece>

Wonderboy-universet. Dagsavisen 9/5 2007. URL (sist besøkt 10/10-11)

<http://www.dagsavisen.no/innenriks/article291528.ece>

«Pakka» med slang. Aftenposten 9/12 2008. URL (sist besøkt 10/10-11)

http://www.aftenposten.no/kul_und/article2815493.ece

Alle kilder som er brukt i denne oppgaven er oppgitt.

Antall ord: 33 365.

Vedlegg

420 cannabis; røyke cannabis. Stammer fra en gruppe elever som pleide å møtes for å røyke cannabis klokken 4.20 (PM). Hvert år feires cannabis og dens kultur den 20. april, ettersom datoen blir 4/20 (slik datoer skrives i USA).

Afghan: En type hasj fra Afghanistan.

Afghan-olje: Cannabisolje.

Amster: Amsterdam.

Astmadunk: Stor innrøkt pipe.

B52: En type hasj.

Bade, bad'e eller badde: Være eller komme på bad trip.

Badings: Bad-trip.

Bad-trip: Narkotikarus ledsaget av angst, ubehag, skremmende hallusinasjoner.

Bakfjern: I bakrus etter narkotikabruk.

Bakskev: I bakrus etter hasjrøyking.

Bakstein: I bakrus etter hasjrøyking.

BC Bud

Bang: Hasjpipe.

Bhang: Marihuana.

Beis: Hasj; en bit hasj.

Big Bud: En type marihuana.

Blasta eller blæsta: Kraftig påvirket av narkotika eller alkohol.

Blaze: Røyke cannabis.

Blueberry: En type marijuana.

Blunt: Cannabis røyket i en sigar.

Blås: Hasj.

Blåse: Røyke hasj eller marihuana.

Boblings: God kvalitet på hasjen. Hasjen begynner å boble hvis man varmer den opp med lighter.

Bom: Hasj.

Bombe: (Stor) hasj- eller marihuanasigarett.

Bong: (Hjemmelaget) hasjpipe.

Bonge: Røyke hasj (av bong).

Braja: Cannabis.

Brikke: Liten bit hasj.

Broflis: Hasj fra selgerne langs Akerselva.

Bruatjall: Hasj fra selgerne langs Akerselva.

Brunt: Hasj.

Bud: Marihuana.

Bushweed: Marihuana av dårlig kvalitet.

Buzz: Svak rus etter å ha konsumert cannabis.

Bø: Hasj.

Bøff: Bløff, svindel.

Bøffe: Bløffe, lure, svindle (særlig i narkotikahandel, for eksempel ved å selge utspedd eller forfalsket vare).

Bønne: Hasj; joint

Bøtte: Om spesiell metode for hasjrøyking, hvor man bruker en tilters plastbøtte og en avsagd plastflaske.

Bånn: Det siste som er igjen på hasjpipen.

Båntobb: Tobakk i bunnen av jointen eller i pipa/bongen

Cannabinoid: De aktive stoffene i cannabisplanten. Over 60 ulike er identifisert. Av disse er THC det stoffet som er ansvarlig for de psykoaktive effektene.

Cannabinol: De virksomme stoffene i cannabisplanten.

Colombian: Marihuana fra Colombia.

Colombia-pot: Marihuana fra Colombia.

Connection: Storselger av narkotika som pusheren kjøper sine varer fra. Brukes også om en kjøpers faste selger.

Container-mann: Person som oppbevarer varene for en pusher som er i ferd med å selge narkotika.

Charz: Hasj (urdu).

Charas: Hasj.

Chillum: Traktformet hasjpipe.

Chronic: En type marihuana; marihuana av god kvalitet

City eller **city joint:** Hasj røkt i en vanlig sigarett (altså ikke spesialrullet joint).

Clear Eyes: En væske som brukes for å motvirke rødsprengte øyne etter å ha konsumert cannabis.

Collie: Marihuana.

Collie man: Person som selger marihuana.

Dagga: Cannabis.

Deal: (Narkotika)handel.

Deale: Selge narkotika.

Dealer: Narkotikaselger.

Dieselpak: En type hasj.

Dingle: Vekt til å veie cannabis med.

Doobie: Joint.

Dra'n, dra i gang: Røyke når hasjpipen tennes på.

Drag: Trekk med cannabis.

Dritatreng: Hasj.

Dritt: Hasj.

Downer: Nedstemt som følge av cannabisinntak

Dsjouen: Joint.

Dundern, få dundern: bli nervøs, få panikk, få noia.

Edvard: Narkotika; hasj.

En feit en eller **en fet en:** Hasj- eller marihuanasigarett.

En liten en: En liten hasj- eller marihuanasigarett.

En-manns-kicker: Liten porsjon hasj, nok til en person.

En-manns-tjall: Liten porsjon hasj, nok til en person.

En-manns-hitter: Trekk i bongen til én person.

Elvatjall: Hasj som selges langs Akerselva.

Ert: Liten hasjbit.

Ese: En type hasj.

Etekick: Voldsom matlyst, særlig etter å ha konsumert cannabis.

Etings: Mat; det å spise, særlig etter å ha konsumert cannabis.

Etis: Mat; det å spise, særlig etter å ha konsumert cannabis.

Etterskeiv, etterskev: I bakrus etter narkotikarus.

Etterstein: I bakrus etter narkotikarus.

Femmer: Fem gram.

Fjern: Påvirket av narkotika.

Fjolletoakk: Hasj eller marihuana.

Fjodde: Hasj.

Flaske-sjobang : Flaske brukt til sjobang.

Flippe ut: Begynne å ruse seg; bli paranoid; hallusinere i rus.

Flipper: Frik; narkoman.

Flis: En porsjon hasj.

Fnisetobakk: Hasj eller marihuana.

Freak/frik: Narkotikabruker.

Freaker/friker: Narkotikabruker

French Paper: Tynne plater med hasj som lett kan bytte hender ved å plasseres i en avis.

Frostbong: En type bong som legges i fryseren før bruk.

Fyre: Røyke hasj eller marihuana.

Første-trekket, andre-trekket, siste-trekket: Første, andre og siste trekket av en joint, pipe eller bong.

Fyre: Røyke hasj eller marihuana.

Fyre opp: Røyke hasj eller marihuana.

Fyrings: Hasj eller marihuana.

Få på: Røyke hasj eller marihuana

G: Hasj (antakeligvis av ganja eller gall).

Gall: Hasj.

Gallar: Hasj.

Gallis: Hasj.

Gallskalle: Hasjrøyker.

Ganja: Marihuana, men brukes også om hasj.

Gladde: Pakke inn narkotika i gladpack (plastfolie) eller tynne plastposer.

Gni: Preparere hasj til å røyking ved å gni stoffet ut i tobakk.

Grinder: Utstyr for å knuse marihuanaen før den røykes.

Grammer: Ett gram cannabis.

Grass eller gress: Marihuana.

Growhouse: Et sted hvor marihuana dyrkes.

Grønn eller **grønt:** Marihuana.

Grønne ut: Sovne etter å ha konsumert (for mye) cannabis.

Gul: Gulaktig hasj.

Gull-stempla pak: En type hasj fra Pakistan.

Gurgle: Bong.

HA-hasj: Hasj fra Hells Angels.

Hamp: Marihuana.

Harstad: Hasj.

Hasje: Røyke hasj.

Hasjfjøl: Snowboard.

Hasjhode eller **hasjhue:** Hasjbruker.

Hasjplate: Snowboard.

Hasjpulk: Snowboard.

Hekker: Hekto (i forbindelse med narkotika).

Henna: Malte blader av henna-planten. Minner om hasj av utseende, men har ingen ruseffekt. Forsøkes av og til solgt som hasj.

Henna-liban: En type hasj fra Libanon, visstnok iblandet henna.

High: Høy; ruset på cannabis.

Hiv: Trekk med hasjrøyk.

Hjelpe: Selge eller gi cannabis til en annen.

Hjemme-avla: Hjemmelaget marihuana.

Hamp: Marihuana.

Hogger: En som beholder jointen eller pipa for lenge uten å sende den videre.

Holk: Hasj.

Home-grown: Hjemmelaget marihuana.

Hostis: Hosteanfall etter å ha konsumert cannabis.

Huga/hoga: Jordpipe for hasjrøyking.

Hundre-spenns-beis: Porsjon hasj til hundre kroner.

Hundre-spenns-blås: Porsjon hasj til hundre kroner.

Hundre-spenns-hasj: Porsjon hasj til hundre kroner.

Hundre-spenns-tjall: Porsjon hasj til hundre kroner.

Hurrarøyk: Røyk med hasj eller marihuana.

Hvit: Hasj med hvitaktig farge.

Hvit Nepal: Hvitaktig hasj fra Nepal.

Hyge: Røyke hasj.

Høy: Påvirket av narkotika.

Indianer: Hasj eller marihuana.

Indica: Cannabis Indica.

Innrøyskt: Å ha røyket så mye (av samme type cannabis) at man ikke lenger oppnår noen virkning.

Ishoga: Røyke ved å bore hull i isen.

Ism: Marihuana.

J: Joint (fra engelsk j for joint).

Jack Herer: En type marihuana.

Jazztobakk: Hasj eller marihuana.

Johnny: Joint.

Joint: Hasj- eller marihuanasigarett.

Jonas: Joint.

Jone: Joint.

Jonebass: Joint.

Jord: Hasj.

Jordhoga: Jordpipe for hasjrøyking.

Jordis: Jordpipe for hasjrøyking.

Jødemarokk: En type hasj fra Marokko.

Kakasj: Kakao med hasj i.

Kamelmøkk: Hasj.

Kamel (esel): Person som smugler hasj for bakmenn ved å svelge det.

Kamelskitt: Hasj.

Kashmir: Hasj fra Kasjmir.

KC33: En type marihuana.

Kick: Sterk og plutselig ruseffekt umiddelbart etter inntak av et stoff.

Kicke: Gi sterk og plutselig ruseffekt umiddelbart etter inntak av et stoff.

Kicke-pipe: Liten pipe til å røyke ren hasj i uten å blande med tobakk.

Kicker: Porsjon hasj.

Keef, kief, kif eller kiff: Hasj.

Keefe, kiefe eller kife: Røyke hasj.

Kloss: En kilo.

Koffert-afghan: En type hasj fra Afghanistan.

Kokse: Sovne i hasjrus.

Kokse ut: Sovne i hasjrus.

Konge-libanon: Type hasj fra Libanon.

Konge-libaneser: Type hasj fra Libanon.

Kongo-pot: Marihuana fra Kongo.

Kontaktstein: Bli narkotikapåvirket ved å oppholde seg i rom der det røykes cannabis.

Krutt: Hasj.

Kush: En type marihuana.

Kvae: Hasj.

Kveite: Hasj.

L: Joint laget med to sigarettpapirer festet sammen så de er formet som en "L" før den rulles.

Lakris: (Mørk) seig hasj.

Latterkick: Lengre latteranfall, særlig etter å ha konsumert cannabis.

Lattis/lættis: Lengre latteranfall, særlig under narkotikarus.

Lib eller **libb:** Hasj fra Libanon.

Liban eller **libban:** Hasj fra Libanon.

Liban-olje: Cannabisolje presset ut fra hasj fra Libanon.

Libanon: Hasj fra Libanon.

Libanon-olje: Cannabisolje presset ut fra hasj fra Libanon.

Lighte'n: Røyke når hasjpipe tenner på.

Lue: Tett, god og varm følelse i hodet etter å ha konsumert cannabis

Lum: Hasjpipe.

Luring: Porsjon hasj.

Lye (engelsk uttale): Marihuana.

Løye: Røyke hasj.

Maiser: Maispipe brukt til hasjrøyking.

Mango: En type marihuana.

Maria: Marihuana.

Marianne: Marihuana.

Maroc, marok eller **marokk:** Hasj fra Marokko.

Marokkaner: Hasj fra Marokko.

Mary Jane: Marihuana.

Matis: Voldsom matlyst, særlig etter å ha konsumert cannabis.

Matkick: Voldsom matlyst, særlig etter å ha konsumert cannabis.

Mek eller **mekk:** Hasj eller marihuana (blandet med tobakk). Selve massen som skal røykes, ferdig preparert.

Mekke: Gjøre cannabis klar til bruk.

Mekkeblekke: Underlag man tilbereder narkotika på.

Mikkel: Hasj.

Mikkel Rev: Hasj.

Mornings: Å røyke cannabis om morgenen, rett etter man står opp.

Moroklump: Hasj.

Moropinne: Joint.

Morotobakk: Hasj eller marihuana.

Mugg-afghan: Type hasj fra Afghanistan, gråhvit av farge.

Munchies: Voldsom matlyst, særlig etter å ha konsumert cannabis.

Murstein: Hasj.

Mursteins-libanon: En type hasj fra Libanon.

Museskitt: Hasj.

Naas.: Hasj (somalisk)

Nattings: Å røyke cannabis rett før man legger seg.

Nattis: Å røyke cannabis rett før man legger seg.

Naturlig lykke: Cannabis.

Neger: Myk, mørk hasj med mye olje.

Nepal: Hasj fra Nepal.

Nepalgrus: En type hasj fra Nepal.

Nikotin-kick: Umiddelbar svimmelhet forårsaket av tobakk ved hasjrøyking.

Noia: Forfølgelsesvanvidd, noen ganger med hallusinasjoner etter å ha konsumert cannabis.

Northern Lights: En type marihuana.

Noia-opplegg: Situasjon eller hendelse som forårsaker noia.

Ohm Shiva: Uttrykk som sies før man røyker cannabis.

Olje: Cannabisolje.

Opplegg: Narkotikahandel.

Ordnings: Cannabis, skaffe cannabis.

Original Haze: En type marihuana.

Ost eller ozt: Hasj.

Paffe: Røyke hasj eller marihuana.

Paffings: Hasj eller marihuana.

Pak eller pakk: Hasj fra Pakistan.

Pakkis: Hasj fra Pakistan.

Pakistaner: Hasj fra Pakistan

Pakistaner med bi: En type hasj fra Pakistan, med bismak av sauefett, sannsynligvis smuglet blant saueskinn.

Pakistaner-olje: Cannabisolje presset ut av hasj fra Pakistan.

Pangfjern: En kraftig rus som oppnås raskt etter å ha inntatt cannabis.

Passiv fjern: Bli påvirket ved å oppholde seg et sted hvor cannabis røykes.

Passiv høy: Bli påvirket ved å oppholde seg et sted hvor cannabis røykes.

Passiv Skev: Bli påvirket ved å oppholde seg et sted hvor cannabis røykes.

Petterøes 5000: Cannabis.

Phillie/philly: Blunt.

Piece: En bit hasj.

Piff: Liten porsjon cannabis.

Pinke-noia: Følelse av å bli forfulgt av politiet.

Pinne: Joint.

Pisse skev: Kraftig påvirket av cannabis

Pito: Joint. Opprinnelig spansk for fløyte.

Planter: Marihuana.

Plate: Hasj som ikke er rullet.

Pollen: En type hasj (lite pressa plater).

Pollenhasj: En type hasj (lite pressa plater).

Pot: Marihuana.

Puck eller pøkk: Falsk eller utspedd hasj, bøff.

Puffe: Røyke hasj eller marihuana.

Purple Haze: En type marihuana.

Purre: Marihuana.

Pushe: Selge narkotika.

Pusher: Narkotikaselger.

Pølse-marokk: En type hasj fra Marokko, visstnok smuglet i pølser.

På røyken: Beruset.

Påtenn: Hasj- eller marihuanasigarett.

Påtent: Påvirket av cannabis.

Raggen: (Være på raggen) være på fylla eller bruke narkotika.

Reefer: Joint.

Rev: Hasjrøyk; porsjon hasj (også om marihuana) (antagelig fra engelsk reefer)

Reve: Røyke hasj eller marihuana.

Roach: Slutten av en joint.

Rocketobakk: Hasj eller marihuana.

Rock'n'roll-hasj: Hasj eller marihuana.

Roger: Dekknavn for hasj.

Rydde-kick: Ryddemani, plutselig trang til å rydde. Forekommer blant annet under cannabisrus, som en måte å tilfredsstille rastløshet på.

Rød: En rødaktig type hasj.

Rød Liban: En type hasj fra Libanon.

Røyk: Hasj eller marihuana.

Røyke: Røyke hasj eller marihuana.

Røyke på eple/gulrot/potet osv: Bruke et eple/gulrot/potet som en pipe.

Røykings: Hasj eller marihuana.

Sativa: Cannabis Sativa.

Sense: Sensimilia.

Sensi: Sensimilia.

Sensimilia: Marihuana uten frø.

Sess: Sensimilia.

Setla: Hasj (arabisk)

Shit, shait eller skitt: Hasj eller marihuana.

Sige: Gi en langsom tiltagende rus.

Sitralgrus: En type cannabis.

Sjabong: En spesiell vannpipe.

Sjobang: En spesiell vannpipe.

Sjokolade: Hasj.

Skakk eller skækk: Påvirket av narkotika.

Skakkolade: Sjokolade med cannabis i som gjør deg skakk.

Skeiv: Påvirket av hasj eller marihuana.

Skev: Påvirket av hasj eller marihuana.

Skrap: Hasjrøyk samlet av restene fra en brukt pipe.

Skrapblås: Hasjrøyk samlet av restene fra en brukt pipe.

Skraptjall: Hasjrøyk samlet av restene fra en brukt pipe.

Skunk: Marihuana laget av toppskudd fra hunnplanten.

Slalomrøyk: Hasj eller marihuana.

Smurt: Påvirket av hasj eller marihuana.

Smoke: Røyke hasj eller marihuana.

Smør: Hasj eller marihuana.

Smøring eller smørings: Hasj eller marihuana.

Snakke med Arvid, Edvard, Kenneth: M.fl. røyke hasj eller få tak i hasj.

Snut-noia: Følelse av å bli forfulgt av politiet.

Snutdundern : Følelse av å bli forfulgt av politiet.

Sol-stempla pak: En type hasj fra Pakistan.

Sort: En type hasj.

Sortah: Joint (urdu).

Sort Nepal: En type hasj fra Nepal.

Sorting eller sortings: Sort, myk hasj.

Sour Diesel: En type marihuana.

Spise-kick: Voldsom matlyst, særlig etter å ha inntatt cannabis.

Spliff: En hasj- eller marihuanasigarett.

Stash: Brukerutstyr for narkotika.

Stein: Påvirket av hasj eller marihuana.

Steinlum: Lum laget av stein.

Stjerne-tyrker: En type hasj fra Tyrkia.

Stoned: Stein. Påvirket av cannabis.

Stoner: Cannabisrøyker.

Strie: Seilduksemballasje for store mengder hasj.

Strain(s): Hybrid/art av cannabis.

Super Skunk: En type marihuana.

Svart: Myk, mørk hasj.

Svart Kasjmir: En type hasj fra Kasjmir.

Svart shit: Myk, mørk hasj.

Svarting: Myk, mørk hasj.

Svi en rev eller en tjall: Røyke hasj eller marihuana.

Sølvpapirpipe: Pipe laget av sølvpapir.

Søplefjern: Påvirket av hasj eller marihuana.

Såle-pak: Pakistansk hasjtype med dårlig ruseffekt.

Tea: Cannabis.

Tempelball: En type hasj

Thai-stick: En type marihuana.

THC: Tetrahydrocannabinol (delta-9-tetrahydrocannabinol): Det viktigste russtoffet i cannabis.

Tivolitobakk: Hasj eller marihuana.

Tjall: Hasj eller marihuana; porsjon hasj eller marihuana.

Tobakks-kick: Umiddelbar svimmelhet forårsaket av tobakk ved hasjrøyking.

Trip eller tripp: Sterk narkotikarus, gjerne med hallusinasjoner.

Trompet: Joint.

Trees (engelsk): Marihuana.

Tuba: Liten, tykk joint.

Tullerøyk: Hasj eller marihuana.

Tur: Narkotikarus (ofte med sopp eller LSD).

Tura: Påvirket av narkotika.

Tyrk(er): En type hasj fra Tyrkia.

Tørr: Dårlig hasj som er tørr i konsistensen.

Tørrbørst: Narkotika.

Tørrok eller **tørroc:** Tørr og dårlig hasj.

Tøysetobakk: Hasj eller marihuana.

Vann-sjobang: Vannpipe.

Vannis: Vannpipe.

Voksentobakk: Hasj eller marihuana.

Være på stressern: Være på utkikk etter å skaffe cannabis.

Wake and bake: Å røyke hasj eller marihuana rett etter man har stått opp.

Weed: Marihuana.

White Widow: En type marihuana.